

2015
ÜÇÜNCÜ ÇEYREK

OCAK - ŞUBAT - MART - NİSAN - MAYIS - HAZİRAN - TEMMUZ - AĞUSTOS - EYLÜL - EKİM - KASIM - ARALIK

K.K.T.C. MERKEZ BANKASI
SAYI: 2015 - III

ÜÇ AYLIK BÜLTEN

ÜÇ AYLIK BÜLTEN

Sayı: 2015-III

I: ÖNSÖZ

2015 yılı üçüncü çeyrek dönemi, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerden gelen karışık makroekonomik verilerle doğru orantılı olarak küresel bazda birbiri ile tezat para politikalarının üretildiği bir dönem olmuştur. Dünyanın en büyük ekonomisi ABD ile beşinci büyük ekonomisi İngiltere’de parasal sıkılaştırma için adımlar atılırken, Avro bölgesinde ve Japonya’da parasal genişleme politikalarının uygulanmasına devam edilmektedir. Genel olarak bakıldığında, gelişmiş ekonomilerde görülen enflasyon oluşturmama, gelişmekte olan ülkelerin büyümesindeki yavaşlama, merkez bankalarının farklı politikalar izlemelerine neden olmaktadır. Dünya’nın en büyük ikinci ekonomisine sahip Çin’deki gelişmeler, büyümede sert düşüşün yaşanacağı beklentilerini artırmış, bu durum bu ülke ile güçlü ticari bağları olan birçok ülke ekonomisini olumsuz yönde etkilemiştir. Başta petrol olmak üzere emtia fiyatlarında görülen keskin düşüş nedeniyle enflasyonda aşağı yönlü riskler daha çok hissedilmeye başlanmış ve enflasyon görünümü para politikalarının temel belirleyicisi olmuş, Avro bölgesi büyüme performansı henüz istenilen seviyeye ulaşamamıştır. Bu gelişmelere paralel olarak, IMF Ekim ayı Dünya Ekonomik Görünüm Raporunda küresel büyüme tahminini 2015 yılı için yüzde 3,3’ten 3,1’e, 2016 yılı için yüzde 3,8’den 3,6’ya düşürmüştür.

Bilindiği üzere ekonomik krizleri tetikleyen en önemli unsurlar, bankacılık ve finans sektöründe yaşanan olumsuz gelişmelere bağlı olarak ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle gerek mevzuat, gerekse teknik altyapının güncellenmesi ve güçlendirilmesi büyük önem taşımaktadır. KKTC bankacılık sektöründe 2000’li yılların başında yaşanan kriz, Ülkemiz için de bir dönüm noktası niteliğindedir. Kriz sonrasında yasal, kurumsal ve teknik altyapı açısından önemli değişimler kaydedilmiş ve bu değişimler 2007 yılından bu yana dünyayı etkisi altına alan krizden görece en az düzeyde etkilenmemize neden olmuştur.

Bankacılık sektörünün en önemli görevlerinden biri olan kaynak akışının doğru, hızlı ve güvenli bir şekilde yapılmasına yönelik sağlam bir altyapının oluşturulması adına Bankamız öncü rol üstlenmiş ve Ülkemizin ihtiyacına yönelik yurt içi Elektronik Ödeme Sistemi (EÖS) hayata geçirilmiştir. EÖS çalışmalarına başlamadan önce bilişim altyapımız yenilenmiş, yedeklenmiş ve muhasebe sistemimiz gözden geçirilmiştir. Sistemin kurulması sırasında bankalarımızla birlikte çalışılmış, onların EÖS ortamına katılabilmeleri için gerekli güvenlik önlemlerini almalarını sağlamak amacıyla Bilgi Güvenliği Politikası ile Sızma Testleri genelgelerimiz yayınlanmıştır. Bankalarımızın da teknolojik altyapılarını gözden geçirmelerine vesile olan, uzun süreli ve meşakkatli bir çalışmanın sonunda devreye giren EÖS sayesinde para transferi işlemleri hızlı, güvenli, kolay, masrafsız ve operasyonel risklerden uzak bir şekilde yapılmaya başlanmıştır.

Piyasadaki nakit para ihtiyacını azaltacak olan EÖS, KKTC ekonomisinin en önemli sorunlarından biri olan kayıt dışı ekonominin kayıt altına alınmasına, bankalarımızın işlem yükünün azalmasına, yeni ürün geliştirmelerine ve bu sayede müşteri memnuniyetlerini artırmalarına katkıda bulunacaktır.

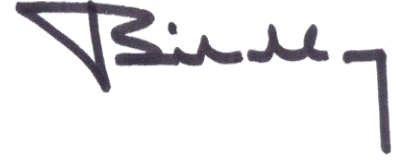
2015 yılında göreceli olarak AB ülkelerine ihracatımızda önemli düşüş, AB ülkelerinden ithalatımızda artış görülmektedir. 2015 yılının üçüncü çeyreğinde KKTC’ye gelen 3. Ülke uyruklu yolcu sayısı bir önceki yılın aynı dönemine göre azalmış, T.C. uyruklu yolcu sayısı ise yüzde 14,6 oranında artmıştır.

KKTC Bankacılık sektörü güvenli ve istikrarlı bir şekilde büyümeye devam etmiştir. 2015 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla toplam 22 bankanın 221 şube ve 2.854 personel ile hizmet verdiği KKTC bankacılık sektörünün bilanço büyüklüğü, bir önceki çeyreğe göre yüzde 7,6 ve geçen yılın aynı dönemine göre ise yüzde 20,1 oranında büyüyerek 17.298 milyon TL’ye yükselmiştir. Mevduat toplamı yüzde 21,7 artışla 14.008 milyon TL,

brüt krediler yüzde 20,2 artışla 10.892 milyon TL olmuştur. Mevduatın krediye dönüşüm oranında görülen ve bu yılın ikinci çeyreğinden itibaren başlayan gerileme, üçüncü çeyrekte de devam etmiş ve yüzde 77,7 olarak gerçekleşmiştir. Yılbaşında 617 milyon TL olan ve Haziran 2015 sonu itibarıyla 675 milyon TL'ye ulaşan tahsili gecikmiş alacaklar, üçüncü çeyrek dönemde de artarak 717 milyon TL'ye ulaşmıştır.

2015 yılının üçüncü çeyreği itibarıyla dünya ekonomilerine ve KKTC ekonomisine dair güncel temel göstergelerin yer aldığı ve KKTC bankacılık sektörünün genel görünümünün ayrıntılı şekilde yansıtıldığı bu bültenin hazırlanmasında emeği geçen mesai arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Saygılarımla,

Dr. Bilal San
Başkan

KKTC Merkez Bankası, 2015 / III

Adres

Bedreddin Demirel Caddesi,
Lefkoşa - KKTC

Yazışma Adresi

P.K. 857, Lefkoşa-KKTC

Telefon

0392 - 611 5000

Fax

0392 - 228 5240

0392 - 228 2131

World Wide Web Home Page

<http://www.mb.gov.ct.tr>

E-mail

ileti@kktcmerkezbankasi.org

Bu bültende yayımlanan istatistiki bilgilerin bir kısmı geçici verilerden derlenmiştir. Önceki bültenler ve/veya internet sitemizdekiler ile karşılaştırıldığında farklılıklar görmek mümkün olup, kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla hazırlanan bu bülten kanıt gösterilmek suretiyle KKTC Merkez Bankası'ndan herhangi bir hak veya değişiklik talebinde bulunulamaz.

Bu yayının tüm hakları saklıdır. Sadece, ticari amaçlı olmayan eğitim, araştırma vb. çalışmalarda kaynak gösterilerek kullanılabilir.

II: KISALTMALAR

AB	Euro Bölgesi
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
AMB/ECB	Avrupa Merkez Bankası
BoE	İngiltere Merkez Bankası
DPÖ	Devlet Planlama Örgütü
FED	Amerika Merkez Bankası
GSMH	Gayri Safi Milli Hâsıla
GSYH	Gayri Safi Yurt İçi Hâsıla
ILO	Uluslararası Çalışma Örgütü
IMF	Uluslararası Para Fonu
İAB	İstanbul Altın Borsası
KGF	Kredi Garanti Fonu
KKTCMB/Banka	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası
KOBİ	Küçük ve Orta Büyüklükte İşletme
LTRO	Uzun Vadeli Kredi İmkânı (Long Term Financing Operation)
MB	Merkez Bankası
MDC	Menkul Değerler Cüzdanı
MMK	Mevduat Munzam Karşılıkları
OECD	Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
PMI	Satın Alma Endeksi (Purchasing Managers' Index)
SYSR/SYR/SYSO	Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu
TCMB	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TL/TP	Türk Lirası
TGA	Tahsili Gecikmiş Alacaklar
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
UBB	Uluslar Arası Bankacılık Birimi
YP	Yabancı Para
\$/Dolar	Amerikan Doları, ABD Doları
€	Euro, Avro
£	Sterlin, GBP

III: TANIMLAR

Brüt Krediler: Krediler + Tahsili Gecikmiş Alacaklar

Likit Aktifler: Nakit Değerler + MB'den Alacaklar + Bankalardan Alacaklar + BPP İşlemlerinden Alacaklar

İÇİNDEKİLER

I: ÖNSÖZ	i
II: KISALTMALAR	iv
III: TANIMLAR	iv
IV: TABLO LİSTESİ	vii
V: GRAFİK LİSTESİ	ix
1: ULUSLARARASI GELİŞMELER	1
1.1: Genel Görünüm ve Güncel Gelişmeler	1
1.2: Seçilmiş Ülkelerdeki Ekonomik ve Finansal Görünüm	2
1.2.1: Büyüme	2
1.2.2: Enflasyon	4
1.2.3: Politika Faizleri	5
1.2.4: İşsizlik	7
1.2.5: Döviz Kurları	8
2: İSTİHDAM VE FİYATLAR	9
2.1: İstihdam	9
2.2: Enflasyon	10
3: DIŞ TİCARET VE TURİZM	13
3.1: İhracat ve İthalat Gelişmeleri	13
3.2: Turizm	15
4: BÜTÇE GELİŞMELERİ	17
4.1: 2014 - 2015 Yılları Üçüncü Çeyrek Karşılaştırmaları	17
4.2: Gelirler	17
4.3: Giderler	18
4.4: Bütçe Uygulama Sonuçları	19
4.5: Finansman Dengesi	19
5: PARASAL VE FİNANSAL GELİŞMELER	21
5.1: Bankacılık Sektörü Genel Görünümü	21
5.1.1: Finansal Derinleşme	21
5.1.2: KKTC Bankacılık Sektörü Performans Rasyoları	21
5.1.3: Bankacılık Sektörünün Gelişimi	22
5.1.4: Bankacılık Sektöründe Yoğunlaşma	22
5.1.5: Banka, Şube ve Personel Sayısı	23
5.2: Bankacılık Sektörü Konsolide Bilançosu	24
5.2.1: Aktif / Pasif Yapısındaki Gelişmeler	25
5.2.2: Likit Varlıklar	27
5.2.3: Krediler	28

5.2.4:	Menkul Değerler Cüzdanı.....	30
5.2.5:	Mevduat.....	31
5.2.6:	Özkaynaklar.....	34
5.2.7:	Para Arzı.....	35
5.3:	Bankalararası Para Piyasası Genel Görünüm.....	36
5.4:	Kredi Kartları Azami Faiz Oranları.....	38
5.5:	Bankacılık Dışı Finans Sektörü.....	38
5.5.1:	Uluslararası Bankacılık Birimleri.....	38
5.5.2:	Sigorta Şirketleri.....	39
5.5.3:	Kooperatifler.....	39
5.5.1:	Döviz Büroları.....	39
6:	<i>FİNANSAL İSTİKRAR ANALİZİ</i>.....	41
6.1:	Sermaye Yeterliliği.....	41
6.2:	Tahsili Gecikmiş Alacaklar.....	42
EK A.	<i>EKONOMİK KARARLAR</i>.....	45
EK B.	<i>İSTATİSTİK TABLOLARI</i>.....	47
EK C.	<i>NOTLAR</i>.....	99

IV: TABLO LİSTESİ

Tablo 2.1: Kayıtlı Aktif İşsizlik - Dönemsel Dağılım.....	9
Tablo 2.2: Kayıtlı Aktif İşsizlik - Genel Görünüm	9
Tablo 2.3 Aktif Münhal Kayıtlarının Genel Görünümü	9
Tablo 2.4: Tüketici Fiyat Endeksi (2008=100) Değişim Oranları.....	12
Tablo 3.1: İhracat ve İthalat.....	13
Tablo 3.2: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İhracatı (yüzde pay).....	14
Tablo 3.3: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İthalatı (yüzde pay)	15
Tablo 3.4: KKTC'ye Gelen Yolcu Sayısı	15
Tablo 4.1: Bütçe Dengesi (Milyon TL).....	17
Tablo 4.2: Bütçe Gelirleri (Milyon TL).....	17
Tablo 4.3: Bütçe Giderleri (Milyon TL).....	18
Tablo 4.4: Bütçe Uygulama Sonuçları (Milyon TL)	19
Tablo 4.5: Finansman Dengesi (Milyon TL)	19
Tablo 5.1: Performans Rasyoları (%).....	21
Tablo 5.2: Bankacılık Sektöründe Yoğunlaşma	22
Tablo 5.3: Banka Sayısındaki Gelişmeler.....	23
Tablo 5.4: Şube ve Personel Sayılarının Gelişimi	23
Tablo 5.5: Bankacılık Sektörü Konsolide Bilançosu (Milyon TL)	24
Tablo 5.6: Bankacılık Sektörü Aktif / Pasif Yapısal Yüzde Dağılımı	25
Tablo 5.7: Banka Grupları Bazında Toplam Aktiflerin Gelişimi	26
Tablo 5.8: Likit Aktiflerin Gelişimi (Milyon TL).....	27
Tablo 5.9: Kredilerin (Net) Türlerine Göre Dağılımı (Milyon TL).....	28
Tablo 5.10: Banka Grupları İtibarıyla Brüt Kredilerin Gelişimi (Milyon TL)	29
Tablo 5.11: Mevduatın Türlerine Göre Gelişimi (Milyon TL)	31
Tablo 5.12: Banka Grupları İtibarıyla Mevduatın Gelişimi (Milyon TL)	32
Tablo 5.13: Mevduatın Vade Dağılımı (%)	33
Tablo 5.14: Özkaynakların Gelişimi (Milyon TL).....	34
Tablo 5.15: Para Arzı Verileri (Milyon TL)	35
Tablo 5.16: Gerçekleşen İşlem Hacmi ve Adedi.....	36
Tablo 5.17: Gerçekleşen İşlem Hacmi (x 1.000)	37
Tablo 5.18: Ortalama Faiz Oranları (%)	38
Tablo 5.19: Kredi Kartları Azami Faiz Oranları (%).....	38
Tablo 5.20: Uluslararası Bankacılık Birimleri Konsolide Bilançosu (Milyon \$)	38
Tablo 5.21: Sigorta Şirketleri Konsolide Bilançosu (Milyon TL)	39
Tablo 5.22: Kooperatifler Konsolide Bilançosu (Milyon TL).....	39
Tablo 5.23: Döviz Büroları Konsolide Bilançosu (Milyon TL)	39
Tablo 6.1 Risk Ağırlıklı Varlıklar	41
Tablo 6.2: Banka Gruplarına Göre TGA'lar, Özel Karşılıklar, Toplam Aktifler ve Brüt Krediler Gelişimi (Milyon TL)	43
Tablo 6.3 : Aktif ve Özkaynak Kârlılığı ile Net Faiz Geliri Rasyoları	44
Tablo A.1: Ekonomik Kararlar - KKTC Merkez Bankası.....	45
Tablo A.2: Ekonomik Kararlar - KKTC Cumhuriyet Meclisi	46
Tablo B.1: KKTCMB Seçilmiş Bilanço Kalemleri (TL)	48
Tablo B.2: KKTCMB Likit Varlıklar (TL)	49
Tablo B.3: KKTCMB Tarafından Bankacılık Sektörüne Kullanılan Krediler (TL)	50
Tablo B.4: KKTCMB Nezdindeki Mevduat (TL)	51
Tablo B.5: KKTCMB Döviz Kurları	52
Tablo B.6: Çapraz Kurlar	53
Tablo B.7: KKTCMB Tarafından Türk Lirası ve Döviz Mevduatına Uygulanan Faiz Oranları (%).....	54
Tablo B.8: KKTCMB Tarafından Yasal Karşılıklara Uygulanan Faiz Oranları (%).....	55

Tablo B.9: Reeskont Faiz Oranları (%).....	56
Tablo B.10: Yasal Karşılık Oranları (%).....	57
Tablo B.11: Karşılıksız Çekler.....	58
Tablo B.12: Bankacılık Sektörü Aktif / Pasif Özetleri (Milyon TL).....	59
Tablo B.13: Krediler (Toplam) - Türlerine Göre (Milyon TL)	60
Tablo B.14: Krediler (TP) - Türlerine Göre (Milyon TL)	61
Tablo B.15: Krediler (YP) - Türlerine Göre (Milyon TL)	62
Tablo B.16: Krediler - Vadelere Göre (Milyon TL).....	63
Tablo B.17: Krediler - Kamu Özel Ayırımı (Milyon TL).....	64
Tablo B.18: Kredi Büyüklükleri (Milyon TL)	65
Tablo B.19: Özkaynakların Gelişimi (Milyon TL).....	66
Tablo B.20: Sermaye Yeterliliği Rasyosu (%)	67
Tablo B.21: Kâr / Zarar Tablosu (Milyon TL)	68
Tablo B.22: Mevduat (Toplam) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)	69
Tablo B.23: Mevduat (TP) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)	69
Tablo B.24: Mevduat (YP) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)	70
Tablo B.25: Mevduat (Toplam) - Türlerine Göre (Milyon TL)	70
Tablo B.26: Mevduat (TP) - Türlerine Göre (Milyon TL)	71
Tablo B.27: Mevduat (YP) - Türlerine Göre (Milyon TL)	72
Tablo B.28: Para Arzı (Milyon TL).....	73
Tablo B.29: Bankalar Yasası Altında Faaliyet Gösteren Lisanslı Bankalar	74
Tablo B.30: Temel Ekonomik ve Sosyal Göstergeler	75
Tablo B.31: Gayri Safi Milli Hasıladaki Sektörel Gelişmeler (Cari Fiyatlarla TL)	76
Tablo B.32: Gayri Safi Yurt İçi Hasılanın Yüzde Dağılımı	77
Tablo B.33: Ekonominin Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)	78
Tablo B.34: Sektörel Katma Değerlerin Reel Büyüme Hızları (%).....	78
Tablo B.35: Sabit Sermaye Yatırımlarının Sektörel Dağılımı (Cari Fiyatlarla TL)	79
Tablo B.36: Kamu Kesimi Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)	79
Tablo B.37: Özel Kesim Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla TL).....	80
Tablo B.38: Devlet Bütçe Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)	80
Tablo B.39: Devlet Bütçe Dengesi (GSMH Yüzdesi).....	81
Tablo B.40: Ödemeler Dengesi (Milyon ABD doları)	81
Tablo B.41: Bir Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Tüketici Fiyatları Endeksi Yüzde Değişim Oranları.....	82
Tablo B.42: KKTC ve T.C. Enflasyon Oranları.....	83
Tablo B.43: Tüketici Fiyatları Endeksi (2008 = 100 Temel Yılı)	83
Tablo B.44: Asgari Ücret Gelişmeleri	84
Tablo B.45: Akaryakıt Satışı (Ton).....	85
Tablo B.46: Akaryakıt Perakende Satış Fiyatları	86
Tablo B.47: İstihdam Edilen Nüfusun Sektörel Dağılımı (Hanehalkı İşgücü Anketlerine göre).....	87
Tablo B.48: Hane halkı İşgücü Anketi Temel Göstergeleri	88
Tablo B.49: 2011 Genel Nüfus ve Konut Sayımı, De-Facto Nüfus Sonuçlarının 2006 Genel Nüfus Sayımı Kesin Sonuçları İle Karşılaştırılması	89
Tablo B.50: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İhracatı (\$)	90
Tablo B.51: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İthalatı (\$)	91
Tablo B.52: KKTC'nin Önemli İhraç Malları (\$).....	92
Tablo B.53: KKTC'nin Önemli İthal Malları (\$).....	93
Tablo B.54: Turizmin KKTC Ekonomisindeki Yeri	94
Tablo B.55: KKTC'ye Hava ve Deniz Limanlarından Gelen Yolcuların Ulaşım Tercihlerine Göre Dağılımı	95
Tablo B.56: Turistik Konaklama Tesis Sayısı ve Yatak Kapasitesinin Yıllara ve Sınıflara Göre Dağılımı	96
Tablo B.57: Turistik Konaklama Tesislerinde Konaklayan Kişi Sayısı.....	97

V: GRAFİK LİSTESİ

Grafik 1.1: Dünya GSYH Yüzde Dağılımı Oranları.....	1
Grafik 1.2: GSYH Büyüme Oranları.....	3
Grafik 1.3: GSYH Büyüme Oranları.....	4
Grafik 1.4: Enflasyon Oranları.....	5
Grafik 1.5: Yıllık Enflasyon Oranları	5
Grafik 1.6: Gelişmiş Ülkeler MB Faiz Oranları	6
Grafik 1.7: Gelişmekte olan Ülkeler MB Faiz Oranları.....	7
Grafik 1.8: TCMB Ağırlıklı Ortalama Fonlama Maliyeti	7
Grafik 1.9: İşsizlik Oranları	7
Grafik 1.10: İşsizlik Oranları	8
Grafik 1.11: Döviz Kurları Değişim Oranları (2 Ocak 2013 =100).....	8
Grafik 2.1: Başvurular - Münhaller – Yerleştirilenler.....	9
Grafik 2.2: Tüketici Fiyat Endeksi (2008=100) Temel Yılı Verileri	10
Grafik 2.3: Bir Önceki Aya Göre Gerçekleşen Enflasyon Oranları	10
Grafik 2.4: Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Enflasyon Oranı.....	11
Grafik 2.5: Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Enflasyon Oranı (TÜFE)	11
Grafik 2.6: Ana Mal ve Hizmet Gruplarında Meydana Gelen, Bir Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Endeks Değişim Oranları	11
Grafik 3.1: İthalat ve İhracat.....	13
Grafik 3.2: Dış Ticaret Hacmi ve Dengesi - Aylık (ABD Doları).....	14
Grafik 3.3: 2015 yılında Gelen Yolcu Sayısının 2014 yılıyla ve Son 5 Yıllık Ortalamalarla Karşılaştırılması.....	16
Grafik 3.4: Yatak Kapasitesi	16
Grafik 3.5: Aylar İtibarıyla Doluluk Oranı	16
Grafik 4.1: Bütçe Gerçekleşmeleri (Milyon TL).....	17
Grafik 4.2: Bütçe Gelirleri Dağılımı (Milyon TL).....	18
Grafik 4.3: Bütçe Giderleri Dağılımı (Milyon TL)	18
Grafik 5.1: Finansal Derinleşme (%).....	21
Grafik 5.2: Bankacılık Sektörünün Gelişimi	22
Grafik 5.3: Personel ve Şube Sayısının Gelişimi	23
Grafik 5.4: Bankacılık Sektörü Aktif Toplamları ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim	25
Grafik 5.5: Banka Gruplarının Sektör Aktifindeki Payları (%).....	26
Grafik 5.6: Likit Aktiflerin Çeyrek Dönemlere Göre Yüzde Değişimi	27
Grafik 5.7: Banka Gruplarına Göre Likit Aktif Payları (%)	27
Grafik 5.8: Brüt Kredilerin Gelişimi ve Yüzde Değişim	28
Grafik 5.9: Bankacılık Sektörü Krediler (Net) TP ve YP Ayrımı ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim	28
Grafik 5.10: Kredi Büyüklüklerinin Toplam Krediler İçindeki Payı	29
Grafik 5.11: Kredilerde (Net) Vade Yapısı (Milyon TL).....	29
Grafik 5.12: Banka Gruplarına Göre Brüt Krediler Payları (%)	30
Grafik 5.13: Kredilerde Kamu ve Özel Sektör Dağılımı (Milyon TL)	30
Grafik 5.14: Menkul Değerler Toplamları ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim	30
Grafik 5.15: Banka Gruplarına Göre Menkul Değerler Payları (%).....	31
Grafik 5.16: Mevduatın Gelişimi ve Yüzde Değişimi.....	32
Grafik 5.17: Mevduatın TP-YP Ayrımı ile Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişimi	32
Grafik 5.18: Mevduatlar, Brüt Krediler ve Fark	34
Grafik 5.19: Banka Grupları Bazında Mevduatın Kredilere (Brüt) Dönüşüm Oranı	34
Grafik 5.20: M2'nin Yapısı.....	35
Grafik 5.21: M3'ün TP - YP Yüzde Dağılımı.....	36
Grafik 6.1: Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu.....	41

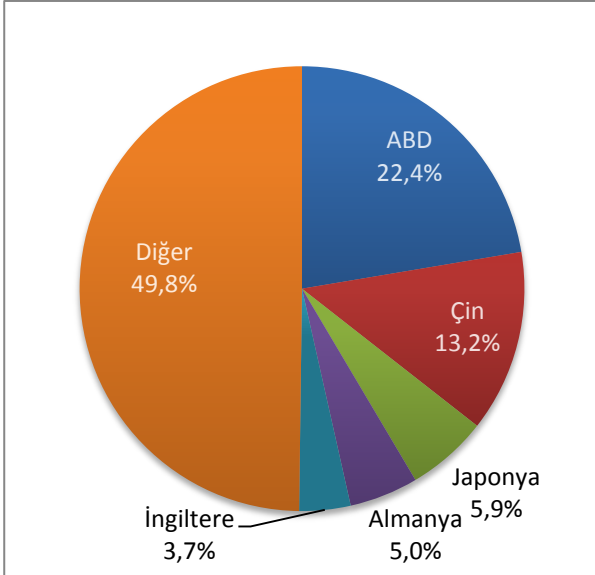
<i>Grafik 6.2: Özkaynaklar, Risk Ağırlıklı Varlıklar ve Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu</i>	<i>41</i>
<i>Grafik 6.3: Toplam Özkaynaklar ve Toplam Aktifler</i>	<i>42</i>
<i>Grafik 6.4: Bankacılık Sektörü Özkaynaklarının Toplam Aktiflere Oranı</i>	<i>42</i>
<i>Grafik 6.5: Tahsili Gecikmiş Alacakların Gelişimi</i>	<i>42</i>
<i>Grafik 6.6: Banka Gruplarına Göre Takipteki Alacakların Dağılımı</i>	<i>43</i>
<i>Grafik 6.7: TGA Dönüşüm Oranı ve Karşılık/TGA</i>	<i>44</i>

1: ULUSLARARASI GELİŞMELER

1.1: GENEL GÖRÜNÜM VE GÜNCEL GELİŞMELER

Küresel ekonomi üçüncü çeyrekte de büyüme, enflasyon, istihdam gibi makroekonomik göstergelerde karışık sinyaller üretmeye devam etmiştir. Ülkeler bazında GSYH sıralamasına ilişkin Dünya Bankası verilerine göre 2014 yılında Amerika Birleşik Devletleri 17.4 trilyon dolar ile dünya ekonomisinde birinci sırada yer alırken, ABD'yi Çin, Japonya, Almanya ve İngiltere sırası ile, yaklaşık 10,3, 4,6, 3,9 ve 2,9 trilyon dolarlık GSYH ile takip etmektedir.

Grafik 1.1: Dünya GSYH Yüzde Dağılımı Oranları

Kaynak: Dünya Bankası

Yaklaşık 7 yıldır küresel büyümenin motor gücü konumunda olan Çin'in yanı sıra Hindistan, Rusya, Türkiye, Güney Kore, Brezilya gibi gelişmekte olan ekonomilerde büyüme rakamları beklentilerin altında gelmektedir. Buna ek olarak, gelişmiş ülkelerdeki düşük büyüme oranları ile birlikte görülen hedeflenen enflasyona ulaşamama sorununun küresel ekonomideki ılımlı toparlanma beklentilerini üçüncü çeyrekte de boşa çıkardığı görülmektedir. ABD'de genişlemeci para politikasının sonuna gelmesine rağmen, FED'in 1 yılı aşkın bir süredir piyasaların beklediği faiz artışını yapacak uygun koşulların oluştuğuna karar verememesi parasal akımların kısa süreli sert yön değiştirmesine neden olmakta, buna bağlı olarak gelişmekte olan ülkelerin para birimlerinde aşırı oynaklıklar yaşanmaktadır. IMF'nin Ekim 2015 Dünya Ekonomik Görünüm Raporu'nda da bu konuya dikkat çekilmekte ve küresel ekonomideki

aşağı yönlü risklerin geçen aylara göre arttığı ifade edilmektedir. Aynı raporda, gelişmiş ülkelerden ABD ve İngiltere'deki ekonomik toparlanmanın sonucunda bu ülkelerde yakın zamanda parasal genişleme yerine parasal sıkılaştırmaya yönelik uygulamaların gündeme alınacağı, ancak Japonya ve Euro bölgesi için aynı şeyi söylemenin mümkün olmadığı belirtilmektedir.

Küresel büyüme açısından kilit ülke konumundaki Çin'den üçüncü çeyrekte beklentiler altında gelen büyüme rakamları sonucu faiz indirimi ile birlikte, Çin para birimi Yuan'ın değerinin serbest piyasada belirlenmesi yönünde atılmış olduğu adımların sonuçlarının 2016 yılı içerisinde ortaya çıkması beklenmektedir.

2015 yılı üçüncü çeyrek döneminde büyüme verilerindeki zayıflamaya rağmen, sermaye akımları ve küresel para politikalarına dair belirsizlikler nedeniyle gelişmekte olan bazı ülkelerin merkez bankalarının da politika faizlerini değiştirmedikleri görülmüş, ülkeler ve bölgeler arasındaki ekonomik büyüme farklılıkları devam etmiştir. IMF'nin Ekim 2015 tarihli Dünya Ekonomik Görünüm Raporu'nda küresel ekonomiye yönelik risklerin düşen emtia fiyatları ve artan finansal dalgalanmalara bağlı olarak derinleştiği, gelişmekte olan ekonomilere yönelik büyüme beklentilerinin ülkeler ve bölgeler arasında farklılık göstermesine rağmen büyümeyle ilgili genel görünümün beklentilerin altında olduğu değerlendirildiği yapılmıştır. Bu doğrultuda IMF yüzde 3,3 olan küresel ekonomi büyüme beklentisini yüzde 3,1 oranına düşürmüştür. IMF, sermaye girişlerindeki azalmanın gelişmekte olan ülkelerin para birimleri üzerindeki baskıyı artıracığı yönünde tespitte bulunmuş ve bu çerçevede gelişmekte olan ekonomilere yönelik büyüme beklentisini yüzde 4,2'den yüzde 4'e düşürmüştür. 2015 yılında gelişmiş ülkelerin büyüme performansı da bir önceki rapora kıyasla 0,1 puan düşürülmüş ve yüzde 2 oranında gerçekleşeceği tahmininde bulunulmuştur. ABD ve İngiltere ekonomisinden gelen olumlu sinyallerin büyüme üzerinde etkili olacağı belirtilmiş, söz konusu ülkelerin büyüme beklentileri 0,1 puan artırılarak sırasıyla yüzde 2,6 ve yüzde 2,5 oranlarına yükseltilmiştir. 2015 yılında Avro bölgesi ve Çin için sırasıyla yüzde 1,5 ve yüzde 6,8 olan büyüme beklentisini değiştirmeyen IMF, Almanya, Japonya ve Kanadaya ilişkin büyüme tahminlerinde

aşağı yönlü revizyonlar yapmıştır. Gelişmekte olan ülkelerden Hindistan'ın yüzde 7,3 oranında büyüyeceğinin öngörüldüğü raporda, Rusya ve Brezilya ekonomilerinin sırasıyla yüzde 3,8 ve yüzde 3 oranlarında küçüleceği tahmin edilmiştir. Türkiye ekonomisine ilişkin değerlendirilmelere de yer verilen raporda, Türkiye'deki siyasi belirsizliklerin ülkedeki iç talebi baskılayacağı gerekçesiyle 2015 yılı büyüme tahmini yüzde 3,1'den yüzde 3'e düşürülmüştür. Bu beklentilere paralel olarak, OECD tarafından hazırlanan Eylül 2015 tarihli Ara Dönem Ekonomik Görünüm Raporunda da gelişmiş ülke ekonomilerinde devam eden ılımlı toparlanma eğiliminin tersine gelişmekte olan ekonomilerde büyüme görünümünün kötüleştiği değerlendirilmiştir. Bu çerçevede OECD, 2015 ve 2016 yıllarına dair küresel büyüme tahminini Haziran ayı raporuna göre sırasıyla 0,1 ve 0,2 puan aşağı yönlü revize etmiş ve Dünya ekonomisi büyüme beklentisini 2015 ve 2016 yılları için sırasıyla yüzde 3 ve yüzde 3,6 olarak açıklamıştır.

Avrupa Merkez Bankası tarafından uygulamaya konulan tedbirler ve politikaların olumlu etkileri henüz görülmemekte, bölge ekonomisi kırılgan bir görünüm sergilemektedir. Aralık ayı toplantısı yaklaşırken mevcut tahvil alım programının genişletilmesine ilave olarak mevduat faizlerinin biraz daha düşürülmesine ilişkin mutabakat olduğu ve Avrupa Merkez Bankası'nın şu an itibarıyla mevduata uyguladığı faiz oranını eksi yüzde 0,2'den en az 10 baz puan daha aşağı çekeceği yönündeki haberler de Avrupa Bölgesinde sorunların devam ettiğine işaret etmektedir. Yunanistan ile kreditorlerin 2015 yılı Ağustos ayı içerisinde 86 milyar Avro'luk üçüncü kurtarma paketi üzerinde anlaşmaları, piyasalarda Yunanistan kaynaklı endişeleri az da olsa hafifletmiştir.

FED tarafından yayımlanan ve 12 eyalet merkez bankasının ABD ekonomisinin görünümüne ilişkin değerlendirmelerini içeren Bej kitabın Eylül ayında, Haziran-Ağustos 2015 döneminde eyaletlerin ve sektörlerin çoğunda ekonomik aktivitede artış kaydedildiği belirtilmiş, imalat sanayiindeki artışa ek olarak tüketimin de ılımlı bir şekilde artmaya devam ettiği bilgisi verilmiştir.

2015 yılı üçüncü çeyrek döneminde Japonya ekonomisine ilişkin belirsizliklerin ve aşağı yönlü risklerin arttığı görülmektedir. Buna bağlı olarak Japonya Merkez Bankası destekleyici para politikası çerçevesinde para politikası faizini değiştirmemiş ve

parasal tabanı yıllık 80 trilyon yen tutarında artırma hedefi için çalışmalarını 2015 yılı Ekim ayında da sürdürmüştür.

İhracat performansında meydana gelen yavaşlama, emlak piyasasındaki zayıflama, hisse senedi ve kur piyasalarındaki dalgalanmalar ve imalat sanayiindeki durgunluk, Çin ekonomisinin sert düşüş yaşayacağına dair beklentilerin güçlenmesine neden olmaktadır. Yaklaşık 10 trilyon dolarlık ekonomik büyüklüğü ile dünyanın ikinci en büyük ekonomisi olan Çin'deki bu olumsuz hava, Çin ekonomisine bağımlı birçok ülke ekonomisinin de etkileneceği beklentisiyle ciddi bir küresel risk olarak dünya ekonomisi gündemini meşgul etmektedir.

1.2: SEÇİLMİŞ ÜLKELERDEKİ EKONOMİK VE FİNANSAL GÖRÜNÜM

1.2.1: BÜYÜME

ABD'den gelen olumlu ekonomik veriler sonucu FED'in para politikasında artan normalleşme sinyalleri, Çin ekonomisinin büyüme hızındaki yavaşlama ile birlikte bu ülke ile güçlü ticari bağları nedeniyle birçok ülkenin olumsuz etkilenmesi ve Çin'in yeni büyüme sürecine geçiş sancuları, küresel büyümenin ciddi anlamda hız kesmesine neden olmaktadır. 2015 yılı üçüncü çeyrek döneminde ekonomik büyümeye ilişkin açıklanan veriler, gelişmiş ülkelerin zayıf da olsa toparlanmaya devam ettiğini, gelişmekte olan ülkelerin ise yavaşlamayla birlikte ılımlı bir büyüme performansı sergilediğini göstermektedir. Gelişmiş ekonomilerde yaşanan toparlanma eğilimi büyük ölçüde ABD ve İngiltere'de artan ekonomik aktiviteden kaynaklanmaktadır. Gelişmekte olan ekonomiler ise, gerek içsel gerekse küresel gelişmelerden olumsuz etkilenmeye devam etmektedir. IMF'nin "*global ekonominin güçlü büyümeye dönmesi zor*" değerlendirmesi yapılan Ekim 2015 tarihli raporunda, İkinci Dünya Savaşı sonrası görülen en geniş ve en derin resesyonun yaşandığı ve üzerinden 7 yıl geçmesine rağmen güçlü ve senkronize büyüme sürecine henüz girilemediğine vurgu yapılmıştır. Bu çerçevede IMF, 2015 yılında gelişmiş ekonomilerin yüzde 2 ve gelişmekte olan ülkelerin ise yüzde 4 oranında büyüme kaydedeceğini öngörmüştür.

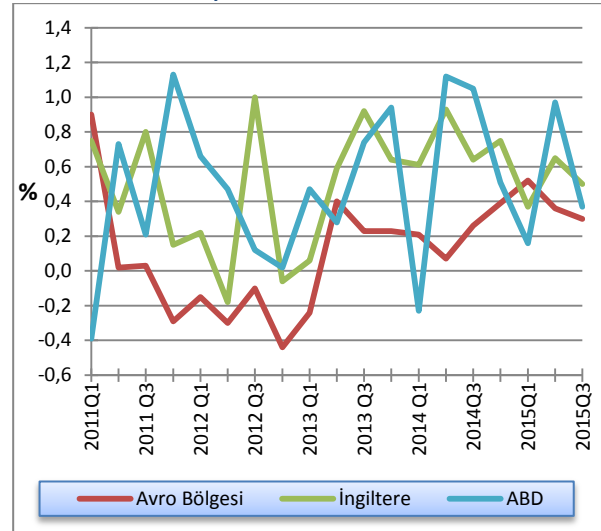
GELİŞMİŞ EKONOMİLER

İngiltere ekonomisi, 2014 yılında yüzde 2,7 ile son sekiz yılın en güçlü büyümesini kaydetmiştir. 2015 yılı birinci çeyreğinde, beklentilerin altında binde 4 büyüyen İngiltere ekonomisinde, yılın ikinci çeyreğinde de binde 7 oranında büyüme gerçekleşmiştir. İngiltere Ulusal İstatistik Ofisi (ONS) tarafından açıklanan verilere göre ülke ekonomisi yılın üçüncü çeyreğinde beklentilerin altında binde 5 oranında büyümüş ve böylece Gayri Safi Yurtiçi Hasıla artışı yıllık bazda yüzde 2,3 oranında gerçekleşmiştir.

ABD ekonomisi makroekonomik açıdan diğer gelişmiş ekonomilerden pozitif yönlü ayrılmaya devam etmektedir. Gerek istihdam piyasası, gerekse imalat sanayi ve emlak sektöründeki toparlanma eğilimi büyüme üzerinde olumlu etki yapmaktadır. ABD ekonomisi 2014 yılında yüzde 2,5 büyümüş, ancak ihracatın artış oranındaki azalışa bağlı olarak 2015 yılı birinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyrek dönemine göre ancak binde 6 oranında büyüebilmiştir. Yılın ikinci ve üçüncü çeyreklerinde özel tüketim harcamaları, sabit yatırım harcamaları, ihracat ve merkezi hükümet harcamalarındaki artış neticesinde ABD ekonomisi sırası ile yüzde 3,9 ve yüzde 1,5 oranında dalgalı bir büyüme göstermiştir.

Avrupa Merkez Bankası 3 Eylül 2015 tarihinde yayımlanmış olduğu Makroekonomik Tahminler Raporu'nda, olumsuz dış gelişmelerin olumlu iç dinamikleri bertaraf ettiğini, buna bağlı olarak Avro Bölgesi ekonomisinde toparlanmanın ivme kaybettiğini belirtmiştir. Avrupa İstatistik Ofisi (Eurostat) verilerine göre 2014 yılında binde 9 oranında büyüyen Avro Bölgesi ekonomisi 2015 yılı birinci çeyreğinde binde 5, ikinci çeyreğinde binde 4, üçüncü çeyreğinde binde 3 oranında büyümüştür. Avro Bölgesi'nin 2015 yılı ikinci yarısında da yılın ikinci çeyreğine benzer bir büyüme performansı sergileyeceği beklentisini raporlayan Banka, aynı raporunda büyümenin 2015 yılında yüzde 1,5, 2016 yılında ise yüzde 1,7 olacağını öngörmüştür.

Grafik 1.2: GSYH Büyüme Oranları

Kaynak: OECD

GELİŞMEKTE OLAN EKONOMİLER

Türkiye'deki siyasi belirsizlik, artan jeopolitik riskler, küresel finans piyasalarında süregelen dalgalanmalar ve ihracattaki düşüş, 2015 yılının ilk yarısında ülke ekonomisinin büyüme potansiyelini önemli ölçüde sınırlamıştır. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından açıklanan verilere göre GSYH, 2015 yılı birinci çeyreğinde yıllık bazda yüzde 2,5, ikinci çeyreğinde yüzde 2,8 oranında artmıştır. Bu gelişmeler ışığında büyümenin Orta Vadeli Program'da (OVP) öngörülen yüzde 4'ün altında kalacağı tahmin edilmektedir.

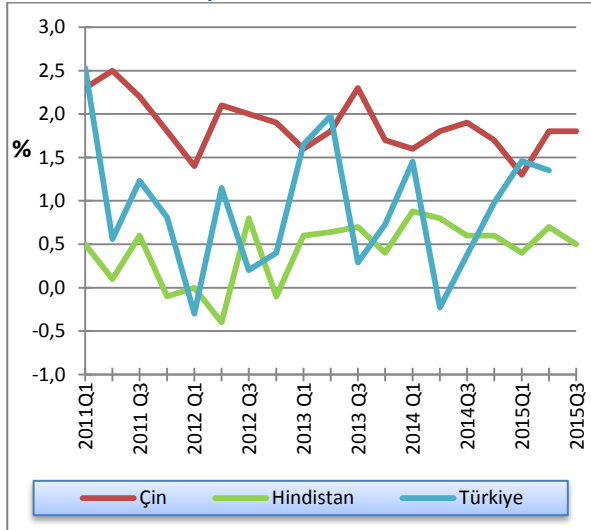
ABD'den sonra dünyanın en büyük ikinci ekonomisi konumunda olan Çin, ihracat ve yatırıma dayalı ekonomik yapıdan tüketime dayalı bir ekonomiye geçiş, daha liberal bir sermaye piyasası ve borsada istikrarın sağlanması adına geniş bir yapısal ekonomik dönüşüm sürecine odaklanmış durumdadır. Bu denli geniş bir yapısal dönüşümün Çin ekonomisinde dalgalanmaları artırması ve daha yavaş bir büyümeyi de beraberinde getirmesi doğal karşılanmakta, yüzde 7'lik büyüme oranı Çin için "yeni normal" olarak tanımlanmaktadır. Çin'deki yapısal reformların 2020 yılına kadar tamamlanması hedeflenmektedir. Yılın ikinci çeyreğinde yıllık yüzde 7 oranında büyüyen Çin ekonomisi, üçüncü çeyrekte de yüzde 6,9 oranında büyüme kaydetmiştir.

2015 yılı birinci çeyrek döneminde Hindistan yüzde 7,5 oranında büyümüş ve böylece Çin, ABD ve Almanya'nın içinde bulunduğu büyük ekonomiler arasında en kuvvetli büyümeyi kaydetmiştir. Hindistan'da, gerek küresel talebin zayıflaması gerekse Çin ekonomisindeki daralma nedeniyle, ikinci çeyrekte

büyüme oranı yüzde 7 olarak gerçekleşmiştir. IMF, Ekim 2015 tarihli Dünya Ekonomik Görünüm raporunda, Hindistan ekonomisinin 2015 yılında yüzde 7,5, 2016 yılında ise yüzde 7 oranında büyüyeceği tahmininde bulunmuştur.

Diğer yandan Brezilya ve Rusya ekonomileri ise daralmaya devam etmektedir. Çin ekonomisinde meydana gelen yavaşlama nedeniyle 2015 yılının ilk altı aylık döneminde Brezilya'dan Çin'e yapılan ihracat bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 20 oranında gerilemiştir. Buna bağlı olarak 2015 yılı birinci çeyreğinde yıllık yüzde 1,6, ikinci çeyrekte de yüzde 2,6 oranında daralan Brezilya ekonomisi, resesyona girmiştir. Rusya ekonomisi ise petrol fiyatlarının uzun süredir düşük seyretmesine ilaveten, Doğu Ukrayna'da ayrılıkçı hareketi desteklediği gerekçesi ile ülkeye uygulanan uluslararası yaptırımlar neticesinde 2015 yılı ilk iki çeyreğinde sırasıyla yüzde 2,2 ve yüzde 4,6 oranlarında daralmıştır. Yılın üçüncü çeyreğinde de küçülmeye devam eden Rusya ekonomisi yüzde 4,1 oranında daralma kaydetmiştir.

Grafik 1.3: GSYH Büyüme Oranları

Kaynak: OECD

1.2.2: ENFLASYON

2015 yılı üçüncü çeyreğinde de emtia fiyatlarındaki düşüş eğilimi devam etmiştir. Gelişmekte olan ülkelerde, dış ve iç talebin zayıf seyri enflasyonu baskılamayı sürdürmüştür, gelişmiş ekonomilerde ise petrol fiyatlarındaki düşüş genel fiyat seviyesi üzerinde aşağı yönlü baskının devamına sebep olmuştur.

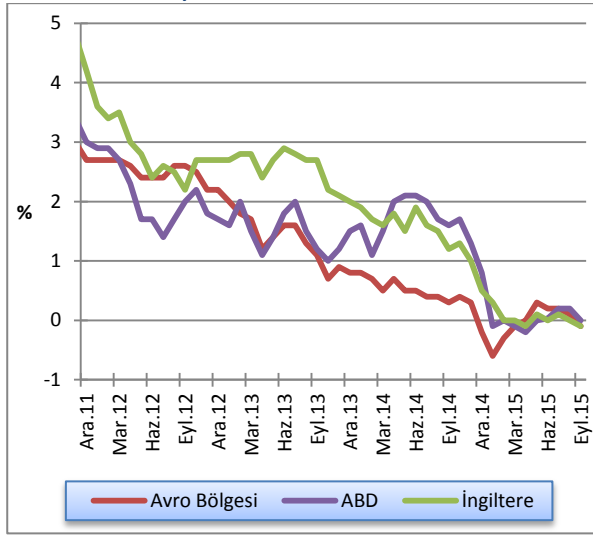
GELİŞMİŞ EKONOMİLER

AB istatistik kurumu Eurostat'ın verilerine göre, Avro Bölgesi Aralık 2014 itibarıyla deflasyona girmişti. Bu duruma önlem olarak, Avrupa Merkez Bankası'nın Mart 2015'te başlatmış olduğu tahvil alım programının etkisiyle enflasyon, yılın ikinci çeyreğinde yükselişe geçmiştir. Temmuz ayında binde -6 oranında gerçekleşen Avro Bölgesi aylık enflasyon rakamı, Ağustos ayında sıfır, Eylül ayında ise binde 2 oranında gerçekleşmiş ve böylece üçüncü çeyrek sonu itibarıyla yıllık enflasyon yüzde 2 olan hedefin oldukça altında, binde -1 oranında gerçekleşmiştir. Bu gerçekleştirmeler ışığında Avrupa Merkez Bankası, Avro Bölgesi 2015 yılı enflasyon beklentisini güncellemiş ve binde 2'den binde 1'e düşürmüştür.

ABD'de yıllık enflasyon 2014 Kasım ayından itibaren sert düşüşler göstermiş, 2015 yılı ilk çeyrek döneminden itibaren ABD ekonomisi deflasyona girmiştir. 2014 yılsonu itibarıyla binde 8 seviyesinde olan yıllık enflasyon, petrol fiyatlarındaki düşüşünün etkisiyle 2015 yılı Ocak ve Mart aylarında yıllık binde -1, Nisan ayında ise binde -2 oranında gerçekleşmiştir. Haziran ayında konut ve gıda fiyatlarındaki artışın etkisiyle yıllık binde 1 artış gösteren enflasyon, yılın üçüncü çeyreğinde petrol fiyatlarının önemli miktarda düşmesine bağlı olarak Eylül ayı sonunda sıfır seviyesine gerilemiştir. Federal Açık Piyasa Komitesi (FOMC) Eylül 2015 tarihli toplantısında enflasyon beklentilerini aşağı yönlü revize etmiş ve 2015 yılında enflasyonun binde 3 – binde 5 aralığında olacağı tahmininde bulunmuştur.

Ulusal İstatistik Ofisi (ONS) tarafından açıklanan verilere göre İngiltere'de enflasyon 2015 yılının ilk dokuz aylık döneminde yüzde 0 seviyesine yakın seyretmiştir. 2015 Eylül sonu itibarıyla, giyim sektöründe beklenenin altında kalan fiyat artışlarının ve petrol fiyatlarındaki gerilemenin etkisiyle aylık bazda binde -1 seviyesinde gerçekleşmiştir. Aşağıdaki grafik gelişmiş ülkelerde fiyatlar genel seviyesinde artış sağlanamaması sorununu gözler önüne sermektedir.

Grafik 1.4: Enflasyon Oranları

Kaynak: Thomson Reuters Eikon

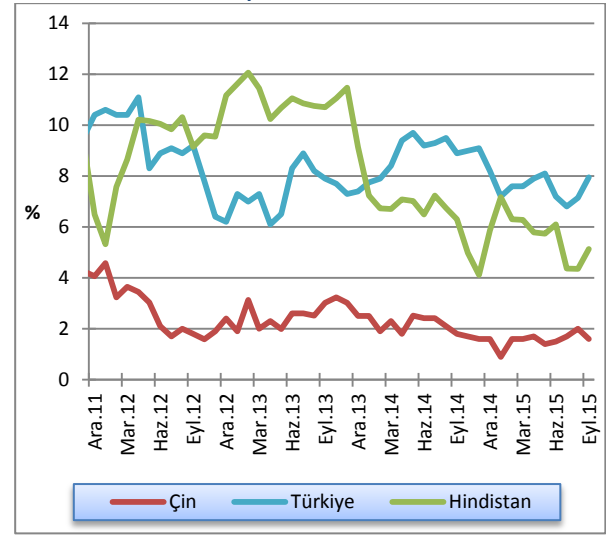
GELİŞMEKTE OLAN EKONOMİLER

Türkiye İstatistik Kurumu'nun verilerine göre, 2015 yılı ikinci çeyreği sonunda yüzde 7,2 oranında gerçekleşen TÜFE, yılın üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyrek sonuna göre 0,75 puan artmış ve yüzde 7,95 oranına yükselmiştir. Bu çeyrek dönemde, Türk Lirası'nda dövizlere karşı yaşanan değer kayıplarının yansımaları ve gıda fiyatlarında görülen enflasyon nedeni ile süregelen artışların, enflasyonun yükselmesinde etkili olduğu görülmektedir. Bu gelişmeler ışığında TCMB, Ekim 2015 tarihli Enflasyon Raporu'nda, 2015 yılı enflasyon tahminini bir önceki raporuna göre 1 puan yukarı yönlü güncellemiş ve yüzde 7,9 oranına yükseltmiştir.

Çin Milli İstatistik Bürosu (NBCS) tarafından açıklanan verilere göre, 2015 yılı birinci ve ikinci çeyrek sonlarında yıllık yüzde 1,4 olan enflasyon, 2015 yılı üçüncü çeyrek sonunda yıllık yüzde 1,6 oranında yükselmiştir. Ekim ayında enflasyonun aylık bazda binde 3 oranında düşüş kaydetmesi, yıllık enflasyonun yüzde 1,3 seviyesine gerilemesine sebep olmuştur.

2014 yılı sonunda yüzde 5 oranında gerçekleşen Hindistan enflasyon oranı, 2015 yılı ilk üç çeyreğinde yüzde 5,4'e kadar yükselmiş, Eylül sonu itibarıyla yüzde 4,41 seviyesine gerilemiştir. IMF raporunda Hindistan'da enflasyonun 2015 yılında yüzde 5,4, 2016 yılında ise yüzde 5,5 oranında gerçekleşeceği tahmini yapılmıştır.

Grafik 1.5: Yıllık Enflasyon Oranları

Kaynak: Thomson Reuters Eikon

1.2.3: POLİTİKA FAİZLERİ

Küresel ekonomiyi etkileyen belirsizlikler nedeniyle henüz istikrarın sağlanamaması, küresel sermaye akımlarında sert hareketlere neden olmakta, buna bağlı olarak ülkeleri politika faizlerini sıklıkla gözden geçirmeye itmektedir. FED'in para politikasındaki normalleşme sürecinin yarattığı tedirginlik, Çin ekonomisindeki aşağı yönlü riskler ve gelişmekte olan ekonomilerdeki yavaşlamaya bağlı olarak 2015 yılı üçüncü çeyrek döneminde bazı gelişmekte olan ekonomilerin politika faizlerini değiştirdiği görülmektedir.

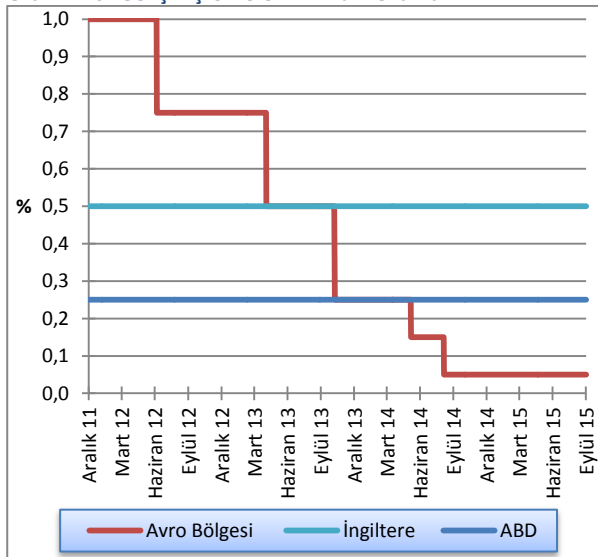
GELİŞMİŞ EKONOMİLER

ABD istidam piyasasındaki olumlu gelişmelere rağmen ücret artışlarının beklenen seviyeye ulaşmaması, azalan enerji fiyatları ve diğer ülke para birimlerine karşı güçlenen dolar nedeniyle geride bıraktığımız üç aylık dönemde de ABD, hedeflenen enflasyon düzeyine ulaşamamıştır. Buna ilave olarak Çin ekonomisindeki yavaşlamanın küresel büyüme üzerindeki olumsuz etkileri, FED'in para politikası çerçevesinde ilk faiz artırımının zamanlaması ile ilgili uzun süren bir belirsizlik dönemi geçirmesine neden olmaktadır. FED başkanı Yellen 28 Ekim 2015 tarihli FED toplantısında "küresel finansal ve ekonomik şartlara yönelik aşağı yönlü risklerin azaldığı, ekonominin işgücü piyasasında ek iyileşmeyi ve yüzde 2 enflasyon hedefini destekleyecek büyümeyi sürdüreceği Amerikan ekonomisinin beklenen gelişmeyi göstermesi durumunda Aralık ayında faiz artışı canlı bir olasılık" olduğu değerlendirmesinde bulunmuştur.

İngiltere Merkez Bankası, Mart 2009'da tüm zamanların en düşük seviyesi olan binde 5'e indirdiği politika faiz oranını, Ekim 2015'teki toplantısında da değiştirmemiştir. Küresel ekonomik büyüme görünümünün zayıfladığına, gelişen ekonomilerdeki büyümenin ise dikkate değer bir şekilde yavaşladığına işaret eden PPK üyeleri, faiz artırımı adımına ilişkin tutanaklarında, politika faizi artırımının, kademeli bir şekilde olacağını belirtmişlerdir.

Avrupa Merkez Bankası (AMB) Yönetim Kurulu, Eylül 2014'teki toplantısında ekonomiyi canlandırma ve enflasyonu artırma yönünde kararlar almış ve bu kapsamda binde 1,5 olan politika faizini binde 0,5'e, binde 4 olan marjinal borç verme faizini binde 3'e ve binde -1 olan mevduat faizini binde -2'ye indirmiştir. Avro Bölgesi'nde fiyat istikrarını sağlamak ve talebi canlandırmak amacıyla 9 Mart tarihinde başlatılan ve Mart 2015-Eylül 2016 döneminde uygulanması planlanan varlık alımlarına devam edilmiştir. Aralık ayında parasal genişlemenin büyüklüğünün gözden geçirileceği, gerekli görülmesi halinde Eylül 2016'dan sonra da varlık alımının sürdürüleceği belirtilmiştir. 2015 yılı üçüncü çeyrek döneminde herhangi bir politika değişikliği yapmayan Avrupa Merkez Bankası, Ekim 2015'teki toplantısında da gösterge faiz oranını sabit tutmuştur.

Grafik 1.6: Gelişmiş Ülkeler MB Faiz Oranları

Kaynak: FED, ECB, BoE

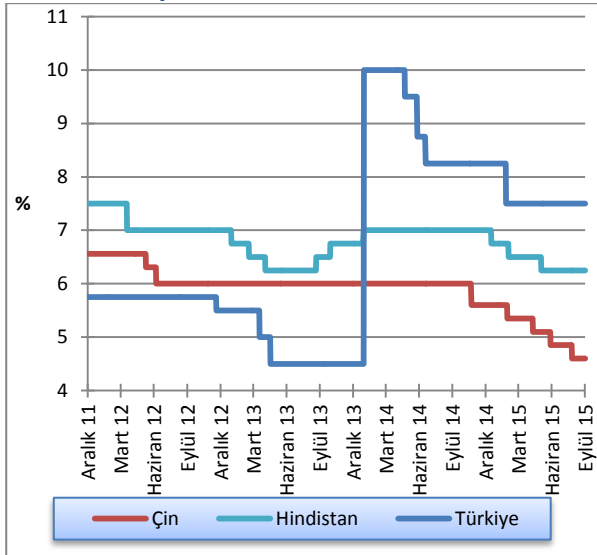
GELİŞMEKTE OLAN EKONOMİLER

Çin Merkez Bankası, ülke ekonomisinin yüksek istihdam ve büyüme potansiyelini canlı tutma, buna ilave olarak yerli para birimi Yuan'ın uluslararası para birimi olma sürecini hızlandırma hedefleri doğrultusunda, Ağustos ayında para birimini iki kez devalüe etmiştir. Yuan'ın değer kayıplarında sürekliliğe neden olacak ekonomik bir temel olmadığını açıklayan Çin Merkez Bankası yetkilileri, kurun belirlenmesinde piyasanın rolünün arttırılacağını ve kurun temel olarak istikrarlı tutulacağını belirtmiştir. "Reel ekonomide sürdürülebilirliği sağlayacak yatırımların finansmanında sosyal maliyetin düşürülmesi" gerekçesiyle 2015 yılı Ağustos ayında politika faizini 0,25 puan düşüren Çin Merkez Bankası, Ekim ayında da 25 baz puan indirimle politika faizini yüzde 4,35 seviyesine çekmiştir. 2014 yılı Kasım ayından bu yana altıncı kez politika faizinde indirim yapan Merkez Bankası, son toplantısında bankaların zorunlu karşılıklarında 50 baz puan indirerek yüzde 17,5'e düşürmüştür.

Asya'nın en büyük üçüncü ekonomisi olan Hindistan'ın büyüme hızındaki yavaşlama, Hindistan Merkez Bankası'nın 2015 yılı Mart ve Haziran aylarında politika faizlerini 25 baz puan düşürmesine neden olmuştur. Banka Eylül 2015 ayında yapmış olduğu toplantıda, parasal genişleme politikası çerçevesinde 50 baz puanlık indirim yapmış ve yılbaşında yüzde 7,75 olan politika faizini yüzde 6,75 seviyesine düşürmüştür.

2015 yılında Rusya Merkez Bankası politika faizinde 4 kez indirim yapmış ve Ocak ayında yüzde 15 olan faiz oranını Temmuz ayı itibarıyla yüzde 11'e düşürmüştür. Brezilya Merkez Bankası ise, Temmuz 2015 tarihinde 0,5 puanlık faiz artışı ile politika faizini son 9 yılın en yüksek seviyesi olan yüzde 14,25'e yükseltmiştir.

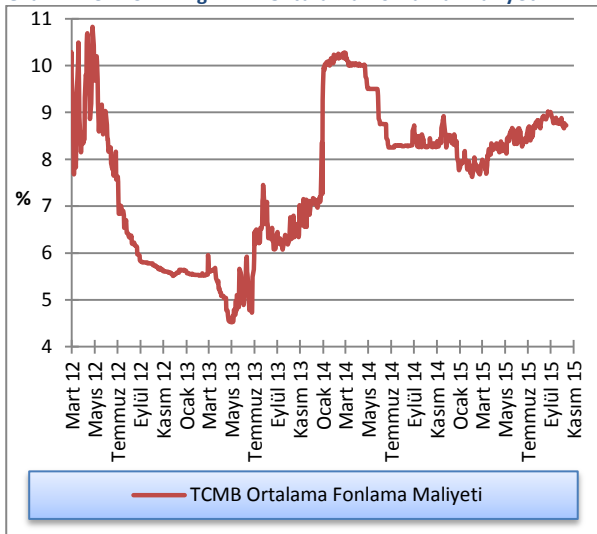
Grafik 1.7: Gelişmekte olan Ülkeler MB Faiz Oranları

Kaynak: FED, ECB, BoE

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Para Politikası Kurulu (PPK) 2015 yılı Şubat ayı toplantısında politika faizi olarak kullanılan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranını yüzde 7,5'e indirmiş, marjinal fonlama oranını yüzde 10,75, Merkez Bankası borçlanma faiz oranı yüzde 7,25 olarak belirlemiştir. 2015 yılı Nisan-Kasım döneminde TCMB Para Politikası Kurulu yapmış olduğu toplantılarda faiz oranları ile ilgili herhangi bir değişiklik yapmaya ihtiyaç duymamış, söz konusu oranların sabit tutulmasına karar vermiştir. Küresel para politikalarının normalleşmeye başlaması nedeniyle, TCMB Ağustos ayı içerisinde "Küresel Para Politikalarının Normalleştirilmesi Sürecinde Yol Haritası"nı duyurmuş ve bu çerçevede "Türk lirası likidite yönetimi çerçevesinde sadeleştirme adımları", "Döviz likiditesi önlemleri" ve "Finansal istikrarı destekleyici önlemler" belirlenmiştir.

Grafik 1.8: TCMB Ağırlıklı Ortalama Fonlama Maliyeti

Kaynak: TCMB

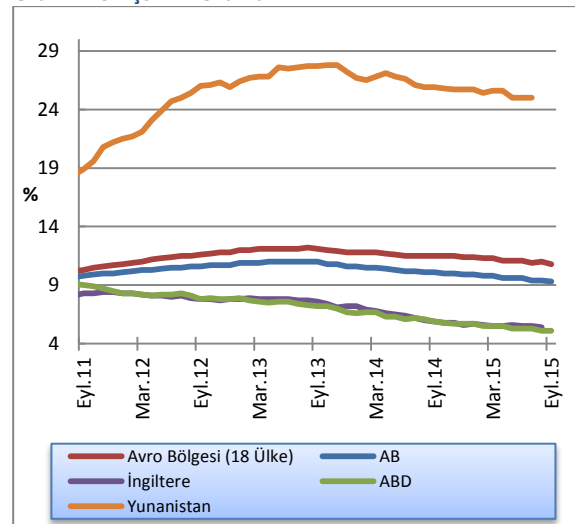
1.2.4: İŞSİZLİK

GELİŞMİŞ EKONOMİLER

ABD İşgücü İstatistikleri Bürosu tarafından açıklanan 2015 yılı üçüncü çeyrek işgücü verilerine göre, toplam tarım dışı istihdam Temmuz ayında 223 bin, Ağustos'ta 136 bin ve Eylül'de 142 bin kişi artmış ve böylece Temmuz ayında yüzde 5,3 olan işsizlik oranı, Eylül ayında yüzde 5,1'e gerilemiştir. ABD'de faiz artırımının zamanlaması için önemli bir veri olarak kabul edilen tarım dışı istihdam artışının, 2015 yılı Ekim ayında 271 bin kişi ile beklentilerin oldukça üzerinde gelmesi, FED'in Aralık ayında faiz artıracığı yönündeki beklentileri güçlendirmiştir.

2014 yılsonunda yüzde 11,4 olan Avro Bölgesi mevsimsel etkilerden arındırılmış işsizlik oranı, 2015 yılı birinci çeyrek sonunda yüzde 11,2'ye, ikinci çeyrek sonunda yüzde 11,1'e gerilemiştir. Aynı yılın üçüncü çeyreğinde düşüş trendini sürdüren AB işsizlik oranı, Eylül ayı sonunda yüzde 10,8 ile 2012 Ocak ayından bu yana en düşük seviyeye ulaşmıştır. Eylül 2015 itibarıyla Avrupa Birliği içerisindeki işsizlik oranının en düşük olduğu ülkeler yüzde 4,5 ile Almanya, yüzde 4,8 ile Çek Cumhuriyeti, yüzde 5,1'le Malta ve yüzde 5,3'le İngiltere olmuştur. Söz konusu dönemde Avro Bölgesi'nde en yüksek işsizlik oranına sahip olan ülkeler ise yüzde 25 ile Yunanistan ve yüzde 21,6 ile İspanya'dır. Kıbrıs Rum kesiminde 2014 yılsonu itibarıyla yüzde 16,4 olan işsizlik oranı 2015 yılı Haziran ayında yüzde 16,2, Eylül ayında yüzde 15,1 seviyesine gerilemiştir.

Grafik 1.9: İşsizlik Oranları

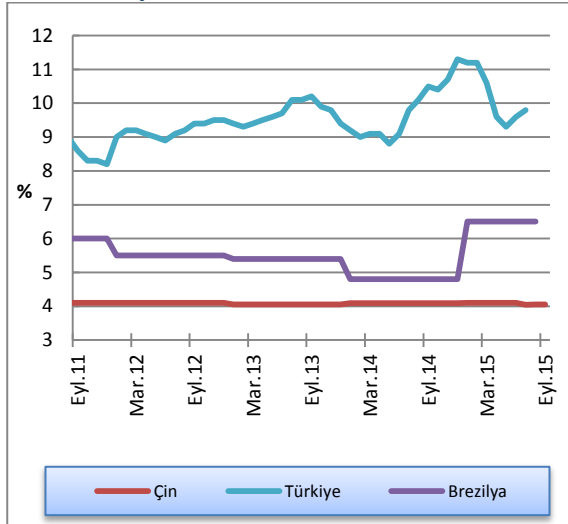
Kaynak: TÜİK ve Eurostat, Mevsimsellikten Arındırılmış(m.a.)

GELİŞMEKTE OLAN EKONOMİLER

Çin’de işsizlik oranı yüzde 4,1 seviyesinde sabit kalmış, 2015 yılı ikinci çeyreğinde yüzde 4,04, üçüncü çeyreğinde ise yüzde 4,05 oranlarında gerçekleşmiştir. Brezilya ekonomisindeki daralma, ülkedeki istihdam piyasasını da ciddi anlamda etkilemiş, ve 2014 yıl sonu itibarıyla yüzde 4,3 seviyesinde olan işsizlik oranı, 2015 yılı üçüncü çeyrek sonunda yüzde 7,6 oranına yükselmiştir. Rusya’da 2014 yılı sonunda yüzde 5,3 olan işsizlik oranı, 2015 yılı birinci çeyrekte yüzde 5,9 seviyesine yükselmiş, daha sonraki aylarda azalarak üçüncü çeyrek sonunda yüzde 5,2 seviyesine gerilemiştir.

Türkiye’de 2015 yılı Temmuz ayında mevsimsellikten arındırılmış işsizlik oranı, geçen yılın aynı dönemine göre herhangi bir değişim göstermeyerek yüzde 10,4 seviyesinde gerçekleşmiş, istihdam oranı ise 0,9 puanlık artışla yüzde 47,2’ye yükselmiştir. Anılan dönemde tarım dışı işsizlik oranı yüzde 12,5 ile aynı düzeyde kalmış, işgücü 1 milyon 35 bin kişi artarak 30 milyon 311 bin kişiye, işgücüne katılım oranı ise 1,1 puan artarak yüzde 52,4’e yükselmiştir. 15-24 yaş grubunu içeren genç işsizlik oranı da bu dönemde yüzde 19,1 seviyesine ulaşmıştır.

Grafik 1.10: İşsizlik Oranları

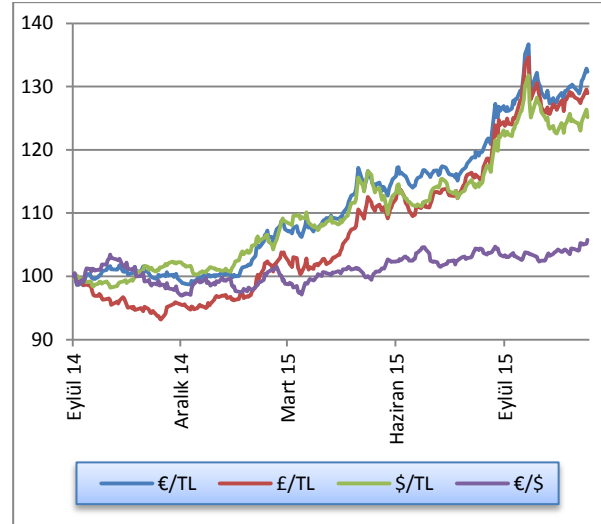
Kaynak: TÜİK ve Eurostat, Mevsimsellikten Arındırılmış(m.a.)

1.2.5: DÖVİZ KURLARI

Grafik 1.11’de döviz kurlarının Eylül 2014 – Eylül 2015 arası bir yıllık değişimleri verilmektedir.

2013 yılında ABD Merkez Bankası’nın tahvil alım programına son vermesi ile birlikte ciddi kayıplar vermeye başlayan Türk Lirası, 2015 yılında FED para politikasının normalleşme süreci, küresel ekonominin zayıf ve kırılğan görünümü, Türkiye’de tekrarlanan genel seçimler nedeniyle değer kaybetmeye devam etmiştir. 1 Kasım 2015 tarihinde yapılan Genel Seçim sonrasında tek partili iktidarın ortaya çıkması Türk Lirasını olumlu yönde etkilemiştir. ABD ekonomisinden gelen olumlu sinyallerle birlikte FED’in Aralık 2015’te faiz artıracığına dair beklentilerin güçlenmesi, Avro Bölgesi’nde ılımlı toparlanmaya rağmen henüz istenilen seviyeye gelmeyen işgücü piyasası ve devam eden deflasyon riski, 2014 Mart ayı içerisinde 1,39 seviyelerine ulaşan euro/dolar paritesinin 2015 Ekim ayı itibarıyla 1,08’e gerilemesine neden olmuştur. Bu dönemde, FED’in para politikasında normalleşme sürecini başlatacağı beklentisinin artmasıyla birlikte, birçok ülke para birimi ABD doları karşısında değer kaybetmeye başlamıştır.

Grafik 1.11: Döviz Kurları Değişim Oranları (2 Ocak 2013 =100)

Kaynak: KKTÇMB

2: İSTİHDAM VE FİYATLAR

2.1: İSTİHDAM

KKTC Çalışma Dairesi Müdürlüğü tarafından hazırlanan işsizlik verilerine göre; 2014 yılı üçüncü çeyreğinde toplam 1.034 kişi olan kayıtlı işsiz sayısı, 2015 yılı aynı döneminde, hizmet sektöründeki istihdamlar nedeni ile yüzde 14,5 oranında azalmış ve 884 kişiye gerilemiştir. Bu yılın üçüncü çeyrek dönemi işsizlik verileri cinsiyet kompozisyonuna göre incelendiği zaman, aktif kayıtlı işsizlerin yaklaşık yüzde 36'sı erkeklerden, yüzde 64'ü kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 2.1: Kayıtlı Aktif İşsizlik - Dönemsel Dağılım

İş İsteğiyle Bekleyen Aktif Kayıtlı İşsizlerin Dağılımı					
	2014 Q3	2014 Q4	2015 Q1	2015 Q2	2015 Q3
Erkek	395	486	569	463	314
Kadın	639	540	662	667	570
Toplam	1.034	1.026	1.231	1.130	884

Kaynak: Çalışma Dairesi

Tablo 2.2'de Çalışma Dairesi'nde kayıtlı aktif işsizlerin genel görünümü verilmektedir. 2015 yılının ikinci çeyreğinde iş isteğiyle bekleyen kişi sayısı 1.130 iken, üçüncü çeyrekte iş isteğiyle yeni müracaat eden kişi sayısı 1.310 olmuştur. 2015 yılı üçüncü çeyreğinde kayıttan düşen ve işe yerleştirilen toplam 1.556 kişi dikkate alındığında çeyrek sonu itibarıyla iş isteğiyle bekleyenlerin sayısı 884'e gerilemiştir.

Tablo 2.2: Kayıtlı Aktif İşsizlik - Genel Görünüm

	2014 Q3	2014 Q4	2015 Q1	2015 Q2	2015 Q3
Bir önceki dönem sonu itibarıyla iş isteğiyle bekleyenler	918	1.034	1.026	1.231	1.130
Dönem içinde iş isteğiyle başvuranlar	1.134	1.180	2.006	1.783	1.310
Dönem içinde işe yerleştirilenler	158	204	846	732	455
Dönem içinde kayıttan düşenler	860	984	955	1.152	1.101
Dönem sonu itibarıyla iş isteğiyle bekleyenler	1.034	1.026	1.231	1.130	884

Kaynak: Çalışma Dairesi

Aktif münhal kayıtları incelendiğinde, Haziran 2015 sonu itibarıyla toplam 102 iş münhalinin 2015 yılı üçüncü çeyreğine aktarıldığı, dönem içerisinde ise toplam 666 yeni münhal açıldığı görülmektedir. 455 adet doldurulan ve 224 adet iptal edilen münhal neticesinde, 89 münhal 2015 yılının dördüncü çeyreğine aktarılmıştır.

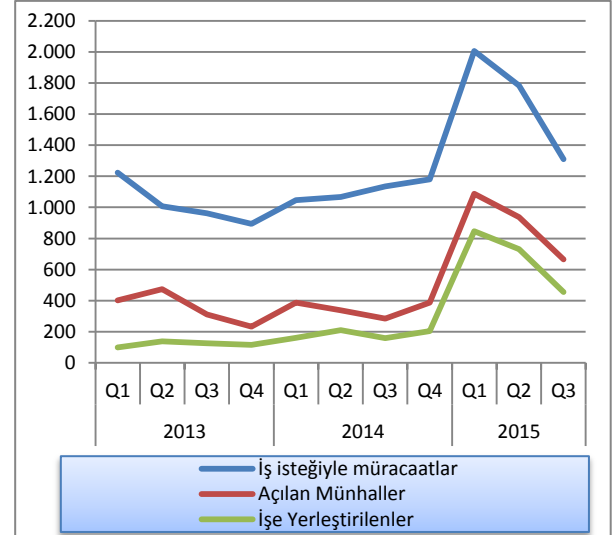
Tablo 2.3 Aktif Münhal Kayıtlarının Genel Görünümü

	2014 Q3	2014 Q4	2015 Q1	2015 Q2	2015 Q3
Geçen dönemden devreden iş münhalleri	66	65	91	84	102
Dönem içinde alınan iş münhalleri	284	387	1.087	938	666
Dönem içinde doldurulan iş münhalleri	158	204	846	732	455
Dönem içinde iptal edilen iş münhalleri	127	157	248	188	224
Ertesi döneme devreden iş münhalleri	65	91	84	102	89

Kaynak: Çalışma Dairesi

Grafik 2.1'de, 2013 yılından bu yana çeyrek dönemler itibarıyla iş isteğiyle yeni başvuru, açılan yeni münhal ve işe yerleştirilenlerin hareketleri görülmektedir.

Grafik 2.1: Başvurular - Münhaller - Yerleştirilenler

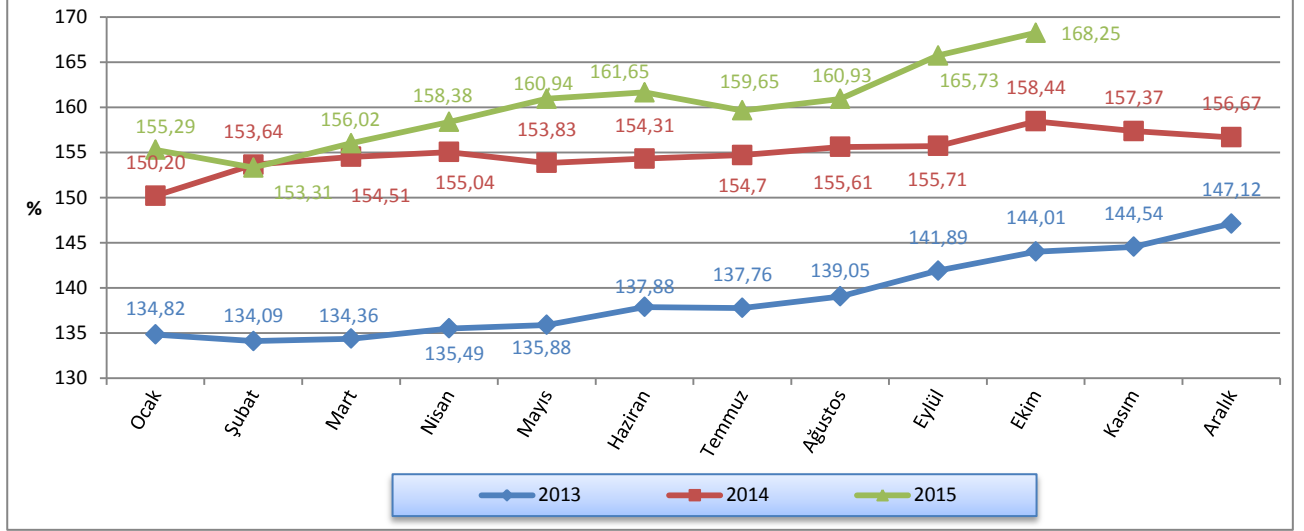
Kaynak: Çalışma Dairesi

2.2: ENFLASYON

Grafik 2.2'deki değerler 2008 fiyatları (2008=100) baz alınarak hazırlanmıştır ve 100 endeksinin üzerindeki

değerler 2008'e kıyasla gerçekleşen fiyat artışlarını ifade etmektedir.

Grafik 2.2: Tüketici Fiyat Endeksi (2008=100) Temel Yılı Verileri

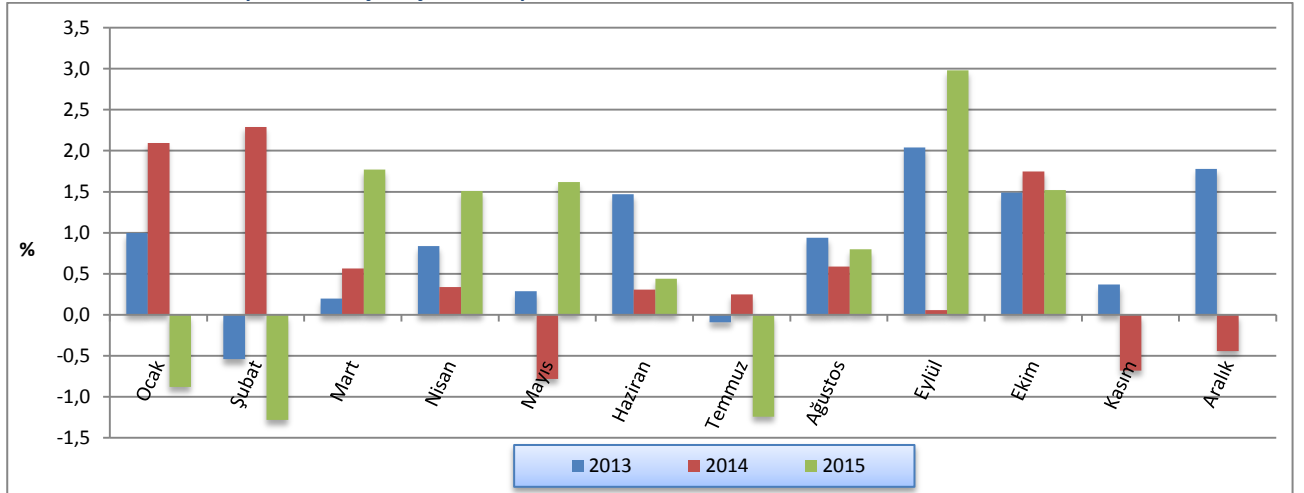

Kaynak: DPÖ

2015 yılı üçüncü çeyreğinde bir önceki aya göre gerçekleşen enflasyon oranlarını, 2014 yılının aynı dönemleri ile kıyaslandığında; 2014 yılının Temmuz ayında binde 2,5, Ağustos ayında binde 5,9, Eylül

ayında binde 0,6 olan enflasyon oranları, 2015 yılının aynı aylarında sırasıyla yüzde -1,24, binde 8 ve yüzde 2,98 olarak gerçekleşmiştir.

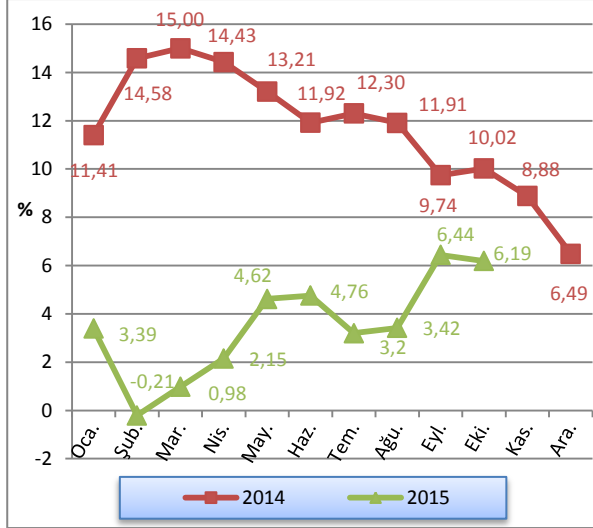
Grafik 2.3: Bir Önceki Aya Göre Gerçekleşen Enflasyon Oranları

Kaynak: DPÖ

2014 yılı Mart ayında yüzde 15, Haziran ayında 11,92, Eylül ayında yüzde 9,74 ve Aralık ayında yüzde 6,49 olan yıllık enflasyon oranı, 2015 yılında dalgalı bir seyir izleyerek Mart ayında binde 9,8, Haziran ayında 4,76 ve Eylül ayında ise yüzde 6,44 seviyesinde gerçekleşmiştir.

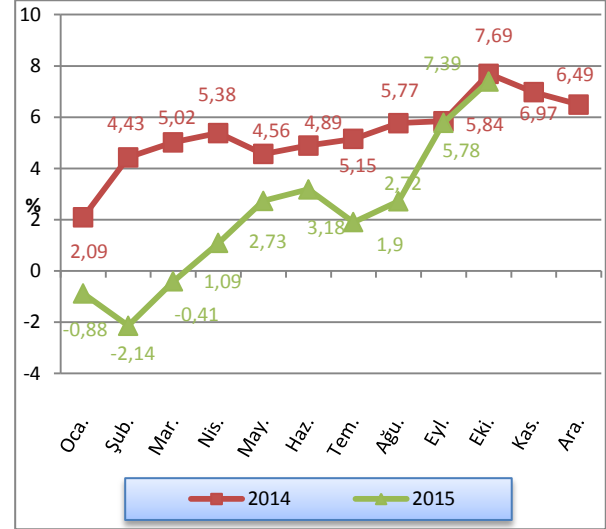
Grafik 2.4: Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Enflasyon Oranı

Kaynak: DPÖ

2015 yılı üçüncü çeyreğinde bir önceki yılın Aralık ayına göre gerçekleşen enflasyon oranları 2014 yılının aynı dönemleri ile kıyaslandığında; 2014 yılının Temmuz ayında yüzde 5,15, Ağustos ayında yüzde 5,77, Eylül ayında yüzde 5,84 olan enflasyon oranlarının, 2015 yılının aynı aylarında sırasıyla yüzde 1,9, 2,72 ve 5,78 olduğu görülmektedir.

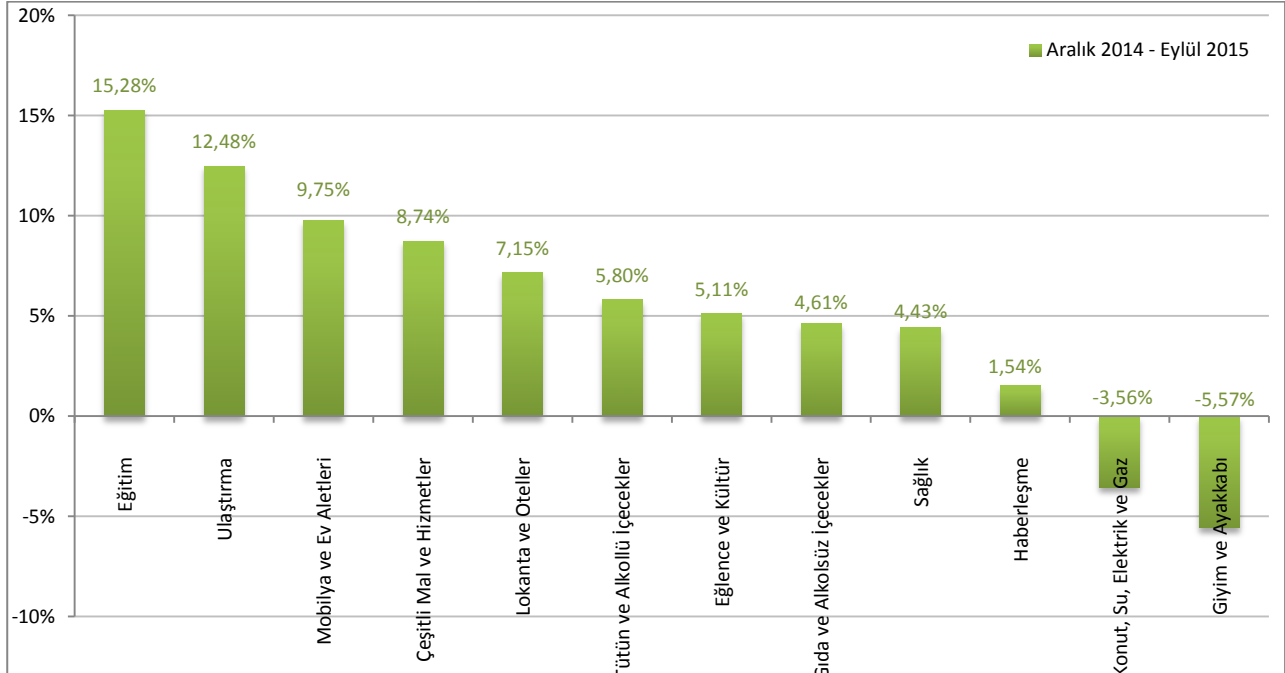
Grafik 2.5: Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Enflasyon Oranı (TÜFE)

Kaynak: DPÖ

2015 yılı üçüncü çeyrek sonu itibarıyla ana harcama grupları tüketici fiyatlarının, bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranları Grafik 2.6'da gösterilmektedir. Grafikte de görüleceği üzere 2015 yılı üçüncü çeyrek dönemi sonunda fiyat artışının en yüksek olduğu sektörler sırasıyla, yüzde 15,28'le eğitim, yüzde 12,48'le ulaştırma ve yüzde 9,75'le mobilya ve ev aletleridir. Çeşitli mal ve hizmetlerde yüzde 8,74, lokanta ve otellerde yüzde 7,15, tütün ve alkollü içeceklerde yüzde 5,80, eğlence ve kültürde yüzde 5,11, gıda ve alkolsüz içeceklerde yüzde 4,61, sağlıkta yüzde 4,43, haberleşmede yüzde 1,54 fiyat artışı, düşen petrol fiyatlarının etkisi ile konut, su, elektrik ve gazda yüzde 3,56, giyim ve ayakkabıda yüzde 5,57 oranında fiyat düşüşü gerçekleşmiştir.

Grafik 2.6: Ana Mal ve Hizmet Gruplarında Meydana Gelen, Bir Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Endeks Değişim Oranları

Kaynak: DPÖ

2013, 2014 ve 2015 yıllarına ait Tüketici Fiyat Endeksi değişim oranları aylık, bir önceki yılsonuna kıyasla ve yıllık olarak Tablo 2.4'te verilmektedir.

Tablo 2.4: Tüketici Fiyat Endeksi (2008=100) Değişim Oranları

	Aylar	Aylık	Yılsonuna Göre	Yıllık
2013	Ocak	1,00	1,00	5,38
	Şubat	-0,54	0,46	5,08
	Mart	0,20	0,66	4,32
	Nisan	0,84	1,51	3,27
	Mayıs	0,29	1,80	3,71
	Haziran	1,47	3,30	6,24
	Temmuz	-0,09	3,21	7,22
	Ağustos	0,94	4,17	7,03
	Eylül	2,04	6,30	7,37
	Ekim	1,49	7,89	7,97
	Kasım	0,37	8,29	8,28
	Aralık	1,78	10,22	10,22
2014	Ocak	2,09	2,09	11,41
	Şubat	2,29	4,43	14,58
	Mart	0,57	5,02	15,00
	Nisan	0,34	5,38	14,43
	Mayıs	-0,78	4,56	13,21
	Haziran	0,31	4,89	11,92
	Temmuz	0,25	5,15	12,30
	Ağustos	0,59	5,77	11,91
	Eylül	0,06	5,84	9,74
	Ekim	1,75	7,69	10,02
	Kasım	-0,68	6,97	8,88
	Aralık	-0,44	6,49	6,49
2015	Ocak	-0,88	-0,88	3,39
	Şubat	-1,28	-2,14	-0,21
	Mart	1,77	-0,41	0,98
	Nisan	1,51	1,09	2,15
	Mayıs	1,62	2,73	4,62
	Haziran	0,44	3,18	4,76
	Temmuz	-1,24	1,90	3,20
	Ağustos	0,80	2,72	3,42
	Eylül	2,98	5,78	6,44
	Ekim	1,52	7,39	6,19
	Kasım			
	Aralık			

Kaynak: DPÖ

3: DIŞ TİCARET VE TURİZM

3.1: İHRACAT VE İTHALAT GELİŞMELERİ

Ticaret Dairesi tarafından açıklanan ihracat ve ithalat verileri incelendiğinde, KKTC'nin Temmuz ve Ağustos aylarında toplam ihracatının 16,3 milyon ABD doları, Temmuz ayı ithalat hacminin ise 119,8 milyon ABD doları olduğu görülmektedir. Bir önceki yılın aynı ayına

göre ihracat Temmuz ayında yüzde 24,51 oranında artarken Ağustos ayında yüzde 21,23 oranında gerilemiştir. Temmuz ayı ithalatı ise 2014 yılının aynı ayı ile kıyaslandığında yüzde 11 oranında azalmıştır.

Tablo 3.1: İhracat ve ithalat

	İhracat (ABD Doları)			İthalat (ABD Doları)		
	2014	2015	Yüzde Değişim	2014	2015	Yüzde Değişim
Ocak	12.519.803	10.814.990	-13,62	130.941.869	110.210.395	-15,83%
Şubat	13.231.262	13.065.913	-1,25	102.165.930	97.443.703	-4,62%
Mart	14.005.983	16.380.607	16,95	139.238.745	134.602.132	-3,33%
I. Çeyrek	39.757.048	40.261.510	1,27	372.346.544	342.256.230	-8,08%
Nisan	15.816.609	14.744.817	-6,78	152.170.362	124.792.433	-17,99%
Mayıs	16.070.741	11.686.121	-27,28	148.511.999	130.075.684	-12,41%
Haziran	12.045.788	7.413.027	-38,46	143.741.314	123.107.253	-14,35%
II. Çeyrek	43.933.138	33.843.965	-22,96	444.423.675	377.975.370	-14,95%
Temmuz	7.574.833	9.431.766	24,51	134.587.565	119.788.177	-11,00%
Ağustos	8.696.222	6.849.666	-21,23	135.527.532		
Eylül	8.611.759			179.123.229		
III. Çeyrek	24.882.814			471.310.609		
Ekim	6.528.173			124.452.226		
Kasım	7.532.902			168.200.070		
Aralık	7.973.738			156.662.515		
IV. Çeyrek	22.034.813			449.314.811		
Yıl Toplamı	130.607.814			1.744.468.559		

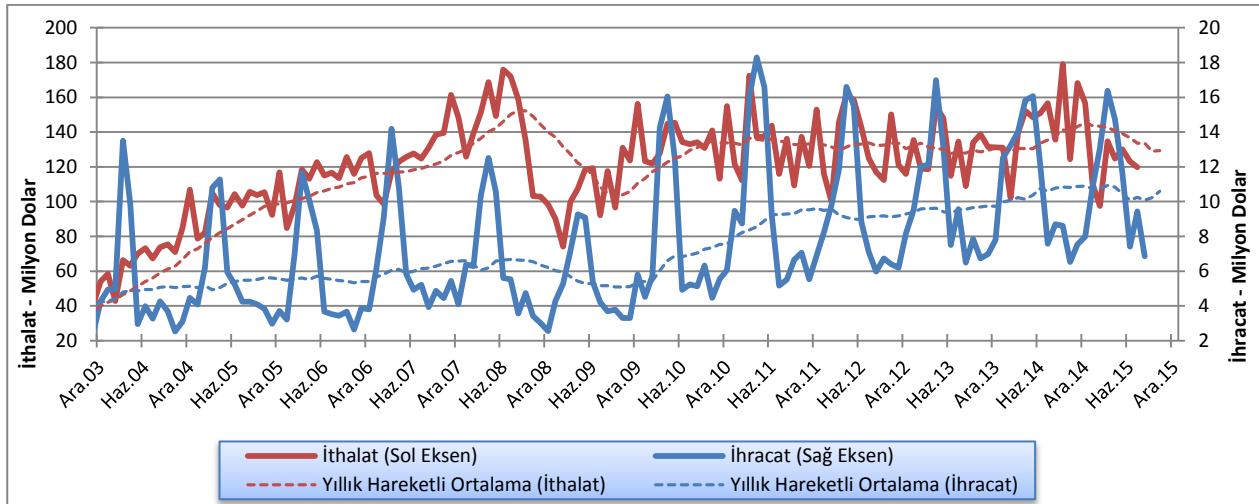
Not: 1) Güney Kıbrıs'a yapılan ihracat dâhil değildir.
2) Hidrokarbon ithalatı dâhil değildir.
3) İthalat rakamları kesin olmayan geçici rakamlardır.

Kaynak: Ticaret Dairesi

Grafik 3.1'de KKTC'nin ihracat ve ithalatının 2004 ve 2015 yılları arasındaki gelişimi gösterilmektedir. Grafikten de görüldüğü üzere, her yılın ilk yarısında artan ihracat hacmi, ikinci altı ayda düşmektedir. Buna karşılık ihracat yıllık hareketli ortalaması 2010 sonrası dönemde istikrarlı bir artış eğilimi sergilemektedir. Ayrıca ihracat hacminin volatilitesi ile ihracatın zirve ve dip yaptığı dönemler arasındaki fark yavaş da olsa

azalmaktadır. İthalatta gerçekleşen en düşük seviye 2009 Aralık ayından sonra, 2015 yılının Şubat ayında 97,4 milyon ABD doları ile kaydedilmiştir. İthalatın yıllık hareketli ortalamasına bakıldığında, Aralık 2013 ve Aralık 2014 arası dönemde yükseliş eğiliminde, sonrası dönemde ise düşüş trendinde olduğu görülmektedir.

Grafik 3.1: İthalat ve İhracat

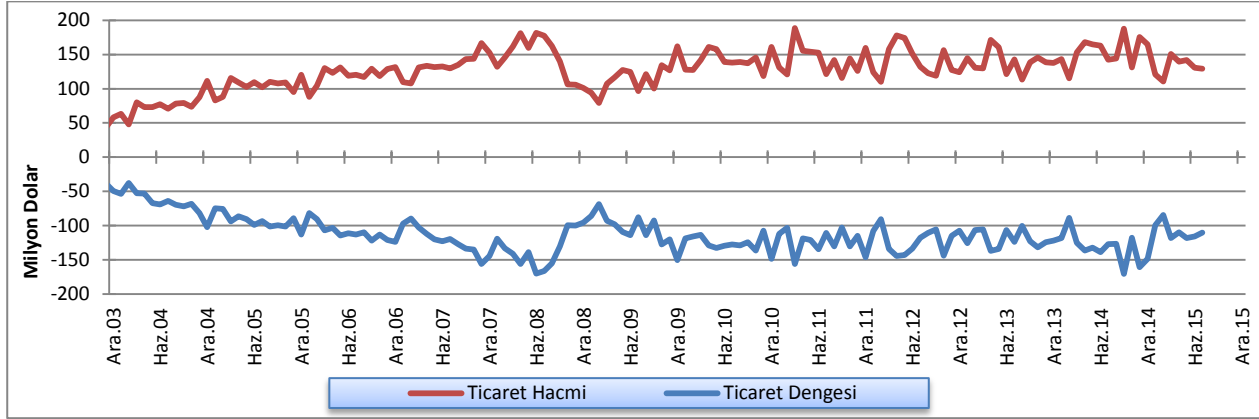

Kaynak: Ticaret Dairesi

KKTC'de ihracatın ithalatı karşılama oranının düşük olması nedeni ile, KKTC'nin dış ticaretinin artması dış ticaret açığının artması anlamına gelmektedir. Grafik 3.2'de açıkça görülen bu durum, ülke ekonomisinin dışa bağımlılığına işaret etmektedir. Bununla birlikte, bir önceki yıla kıyasla 2015'de ihracatın ithalatı karşılama oranında görülen artış, dış ticaret açığının 2015 Şubat ayında 84,4 milyon ABD dolarına kadar gerilemesini sağlamıştır.

İthalatın 2015 yılında, 2014'e göre düşüş eğiliminde olduğu görülmektedir. Temmuz 2014 ve Temmuz 2015 ayları karşılaştırıldığında ticaret hacmi 142,2 milyon ABD dolarından 129,2 milyon ABD dolarına düşmüş, dış ticaret açığı ise sırası ile -127 milyon ve -110,4 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir. İhracatın ithalatı karşılama oranı 2014 Temmuz ayında yüzde 5,63 iken, Temmuz 2015'de yüzde 7,87'ye yükselmiştir.

Grafik 3.2: Dış Ticaret Hacmi ve Dengesi - Aylık (ABD Doları)

Kaynak: Ticaret Dairesi

KKTC'nin ürünlerini ihraç ettiği başlıca ülke ve ülke gruplarıyla, bunlara yapılan ihracatın yıllar itibarıyla dağılımları Tablo 3.2'de gösterilmektedir. Söz konusu tablodan da görüleceği üzere, 2015 yılında Avrupa

Birliği'nin toplam ihracat içindeki payında bir önceki yıla kıyasla önemli ölçüde düşüş kaydedilirken, diğer Avrupa ülkelerine yapılan ihracat 3,5 puan artarak yüzde 4,1 seviyesine yükselmiştir.

Tablo 3.2: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İhracatı (yüzde pay)

Yıllar	Türkiye	AB	Diğer Avrupa Ülkeleri	Orta Doğu ve Arap Ülkeleri	Diğer Ülkeler
2006	47,6	15,0	15,1	17,8	4,5
2007	58,4	15,8	8,8	11,6	5,4
2008	49,9	20,5	5,9	17,0	6,7
2009	54,2	18,5	1,7	19,5	6,1
2010	46,4	12,2	3,6	32,3	5,5
2011	53,3	8,3	1,3	32,0	5,1
2012	51,0	7,7	1,0	35,7	4,6
2013	52,2	7,6	2,3	31,9	6,0
2014	58,5	6,2	0,6	30,3	4,4
2015 Ocak - Ağustos	57,8	2,8	4,1	30,4	4,9

Kaynak: Ticaret Dairesi

KKTC'nin ithalat yaptığı başlıca ülke ve ülke gruplarıyla, bunlardan yapılan ithalatın dağılımı Tablo 3.3'te verilmektedir. Söz konusu tablodan da görüleceği üzere, toplam ithalat içinde en büyük paya sahip olan ülke olmakla birlikte, Türkiye'nin payı 2015 yılının Temmuz ayı itibarıyla yüzde 61,1'e gerileyerek 2006'dan itibaren görülen en düşük seviye gerilemiştir.

Öte yandan toplam ithalatımız içindeki payı 2014 yılında binde 7 puan azalan AB ülkelerinden yapılan ithalatın payı, 2015 yılının Temmuz ayı itibarıyla yüzde 3,7 puan artarak yüzde 18,8'e yükselmiştir. Aynı dönemde Türkiye ve Diğer Avrupa Ülkeleri dışındaki tüm ülke grupları ile yapılan ithalatın payları artmıştır.

Tablo 3.3: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İthalatı (yüzde pay)

Yıllar	Türkiye	AB	Uzak Doğu Ülkeleri	Diğer Avrupa Ülkeleri	Orta Doğu ve Arap Ülkeleri	Diğer Ülkeler
2006	68,8	18,0	6,0	1,2	4,8	1,2
2007	67,9	16,1	7,3	2,6	4,3	1,8
2008	69,8	14,0	6,5	4,7	3,4	1,6
2009	69,6	15,5	6,6	2,3	4,0	2,0
2010	70,9	15,6	5,7	1,9	4,3	1,6
2011	68,6	16,8	4,9	2,5	5,2	2,0
2012	72,4	14,5	4,8	1,7	4,8	1,8
2013	66,7	15,8	6,6	3,8	5,4	1,7
2014	66,5	15,1	7,7	4,1	4,6	2,0
2015 Ocak - Temmuz	61,1	18,8	8,3	3,8	5,5	2,5

Not: İthalat rakamları kesin olmayan geçici rakamlardır.
Kaynak: Ticaret Dairesi

3.2: TURİZM

Tablo 3.4'te 2015 yılında KKTC'ye gelen yolcu sayıları üçer aylık dönemler itibarıyla karşılaştırmalı olarak verilmiştir. 2015 yılının üçüncü çeyreğinde 441.513 olan toplam gelen yolcu sayısı, 2014 yılının aynı dönemine göre yüzde 10,4 oranında artmıştır.

Üçüncü çeyrekte KKTC'ye gelen T.C. uyruklu yolcu sayısı bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 14,6 oranında artarken, 3. Ülke uyruklu yolcu sayısı ise binde 1 oranında düşmüştür.

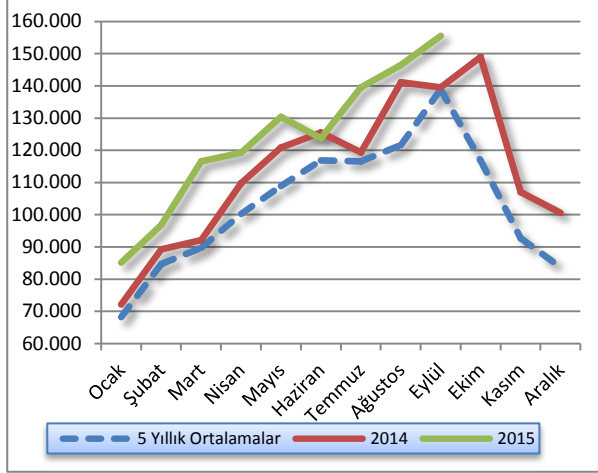
Tablo 3.4: KKTC'ye Gelen Yolcu Sayısı

Dönem	T.C. Uyruklu			3. Ülke Uyruklu			Toplam		
	2014	2015	Yüzde Değişim	2014	2015	Yüzde Değişim	2014	2015	Yüzde Değişim
Ocak	62.015	72.276	16,5	10.097	12.812	26,9	72.112	85.088	18
Şubat	74.318	76.226	2,6	14.947	20.532	37,4	89.265	96.758	8,4
Mart	69.337	80.484	16,1	22.750	36.015	58,3	92.087	116.499	26,5
I. Çeyrek	205.67	228.986	11,3	47.794	69.359	45,1	253.464	298.345	17,7
Nisan	84.413	89.525	6,1	25.405	29.721	17,0	109.818	119.246	8,6
Mayıs	94.649	104.333	10,2	26.205	26.013	-0,7	120.854	130.346	7,9
Haziran	91.815	90.035	-1,9	33.659	33.652	0,0	125.474	123.687	-1,4
II. Çeyrek	270.877	283.893	4,8	85.269	89.386	4,8	356.146	373.279	4,8
Temmuz	76.685	97.493	27,1	42.686	42.025	-1,5	119.371	139.518	16,9
Ağustos	97.800	102.742	5,1	43.305	43.715	0,9	141.105	146.457	3,8
Eylül	98.201	112.152	14,2	41.308	41.386	0,2	139.509	155.538	11,5
III. Çeyrek	272.686	312.387	14,6	127.299	127.126	-0,1	399.985	441.513	10,4
Ekim	113.08			35.845			148.925		
Kasım	77.869			29.120			106.989		
Aralık	80.395			20.173			100.568		
IV. Çeyrek	271.344			85.138			356.482		
Toplam	1.020.577			345.500			1.366.077		

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

Grafik 3.3'te 2015 yılında gelen yolcu sayısı bir önceki yıllara ve son beş yılın ortalamalarıyla karşılaştırmalı olarak verilmektedir. 2015 yılının üçüncü çeyreğinde gelen toplam yolcu sayısının 2014 yılı ve son 5 yıl ortalamalarının üzerinde olduğu görülmektedir.

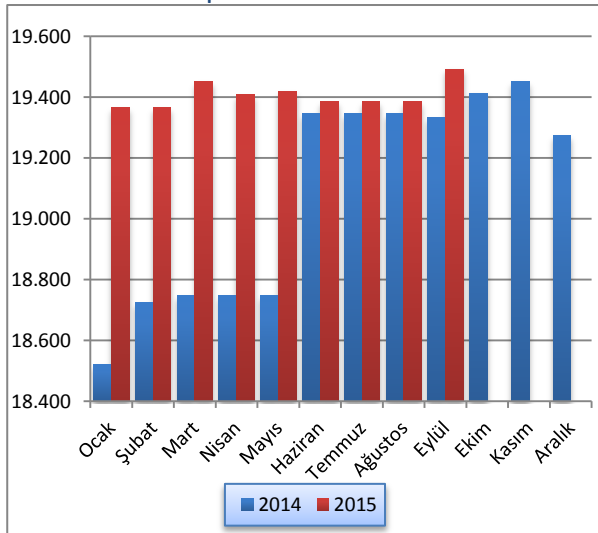
Grafik 3.3: 2015 yılında Gelen Yolcu Sayısının 2014 yılıyla ve Son 5 Yıllık Ortalamalarıyla Karşılaştırılması

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

Sektörün toplam yatak kapasitesindeki gelişimin 2014 ve 2015 yılları itibarıyla karşılaştırmalı olarak gösterimi Grafik 3.4'te sunulmaktadır. 2014 yılsonunda 19.276 olan yatak kapasitesi 2015 yılı üçüncü çeyreği sonu itibarıyla 19.493 olmuştur.

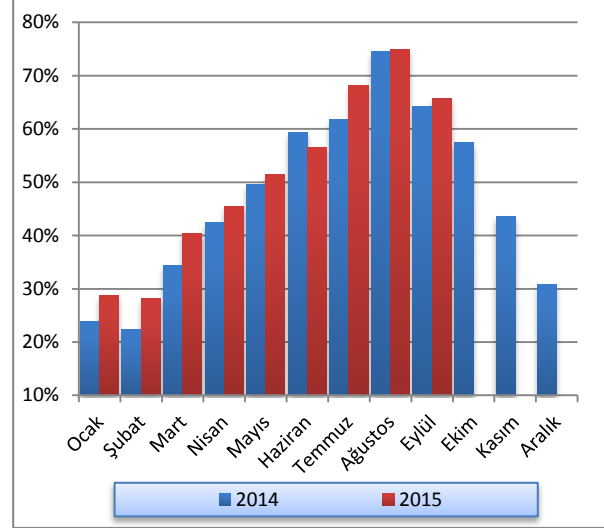
Grafik 3.4: Yatak Kapasitesi

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

KKTC'de bulunan turistik tesislerin 2014 ve 2015 yılları itibarıyla doluluk oranları, Grafik 3.5'te karşılaştırmalı olarak sunulmaktadır. Buna göre doluluk oranı Haziran ayı hariç 2015 yılı ilk üç çeyreğinde bir önceki yılın aynı aylarından daha yüksek gerçekleşmiştir.

Grafik 3.5: Aylar İtibarıyla Doluluk Oranı

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

4: BÜTÇE GELİŞMELERİ

4.1: 2014 - 2015 YILLARI ÜÇÜNCÜ ÇEYREK KARŞILAŞTIRMALARI

2015 mali yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla, KKTC bütçe gelir toplamında binde 3, gider toplamında yüzde 1,9 oranında artış olmuştur. Bu değişimlerin ardından bütçe gelirleri ve bütçe giderleri 2015 yılı üçüncü çeyreğinde sırasıyla 905,6 ve 888,6 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2014 yılının üçüncü çeyreğinde 30,2 milyon TL fazla veren kamu maliyesi, 2015 yılının aynı dönemini 17 milyon TL fazla ile kapatmıştır.

Tablo 4.1: Bütçe Dengesi (Milyon TL)

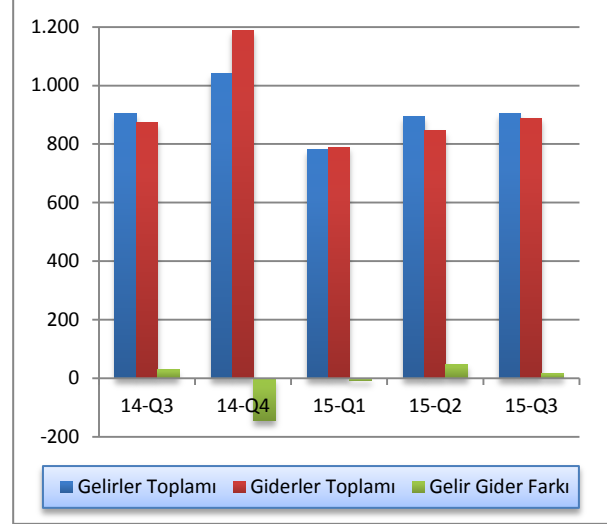
Açıklama	2014		2015		Yüzdde Değişim
	Yıllık Gerçekleşme	Q3 Gerçekleşme	Yıllık Öngörülen	Q4 Gerçekleşme	
Bütçe Gelirleri	3.603,1	902,5	4.178,6	905,6	0,3%
Bütçe Giderleri	3.635,6	872,3	4.566,3	888,6	1,9%
Bütçe Dengesi	-32,5	30,2	-387,7	17,0	-43,7%

Kaynak: Maliye Bakanlığı

2014 yılının tamamında elde edilen 3.603,1 milyon TL tutarındaki bütçe gelirleri toplamının yüzde 25'i üçüncü çeyrek içinde tahsil edilmesine rağmen, 2015 yılının aynı döneminde bu rakam öngörülen toplam bütçe gelirlerinin yüzde 21,7'sine ulaşabilmiştir. 2015 yılı içinde hizmet ve faaliyetlerin yürütülmesinde kullanılacağı tahmin edilen 4.566,3 milyon TL'nin yüzde 19,5'i üçüncü çeyrek içinde kullanılmıştır. Bu oran bir önceki yılın aynı döneminde yüzde 24 olarak gerçekleşmişti.

Bütçe gelir ve gider gerçekleştirmeleri aşağıdaki grafikte çeyrek dönemler itibarıyla verilmiştir.

Grafik 4.1: Bütçe Gerçekleşmeleri (Milyon TL)

Kaynak: Maliye Bakanlığı

4.2: GELİRLER

2015 mali yılı üçüncü çeyreği itibarıyla bütçe gelirleri, bir önceki yılın aynı dönemine göre 3,1 milyon TL artış göstererek 905,6 milyon TL olmuştur. Bütçe gelirleri içerisinde en büyük paya sahip vergi gelirleri kalemi toplamı, 2015 yılı üçüncü çeyreği içinde önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 10,7 artış göstererek 571,3 milyon TL olmuştur. Vergi gelirleri toplamı 2014 yılının aynı döneminde 516 milyon TL idi. Alınan bağış, yardım ve krediler kalemi ise 2015 yılı üçüncü çeyreğinde önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 24,7 düşüş göstermiş ve 153,6 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılı üçüncü çeyreği içinde vergi dışı gelirler kalemi ise 6,2 milyon TL azalarak 176,3 milyon TL olmuştur.

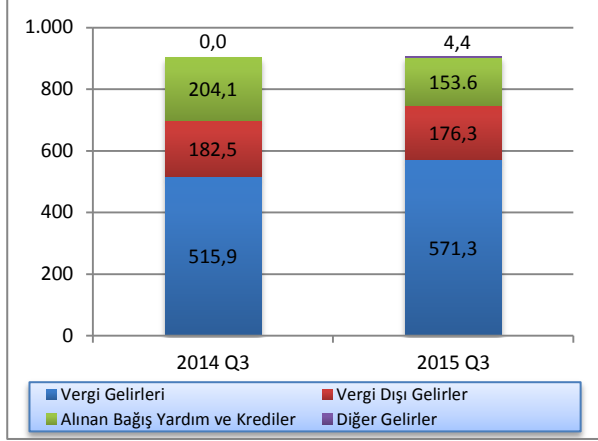
Tablo 4.2: Bütçe Gelirleri (Milyon TL)

Açıklama	2014 Q3	2015 Q3	Yüzdde Değişim
Vergi Gelirleri	515,9	571,3	10,7%
Vergi Dışı Gelirler	182,5	176,3	-3,4%
Alınan Bağış Yardım ve Krediler	204,1	153,6	-24,7%
Diğer Gelirler	0,0	4,4	
Toplam	902,5	905,6	0,3%

Kaynak: Maliye Bakanlığı

2014 yılının üçüncü çeyreğinde alınan bağış, yardım ve krediler kaleminin toplam bütçe gelirleri içindeki payı yüzde 22,6 iken, 2015 yılı aynı döneminde yüzde 17 olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemler içinde vergi gelirleri kaleminin payı yüzde 57,2 iken yüzde 63,1, vergi dışı gelirler kaleminin payı ise yüzde 20,2 iken, yüzde 19,5 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 4.2: Bütçe Gelirleri Dağılımı (Milyon TL)

Kaynak: Maliye Bakanlığı

4.3: GİDERLER

2015 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla bütçe giderleri toplamı, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 1,9 oranında artış göstermiş ve 872,3 milyon TL'den 888,6 milyon TL'ye ulaşmıştır. Söz konusu dönemlerde, cari transferler, mal - hizmet alım giderleri ile personel gideri kalemlerinde sırasıyla yüzde -0,9, -13,4 ve 5,4 oranlarında değişim gerçekleşmiştir.

KKTC bütçesinin cari transferler gider kalemi, 2015 yılı üçüncü çeyreğinde 408,5 milyon TL olmuştur. Bu dönemde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 5,4 oranında artış gösteren personel giderleri kalemi, 347,5 milyon TL seviyesine ulaşmıştır. Sermaye giderleri ve transferler kalemi de aynı dönemler içinde yüzde 19,8 artış göstermiş ve 2015 yılı üçüncü çeyreğinde 45,9 milyon TL seviyesine ulaşmıştır.

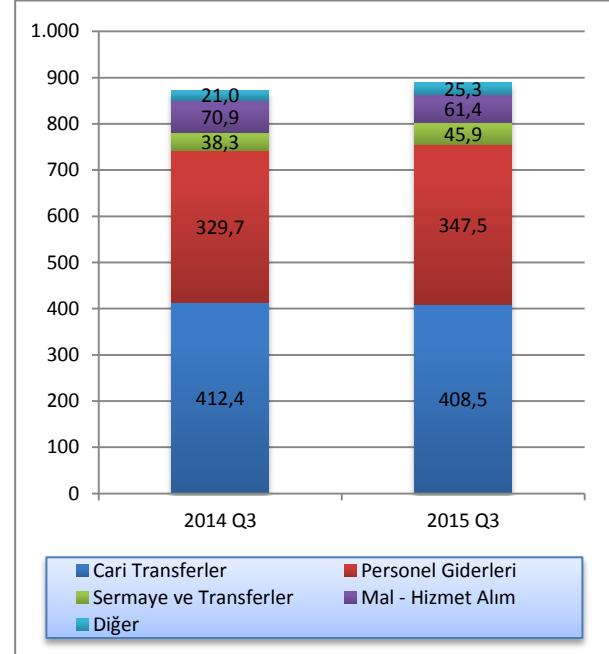
Tablo 4.3: Bütçe Giderleri (Milyon TL)

	2014 Q3	2015 Q3	Yüze Değişim
Cari Transferler	412,4	408,5	-0,9%
Personel Giderleri	329,7	347,5	5,4%
Sermaye Giderleri ve Transferleri	38,3	45,9	19,8%
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	70,9	61,4	-13,4%
Diğer Giderler	21,0	25,3	20,5%
Toplam	872,3	888,6	1,9%

Kaynak: Maliye Bakanlığı

Personel giderleri kaleminin toplam giderler içindeki payı, 2014 yılı üçüncü çeyreği içinde yüzde 37,8 iken, 2015 yılı üçüncü çeyreğinde yüzde 39,1 seviyesinde gerçekleşmiştir. 2014 yılı üçüncü çeyreğinde bütçe giderleri toplamının yüzde 47,3'ünü oluşturan cari transferler kaleminin payı, 2015 yılı üçüncü çeyreğinde düşüş göstermiş ve yüzde 46 olmuştur. Personel giderleri ile cari transferler kalemleri toplamının bütçe giderleri içindeki payı, 2014 yılı üçüncü dönemine göre değişiklik göstermemiş ve yüzde 85,1 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 4.3: Bütçe Giderleri Dağılımı (Milyon TL)

Kaynak: Maliye Bakanlığı

4.4: BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI

2015 yılı üçüncü çeyreği sonunda, 2015 yılı için öngörülen toplam bütçe gelirleri yüzde 61,7 oranında tahsil edilmiş, öngörülen toplam bütçe giderlerinin yüzde 55,3'ü oranında harcama yapılmıştır.

2014 yılı ilk dokuz aylık dönemi itibarıyla yüzde 79 olan yerel gelirlerle bütçe giderlerini karşılama oranı, 2015 yılının aynı döneminde yüzde 82,4 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 4.4: Bütçe Uygulama Sonuçları (Milyon TL)

	2014 Yılı Gerçekleşme	2015 Bütçe Tahmini	2014 – 2015 Değişim	2015 Yılı İlk Dokuz Aylık Gerçekleşme	2015 Yılı İlk Dokuz Aylık Gerçekleşme Oranı
Gelirler					
Vergi Gelirleri	1.950,0	1.969,4	1,0%	1.507,5	76,6%
Vergi Dışı Gelirler	748,7	731,1	-2,4%	567,9	77,7%
Alınan Bağış Yardım Krediler	894,1	1.472,9	64,7%	499,8	33,9%
Diğer Gelirler	10,3	5,2	-49,5%	4,7	90,4%
Genel Toplam	3.603,1	4.178,6	15,9%	2.579,9	61,7%
Giderler					
Cari Transferler	1.708,0	1.781,3	4,3%	1.205,1	67,7%
Personel Gideri	1.342,8	1.392,8	3,7%	965,4	69,3%
Sermaye Giderleri ve Transferleri	239,2	657,5	174,9%	100,4	15,3%
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	265,3	320,2	20,7%	184,7	57,7%
Diğer Giderler	80,4	414,5	415,6%	67,9	16,4%
Genel Toplam	3.635,6	4.566,3	25,6%	2.523,5	55,3%

Kaynak: Maliye Bakanlığı

4.5: FİNANSMAN DENGESİ

Bütçe gelirlerinden T.C. kredileri ve iç borçlanma kalemlerinin çıkarılması suretiyle elde edilen toplam gelir rakamı ile bütçe giderleri arasındaki farka eşit olan finansman dengesi, 2015 yılı üçüncü çeyreğinde -34,8 milyon TL olmuştur. Bu çeyrekte gerçekleşen açığın kapatılması için finansman kaynağı olarak kullanılan T.C. kredileri toplamı ise, önceki yılın aynı dönemine göre önemli bir düşüş kaydetmiş ve 115,1 milyon TL'den 51,9 milyon TL'ye gerilemiştir.

Vergi gelirleri kaleminde, 2015 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre gerçekleşen 55,4 milyon TL artışa bağlı olarak, yerel gelirler kalemi yüzde 7,6 oranında yükselmiş ve 752 milyon TL'ye ulaşmıştır.

2015 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla oluşan bütçe rakamlarına göre, 2014 yılı üçüncü çeyreğinde yüzde 80 olan yerel gelirlerle bütçe giderlerini karşılama oranı artış göstermiş ve yüzde 84,6 olmuştur.

Tablo 4.5: Finansman Dengesi (Milyon TL)

	2014 Q3	2015 Q3
Yerel Gelirler +Dış Yardımlar	787,4	853,8
1. Yerel Gelirler	698,4	752,0
Vergi Gelirleri	515,9	571,3
Vergi Dışı Gelirler	182,5	176,3
Diğer Gelirler	0,0	4,4
2. Dış Yardımlar	89,0	101,8
T.C. Yardımları	89,0	101,8
Bütçe Giderleri	872,3	888,6
Personel Giderleri	329,7	347,5
Cari Transferler	412,4	408,5
Sermaye Giderleri	38,3	45,9
Diğer Giderler	91,9	86,7
Finansman Dengesi	-84,9	-34,8
Finansman	115,1	51,9
T.C. Kredileri	115,1	51,9
İç Borçlanma	0,0	0,0

Kaynak: Maliye Bakanlığı

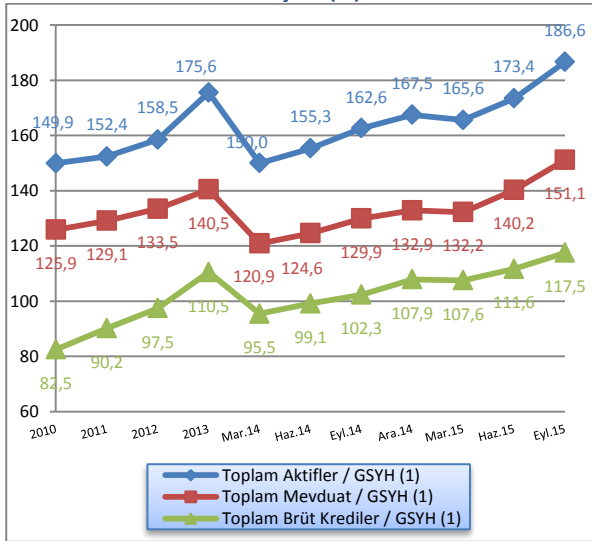
5: PARASAL VE FİNANSAL GELİŞMELER

5.1: BANKACILIK SEKTÖRÜ GENEL GÖRÜNÜMÜ

5.1.1: FİNANSAL DERİNLEŞME

2015 yılı üçüncü çeyrek finansal derinleşme rakamlarını incelediğimizde; toplam brüt krediler/GSYH oranı yüzde 111,6'dan yüzde 117,5'e, toplam mevduat/GSYH oranı yüzde 140,2'den yüzde 151,1'e ve toplam aktiflerin GSYH'ye oranı yüzde 173,4'dan yüzde 186,6'ya yükselmiştir.

Grafik 5.1: Finansal Derinleşme (%)

Not: (1) 2013 ve 2014 GSYH gerçekleşme, 2015 GSYH tahmin rakamları kullanılmıştır.

Kaynak: KKTCMB, DPÖ

5.1.2: KKTC BANKACILIK SEKTÖRÜ PERFORMANS RASYOLARI

Sektörde, likit aktiflerin toplam aktifler içindeki payı 2015 yılı üçüncü çeyreğinde yüzde 22,43'e yükselmiştir. Bu oran bir önceki yılın aynı döneminde yüzde 24,56 seviyesinde gerçekleşmiştir.

2015 Haziran sonu itibarıyla yüzde 17,36 olan sermaye yeterlilik standart rasyosu (SYSR) 2015 yılı üçüncü çeyreğinde 0,03 puan azalarak yüzde 17,33'e gerilemiştir.

TGA'nın brüt krediler içindeki payı, Eylül 2015 sonunda bir önceki döneme göre 0,06 puan artarak yüzde 6,58'e yükselmiştir.

Mevduatın krediye dönüşüm oranını gösteren brüt krediler/mevduat, 2015 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki döneme göre 1,86 puan azalmış ve yüzde 77,75 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Eylül 2014'de yüzde 62,92 seviyesinde olan brüt kredilerin aktif toplamı içerisindeki payı, 2015 yılının üçüncü çeyreğinde yüzde 62,96 seviyesine yükselmiştir. Bir önceki çeyrek döneme göre ise 1,42 puan azalmıştır.

Brüt kredilerdeki büyüme hızında, 2015 yılı üçüncü çeyrekte bir önceki döneme göre yüzde 5,24 oranında artış gerçekleşmiştir. Bir önceki yılın aynı döneminde ise yüzde 3,2 oranında artış yaşanmıştır.

Bir önceki çeyrek dönemle mukayese edildiğinde, Haziran 2015 sonunda yüzde 6,05 oranında artan mevduat, 2015 yılının üçüncü çeyreğinde yüzde 7,75 oranında artış göstermiştir.

2015 Haziran sonu itibarıyla 9,49 olan finansal kaldıraç oranı, 2015 yılı üçüncü çeyrekte 9,88 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Tablo 5.1: Performans Rasyoları (%)

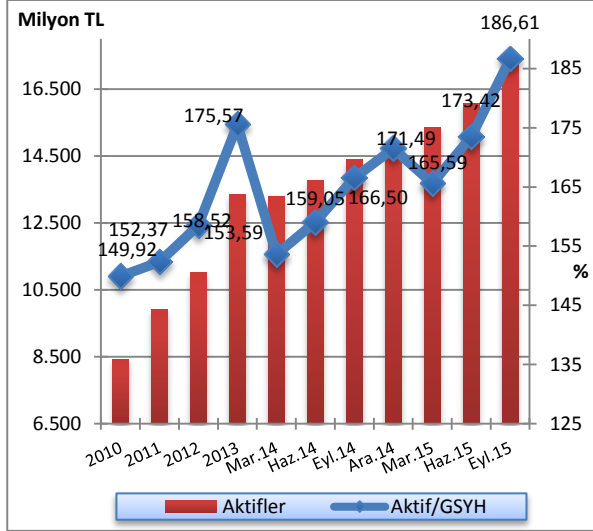
Açıklama	2014		2015		
	Eyl.	Ara.	Mar.	Haz.	Eyl.
Likit Aktifler / Top. Aktifler	24,56	22,31	22,02	20,93	22,43
SYSR	17,66	17,53	17,75	17,36	17,33
TGA / Brüt Krediler	6,48	6,46	6,48	6,52	6,58
Brüt Krediler / Top. Mevduat	78,74	81,18	81,33	79,61	77,75
Brüt Krediler / Top. Aktifler	62,92	64,42	64,95	64,38	62,96
Brüt Kredilerdeki Büyüme Hızı	3,20	5,46	4,31	3,80	5,24
Mevduattaki Büyüme Hızı	4,29	2,29	4,11	6,05	7,75
Finansal Kaldıraç ¹	8,85	8,87	8,81	9,49	9,88

Not: (1)Yabancı Kaynaklar / Toplam Özkaynaklar
Kaynak: KKTCMB

5.1.3: BANKACILIK SEKTÖRÜNÜN GELİŞİMİ

Aralık 2010 – Eylül 2015 döneminde bankacılık sektörü bilanço büyüklüklerinin GSYH'ye oranı Grafik 5.2'de görülmektedir. 2015 Eylül sonunda bankacılık sektörü bilanço büyüklüğünün GSYH'ye oranı yüzde 186,61'e yükselmiştir.

Grafik 5.2: Bankacılık Sektörünün Gelişimi

Not: 2013 ve 2014 GSYH gerçekleşme, 2015 GSYH tahmin rakamları kullanılmıştır.

Kaynak: KKTCMB, DPÖ

5.1.4: BANKACILIK SEKTÖRÜNDE YOĞUNLAŞMA

Bankacılık sektöründe yoğunlaşma incelendiği zaman, 2015 yılı üçüncü çeyrekte aktif büyüklüğü açısından en büyük beş bankanın sektör içindeki payı yüzde 54,78'den 54,7'ye, ilk on bankanın toplam aktifler içindeki payı ise yüzde 78,55'den yüzde 77,86'ya gerilemiştir.

Aynı dönemde brüt krediler büyüklüğü açısından ilk beş bankanın sektör içindeki payı yüzde 58,55'den yüzde 57,71'e, ilk on bankanın payı ise, yüzde 79,93'den yüzde 79,12'ye inmiştir.

Mevduat büyüklüğü açısından en büyük beş bankanın toplam mevduatlar içindeki payı yüzde 56,42'den yüzde 56,81'e yükselirken, ilk on bankanın payı ise yüzde 79,42'dan yüzde 79,22'ye gerilemiştir.

En büyük ilk beş bankanın toplam bankalara borçlar kalemi içerisindeki payı yüzde 72,86'dan 67,47'ye gerilerken, ilk on bankanın payı ise yüzde 95,39'dan yüzde 96,54 seviyesine yükselmiştir.

Söz konusu dönemde özkaynaklar büyüklüğü açısından ilk beş bankanın toplam özkaynaklar içindeki payı yüzde 51,29'dan 51,33'e yükselirken, ilk on bankanın payı ise yüzde 77,07'den yüzde 76,96'ya gerilemiştir.

Tablo 5.2: Bankacılık Sektöründe Yoğunlaşma

İlk Beş Banka	2014			2015	
	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	Eylül
Toplam Aktifler	54,09	54,18	54,06	54,78	54,70
Toplam Brüt Krediler	58,98	59,70	58,05	58,55	57,71
Toplam Mevduat	56,00	55,83	55,78	56,42	56,81
Toplam Bankalara Borçlar	75,71	72,64	75,72	72,86	67,47
Toplam Özkaynaklar	53,42	53,07	52,91	51,29	51,33
İlk On Banka					
Toplam Aktifler	78,89	78,74	78,35	78,55	77,86
Toplam Brüt Krediler	79,88	80,13	79,47	79,93	79,12
Toplam Mevduat	79,28	78,97	78,76	79,42	79,22
Toplam Bankalara Borçlar	96,97	96,51	95,70	95,39	96,54
Toplam Özkaynaklar	78,21	78,00	78,27	77,07	76,96

Kaynak: KKTCMB

5.1.5: BANKA, ŞUBE VE PERSONEL SAYISI

Bankacılık sektöründe faaliyet gösteren banka sayısı 2015 Eylül ayı sonunda 22'dir. Sektördeki 22 bankanın

2'si kamu bankası, 13'ü özel sermayeli banka ve 7'si şube bankasıdır.

Tablo 5.3: Banka Sayısındaki Gelişmeler

	2010	2011	2012	2013	Mar.14	Haz.14	Eyl.14	Ara.14	Mar.15	Haz.15	Eyl.15
Kamu Bankaları	4	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Özel Sermayeli Bankalar	12	12	13	13	13	13	13	13	13	13	13
Şube Bankaları	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
Toplam	23	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22

Kaynak: KKTCCMB

Sektörde hizmet sunum birimi olan banka şubesi sayısı, 2015 yılının üçüncü çeyreğinde 221'dir. Şube sayılarının banka gruplarına göre dağılımına bakıldığında, toplam şube sayısının yüzde 62,89'unun

özel sermayeli bankalara, yüzde 20,82'sinin şube bankalarına, yüzde 16,29'unun kamu bankalarına ait olduğu görülmektedir.

Tablo 5.4: Şube ve Personel Sayılarının Gelişimi

Şube Sayısının Gelişimi											
	2010	2011	2012	2013	Mar.14	Haz.14	Eyl.14	Ara.14	Mar.15	Haz.15	Eyl.15
Kamu Bankaları	34	35	34	38	38	37	36	36	36	36	36
Özel Sermayeli Bankalar	118	117	129	139	140	141	142	139	141	141	139
Şube Bankaları	40	44	45	47	48	48	47	45	45	45	46
Toplam	192	196	208	224	226	226	225	220	222	222	221
Personel Sayısının Gelişimi											
Kamu Bankaları	549	552	537	561	528	527	527	524	526	524	516
Özel Sermayeli Bankalar	1.437	1.459	1.669	1.780	1.752	1.746	1.751	1.781	1.816	1.809	1.788
Şube Bankaları	443	474	503	541	560	556	555	540	541	552	550
Toplam	2.429	2.485	2.709	2.882	2.840	2.829	2.833	2.845	2.883	2.885	2.854

Kaynak: KKTCCMB

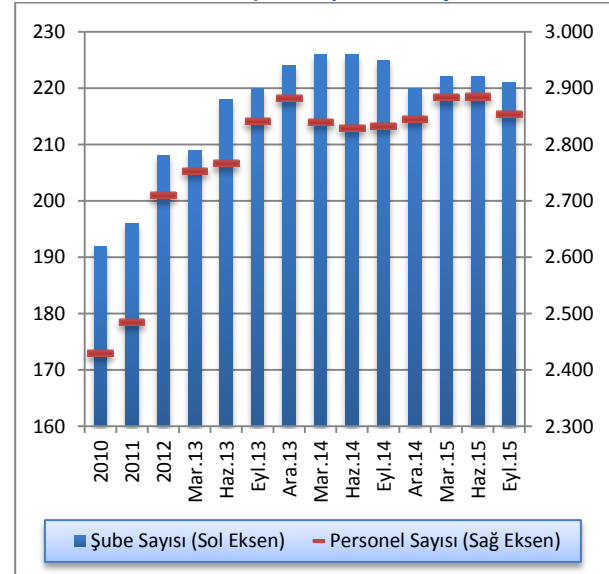
Sektörde istihdam edilen personel sayısı, Tablo 5.4 ve Grafik 5.3'den de görüldüğü üzere, Haziran 2015 – Eylül 2015 döneminde 31 kişi azalarak 2.885'den 2.854'e gerilemiştir. Söz konusu personelin 1.788'i özel sermayeli bankalarda, 516'sı kamu bankalarında ve 550'si şube bankalarında çalışmaktadır. Bu dönemde, şube bankalarındaki personel sayısı 552'den 550'ye, özel sermayeli bankalardaki personel sayısı 1.809'dan 1.788'e, kamu bankalarındaki personel sayısı ise, 524'den 516'ya gerilemiştir.

Eylül 2014 - Eylül 2015 döneminde sektörde çalışan personel sayısı, 21 kişi artarak 2.833'den 2.854'e yükselmiştir. Söz konusu personel sayısındaki değişim banka grupları bazında incelendiğinde; kamu bankaları ve şube bankalarında çalışan personel sayısının sırasıyla 11 ve 5 kişi azaldığı, özel sermayeli bankalarda çalışan personel sayısının ise 37 kişi arttığı görülmektedir (Tablo 5.4).

Eylül 2014'de sektörün toplam personel sayısının yüzde 18,6'sına sahip olan kamu bankalarının payı Eylül 2015 sonunda yüzde 18,08'e, şube bankalarının

payı ise 19,59'dan yüzde 19,27'ye gerilemiş, özel sermayeli bankaların payı ise yüzde 61,81'den yüzde 62,65 seviyesine ulaşmıştır.

Grafik 5.3: Personel ve Şube Sayısının Gelişimi

Kaynak: KKTCCMB

5.2: BANKACILIK SEKTÖRÜ KONSOLİDE BİLANÇOSU

2015 yılı Haziran ayı sonunda 16.075,9 milyon TL seviyesinde olan bankacılık sektörünün aktif toplamı, 2015 Eylül ayı sonunda yüzde 7,6 oranında artarak ve 17.297,9 milyon TL'ye yükselmiştir. İlgili dönemde, brüt kredilerde yüzde 5,24, likit aktiflerde yüzde 15,31 ve diğer aktiflerde yüzde 12,82 oranlarında artış, menkul değerler cüzdanında ise binde 5,1 oranında azalış görülmüştür. Eylül 2014 – Eylül 2015 döneminde

sektörün toplam aktifleri yüzde 20,09, likit aktifleri yüzde 9,68, brüt kredileri yüzde 20,17 ve menkul değerler cüzdanı yüzde 151,01 oranlarında artış göstermiştir. Aynı dönemde mevduat yüzde 21,69, özkaynaklar ise yüzde 8,8 oranında artmıştır.

Sektörün en önemli fon kaynağı olan mevduat, Haziran 2015 – Eylül 2015 döneminde yüzde 7,75, özkaynaklar ise yüzde 3,81 oranlarında artmıştır.

Tablo 5.5: Bankacılık Sektörü Konsolide Bilançosu (Milyon TL)

	2014		2015		Yüzde Değişim		
	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	Eylül	06/2015 - 09/2015	09/2014 - 09/2015
Likit Aktifler	3.537,3	3.310,5	3.380,1	3.364,5	3.879,7	15,31	9,68
MDC	411,9	890,9	768,2	1.039,2	1.033,9	-0,51	151,01
Toplam Brüt Krediler	9.063,1	9.557,9	9.969,9	10.349,0	10.891,5	5,24	20,17
Diğer Aktifler	1.392,0	1.076,8	1.231,6	1.323,2	1.492,8	12,82	7,24
Aktif-Pasif Toplamı	14.404,3	14.836,1	15.349,8	16.075,9	17.297,9	7,60	20,09
Mevduat	11.510,8	11.773,9	12.258,1	13.000,0	14.007,8	7,75	21,69
Bankalara Borçlar	705,3	799,4	750,8	805,0	867,4	7,75	23,00
Diğer Pasifler	726,2	759,1	776,8	738,7	832,1	12,64	14,58
Özkaynaklar	1.462,0	1.503,7	1.564,1	1.532,2	1.590,6	3,81	8,80

Kaynak: KKTCMB

5.2.1: AKTİF / PASİF YAPISINDAKİ GELİŞMELER

2015 yılının üçüncü çeyreğinde, sektörün aktif toplamı içerisindeki en büyük pay, yüzde 62,96 oran ile brüt kredilere aittir. Brüt kredileri sırasıyla yüzde 22,43 payla likit aktifler, yüzde 8,63 ile diğer aktifler ve yüzde 5,98'lik payla menkul değerler cüzdanı takip etmektedir.

Bankacılık sektörü Eylül 2014 - Eylül 2015 döneminde aktif/pasif yapısı yüzde dağılımı yönünden değerlendirildiğinde, likit aktifler ve diğer aktiflerde azalma, MDC'de genişleme, brüt kredilerde ise yatay bir seyir olduğu görülmektedir.

Eylül 2015 itibarıyla, toplam pasifin yüzde 80,98'ini mevduat, yüzde 9,2'sini özkaynaklar, yüzde 5,01'ini bankalara borçlar ve yüzde 4,81'ini diğer pasifler oluşturmaktadır.

Eylül 2014 - Eylül 2015 döneminde bankacılık sektörü aktif/pasif yapısı yüzde dağılımı yönünden değerlendirildiğinde, mevduat ve bankalara borçlar kalemlerinde cüzi artış, özkaynaklar ve diğer pasifler kalemlerinde ise cüzi daralış olduğu görülmektedir.

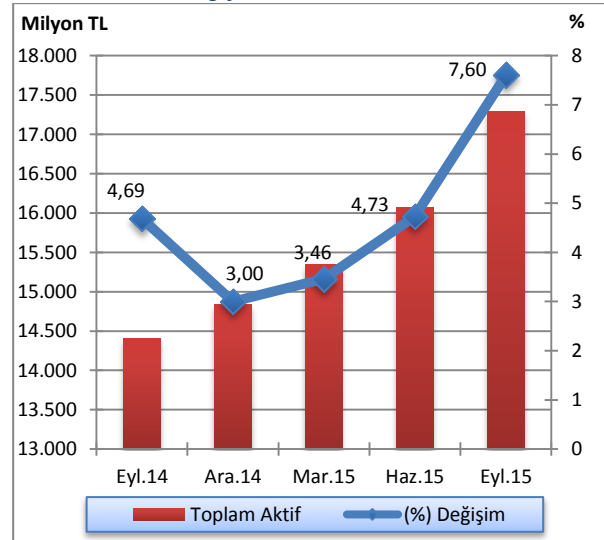
Tablo 5.6: Bankacılık Sektörü Aktif / Pasif Yapısal Yüzde Dağılımı

Aktif	2014			2015	
	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	Eylül
Likit Aktifler	24,56	22,31	22,02	20,93	22,43
MDC	2,86	6,00	5,00	6,46	5,98
Toplam Brüt Krediler	62,92	64,42	64,95	64,38	62,96
Diğer Aktifler	9,66	7,27	8,03	8,23	8,63
Toplam	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Pasif					
Toplam Mevduat	79,91	79,36	79,86	80,87	80,98
Bankalara Borçlar	4,90	5,39	4,89	5,01	5,01
Diğer Pasifler	5,04	5,11	5,06	4,59	4,81
Özkaynaklar	10,15	10,14	10,19	9,53	9,20
Toplam	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Kaynak: KKTCMB

Bankacılık sektörü toplam aktifinin çeyrek dönemlik yüzde değişimlerinin verildiği Grafik 5.4'e bakıldığında; toplam aktiflerin 2014 yılının üçüncü ve dördüncü çeyrekleri itibarıyla sırasıyla yüzde 4,69 ve yüzde 3 oranlarında arttığı görülmektedir. Toplam aktifler 2015 yılının birinci ve ikinci çeyreklerinde yüzde 3,46 ve yüzde 4,73 oranlarında, üçüncü çeyrek itibarıyla yüzde 7,6 oranında artmıştır.

Grafik 5.4: Bankacılık Sektörü Aktif Toplamları ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim

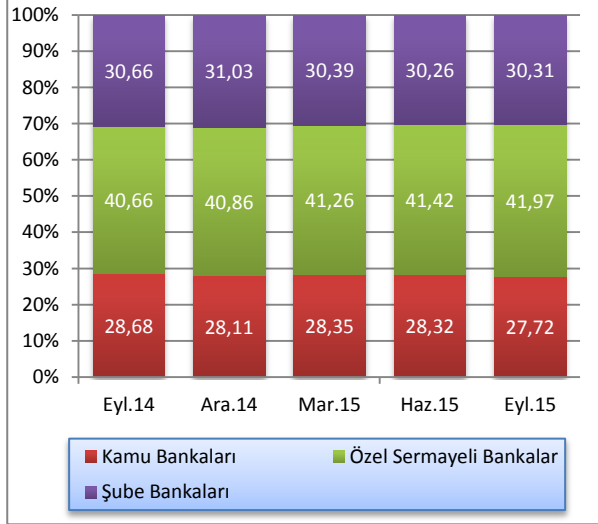

Kaynak: KKTCMB

Sektörün toplam aktiflerinin banka gruplarına göre dağılımının gösterildiği Grafik 5.5'e göre; 2015 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe kıyasla, kamu bankaları grubu yüzde 28,32'den yüzde 27,72'ye gerilemiş, şube bankaları grubu yüzde 30,26'dan yüzde 30,31'e, özel sermayeli bankalar grubu ise yüzde 41,42'den yüzde 41,97 düzeyine yükselmiştir. Eylül 2014 - Eylül 2015 döneminde ise, kamu bankaları ve şube bankaları gruplarında küçülme, özel sermayeli bankalar grubunda ise büyüme görülmüştür.

Sektörün toplam aktif gelişiminin miktar bazında banka gruplarına göre gösterildiği Tablo 5.7'ye göre; 2015 yılının üçüncü çeyreğinde, bir önceki çeyrek döneme göre, kamu bankaları aktif toplamında yüzde 5,31, özel sermayeli bankalarda yüzde 9,04, şube bankalarında yüzde 7,78 oranlarında artış olmuştur. Bir önceki yılın aynı dönemine göre ise, aktif toplamı kamu bankalarında yüzde 16,08, özel sermayeli bankalarda yüzde 23,96, şube bankalarında yüzde 18,7 oranlarında artmıştır.

Grafik 5.5: Banka Gruplarının Sektör Aktifindeki Payları (%)

Kaynak: KKTÇMB

Tablo 5.7: Banka Grupları Bazında Toplam Aktiflerin Gelişimi

	2014		2015			Yüzde Değişim	
	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	Eylül	06/2015-09/2015	09/2014-09/2015
Kamu Bankaları	4.130,6	4.171,1	4.380,9	4.552,9	4.794,7	5,31	16,08
Özel Sermayeli Bankalar	5.857,0	6.061,6	6.333,4	6.658,6	7.260,4	9,04	23,96
Şube Bankaları	4.416,7	4.603,4	4.665,5	4.864,4	5.242,8	7,78	18,70
Toplam	14.404,3	14.836,1	15.349,8	16.075,9	17.297,9	7,60	20,09

Kaynak: KKTÇMB

5.2.2: LİKİT VARLIKLAR

Bankacılık sektörü likit aktiflerini oluşturan nakit değerler, bankalardan alacaklar, Merkez Bankası'ndan alacaklar ve BPP işlemlerinden alacaklar kalemlerinin toplamı, 2015 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre yüzde 15,31 artarak 3.364,5 milyon TL'den 3.879,7 milyon TL'ye yükselmiştir.

Bu dönemde nakit değerler kaleminde 17,6 milyon TL, Merkez Bankası'ndan alacaklar kaleminde 72,2 milyon TL, BPP işlemlerinden alacaklar kaleminde 263,6

milyon TL, bankalardan alacaklar kaleminde ise 161,8 milyon TL artış gerçekleşmiştir.

2014 Eylül sonunda 3.537,3 milyon TL olan likit aktifler, 2015 Eylül sonunda 3.879,7 milyon TL seviyesine yükselmiştir. Anılan dönemde, nakit değerler 28,5 milyon TL, BPP işlemlerinden alacaklar kalemi 449,3 milyon TL ve bankalardan alacaklar kalemi 23,3 milyon TL artarken, Merkez Bankası'ndan alacaklar kalemi ise 158,7 milyon TL azalmıştır.

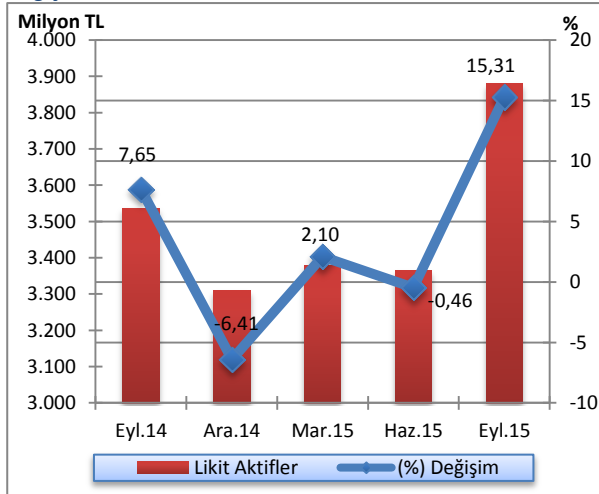
Tablo 5.8: Likit Aktiflerin Gelişimi (Milyon TL)

	2014		2015		Yüzde Değişim	
	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	Eylül	06/2015 - 09/2015
Nakit Değerler	136,8	112,2	137,1	147,7	165,3	11,92
Merkez Bankası'ndan Alacaklar	1.646,2	1.464,5	1.368,3	1.415,3	1.487,5	5,10
BPP İşlemlerinden Alacaklar	199,4	163,3	319,3	385,1	648,7	68,45
Bankalardan Alacaklar	1.554,9	1.570,5	1.555,4	1.416,4	1.578,2	11,42
Toplam	3.537,3	3.310,5	3.380,1	3.364,5	3.879,7	15,31

Kaynak: KKTCMB

Likit aktiflerin çeyrek dönemler itibarıyla bir önceki çeyreğe göre yüzde değişiminin verildiği Grafik 5.6'dan da görüleceği üzere; likit aktifler 2014 Eylül ayı itibarıyla yüzde 7,65 oranında artmış, yılın son çeyreğinde yüzde 6,41 oranında azalmıştır. 2015 yılının ilk çeyreğinde ise sektör likit aktifleri yüzde 2,1 oranında artmış, ikinci çeyreğinde binde 4,6 oranında azalmış, üçüncü çeyrekte ise yüzde 15,31 oranında artış göstermiştir.

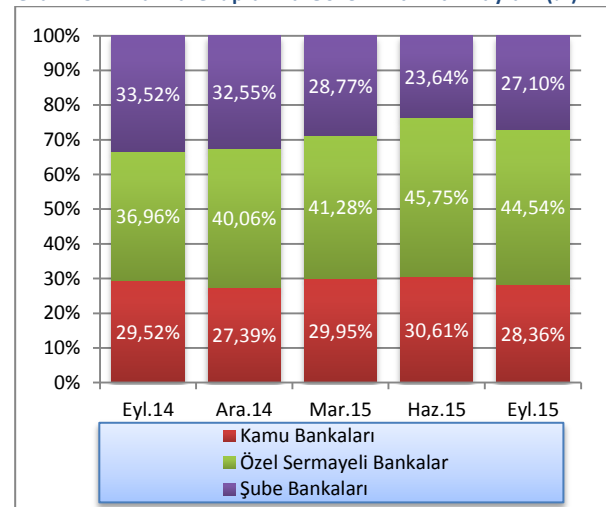
Grafik 5.6: Likit Aktiflerin Çeyrek Dönemlere Göre Yüzde Değişimi

Kaynak: KKTCMB

Sektörün likit aktiflerinin banka gruplarına göre dağılımı Grafik 5.7'de gösterilmiştir. 2015 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe kıyasla, şube bankaları likit aktiflerinde yükselme, özel sermayeli bankalar ve kamu bankaları gruplarında ise gerileme olmuştur. Eylül 2014 - Eylül 2015 döneminde ise şube bankaları ve kamu bankaları gruplarında azalma, özel sermayeli bankalar grubunda artma söz konusudur.

Grafik 5.7: Banka Gruplarına Göre Likit Aktif Payları (%)

Kaynak: KKTCMB

5.2.3: KREDİLER

Kredilerin türlerine göre dağılımı Tablo 5.9'da sunulmaktadır. 2015 yılı Eylül ayı itibarıyla 5.532,4 milyon TL olan işletme kredileri, geçmiş dönemlerde olduğu gibi birinci sırada yer almaktadır. Bunu 3.152,2 milyon TL ile tüketici kredileri izlemektedir.

Eylül 2014 - Eylül 2015 döneminde işletme kredileri 4.425,5 milyon TL'den 5.532,4 milyon TL'ye, tüketici kredileri ise, 2.780,3 milyon TL'den 3.152,2 milyon TL'ye yükselmiştir.

Tablo 5.9: Kredilerin (Net) Türlerine Göre Dağılımı (Milyon TL)

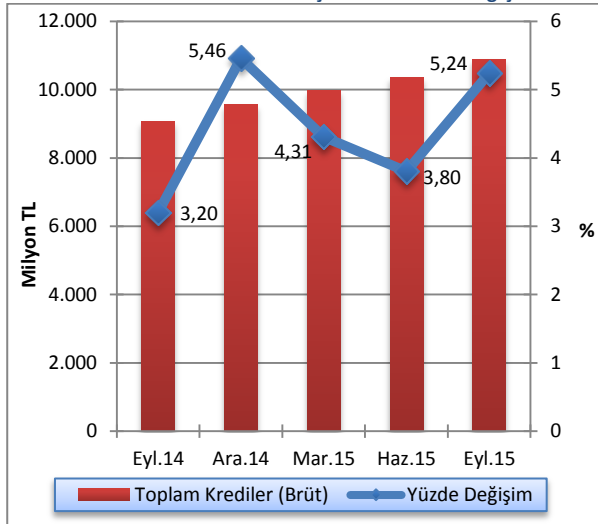
	2014		2015		
	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	Eylül
İşletme Kredileri	4.425,5	4.802,6	4.990,3	5.195,8	5.532,4
Tüketici Kredileri	2.780,3	2.869,0	2.936,3	3.033,7	3.152,2
Kredi Kartları	225,8	229,1	251,4	257,8	259,8
İskonto ve İştira Senetleri	102,8	95,9	98,5	117,1	133,1
Diğer Yatırım Kredileri	64,0	76,9	83,1	92,1	86,1
İthalat Kredileri	3,3	3,2	3,1	3,4	3,8
Fon Kaynaklı Krediler	13,5	13,8	14,8	14,5	15,8
İhtisas Kredileri	11,5	27,0	30,4	15,0	10,4
İhracat Kredileri	12,7	9,3	7,4	10,1	11,7
KKTCMB Kaynaklı Krediler	2,5	0,0	4,4	4,6	5,2
KKTCMB Aracılığıyla Kullanılan Krediler	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Müşteri Adına Menkul Değer Alım Kredileri	2,3	0,1	0,1	0,1	0,5
İhracat Garantili Yatırım Kredileri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Diğer Krediler	831,2	813,5	904,3	929,8	963,6
Toplam Krediler	8.475,4	8.940,4	9.324,1	9.674,0	10.174,6

Not: TGA dâhil değildir.

Kaynak: KKTCMB

Sektörün brüt kredileri, Grafik 5.8'den de görüleceği üzere, 2014 Eylül ve Aralık ayları itibarıyla yüzde 3,2 ve 5,46 oranlarında artmıştır. Brüt krediler, 2015 yılı Mart ve Haziran ayı itibarıyla yüzde 4,31 ve 3,8 oranlarında, Eylül ayı itibarıyla ise yüzde 5,24 oranında artış göstermiştir.

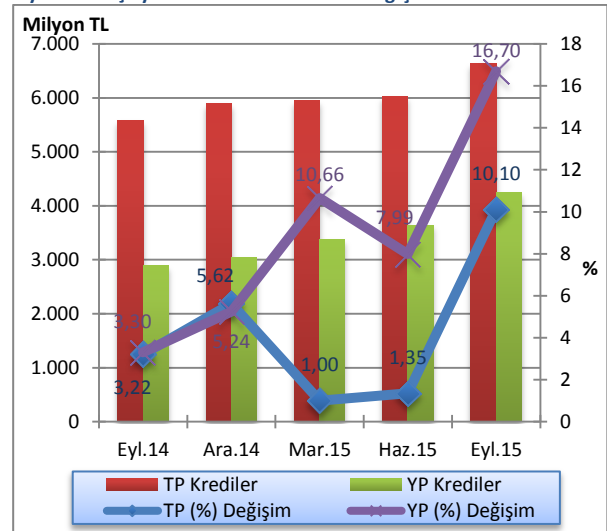
Grafik 5.8: Brüt Kredilerin Gelişimi ve Yüzde Değişim

Kaynak: KKTCMB

Sektörün kredilerinin Türk Parası (TP) - Yabancı Para (YP) ayrımı ve bu ayrımın çeyrek dönemlik değişimi Grafik 5.9'da gösterilmektedir. 2015 yılının üçüncü çeyreğinde kredilerin 6.639,7 milyon TL'si TP cinsinden, 4.251,8 milyon TL'si YP cinsindedir. Söz konusu dönemde, bir önceki çeyrek döneme göre TP cinsinden kredilerde yüzde 10,1, YP cinsinden kredilerde yüzde 16,7 oranlarında artış gerçekleşmiştir.

Grafik 5.9: Bankacılık Sektörü Krediler (Net) TP ve YP Ayrımı ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim

Kaynak: KKTCMB

Sektörün brüt kredilerinin banka grupları bazında Türk Parası (TP) ve Yabancı Para (YP) ayrımı ve bu ayrımı bir önceki çeyrek döneme göre değişimi Tablo 5.10'da gösterilmektedir. 2015 yılının üçüncü çeyreğinde kamu bankaları brüt kredileri, bir önceki çeyrek döneme göre TP cinsinde binde 4,5 azalma, YP cinsinde ise

yüzde 6,57 oranında artış olmuştur. Özel sermayeli bankaların brüt kredileri TP cinsinde yüzde 3,49, YP cinsinde ise yüzde 15,68 oranında artış göstermiştir. Şube bankaların brüt kredileri söz konusu dönemde TP cinsinde yüzde 2,17, YP cinsinde yüzde 6,68 oranında yükselmiştir.

Tablo 5.10: Banka Grupları İtibarıyla Brüt Kredilerin Gelişimi (Milyon TL)

	Haziran 2015			Eylül 2015			Yüzde Değişim 06/2015-09/2015		
	TP	YP	Toplam	TP	YP	Toplam	TP	YP	Toplam
Kamu Bankalar	2.156,6	704,2	2.860,8	2.146,9	750,5	2.897,4	-0,45	6,57	1,28
Özel Sermayeli Bankalar	2.268,1	1.919,1	4.187,2	2.347,3	2.220,1	4.567,4	3,49	15,68	9,08
Şube Bankalar	2.100,0	1.201,0	3.300,0	2.145,5	1.281,2	3.426,7	2,17	6,68	3,84
Toplam Krediler	6.524,7	3.824,3	10.349,0	6.639,7	4.251,8	10.891,5	1,76	11,18	5,24

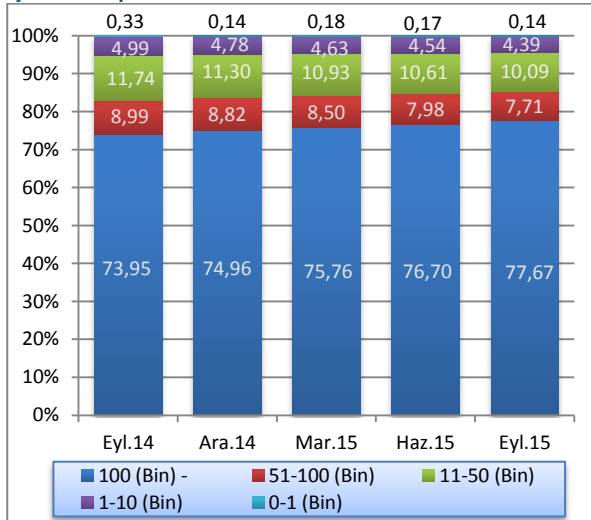
Kaynak: KKTCCMB

Sektörün kredi büyüklüklerinin toplam krediler içindeki paylarına ilişkin Grafik 5.10'a bakıldığında, 2015 üçüncü çeyreği sonunda 100 bin TL'den büyük kredilerin toplam krediler içindeki payı yüzde 77,67 olmuştur.

Söz konusu dönemde, kredi büyüklüklerinde ikinci sırayı yüzde 10,09'luk payla 11-50 bin TL dilimindeki krediler almaktadır. 51-100 bin TL ve 1-10 bin TL tutarlarındaki krediler ise, toplam kredilerin sırasıyla yüzde 7,71 ve 4,39'unu oluşturmaktadır. Sektördeki en düşük kredi kullanımı ise, binde 1,4 payla bin TL'ye kadar olan krediler diliminde gerçekleşmiştir.

Eylül 2014 - Eylül 2015 döneminde; kredi büyüklüklerinin toplam krediler içindeki yüzdelik payı itibarıyla 100 bin TL'den büyük kredilerde artış, 51-100 bin TL, 11-50 bin TL ve 0-1 bin TL dilimlerindeki kredilerde ise azalış olmuştur.

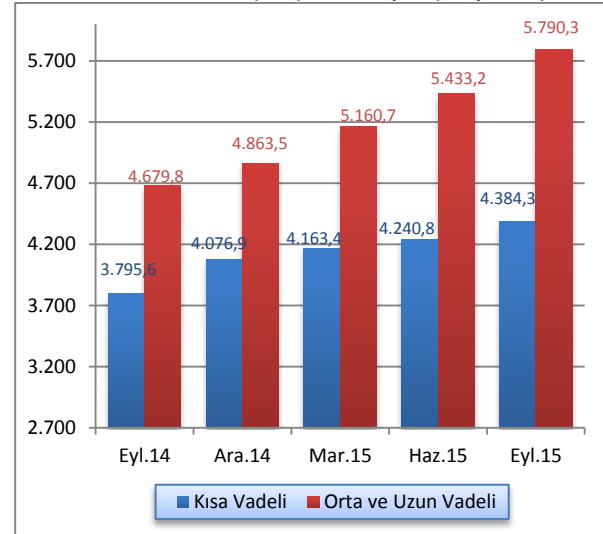
Grafik 5.10: Kredi Büyüklüklerinin Toplam Krediler İçindeki Payı

Kaynak: KKTCCMB

Grafik 5.11'den de görüleceği üzere; kısa vadeli krediler, 2015 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki döneme göre 4.240,8 milyon TL'den 4.384,3 milyon TL'ye yükselmiştir. Bu dönemde orta ve uzun vadeli krediler, 5.433,2 milyon TL'den 5.790,3 milyon TL seviyesine yükselmiştir. Eylül 2014 - Eylül 2015 döneminde kısa vadeli krediler ile orta ve uzun vadeli kredilerde sırasıyla yüzde 15,51 ve 23,73 oranlarında genişleme olmuştur.

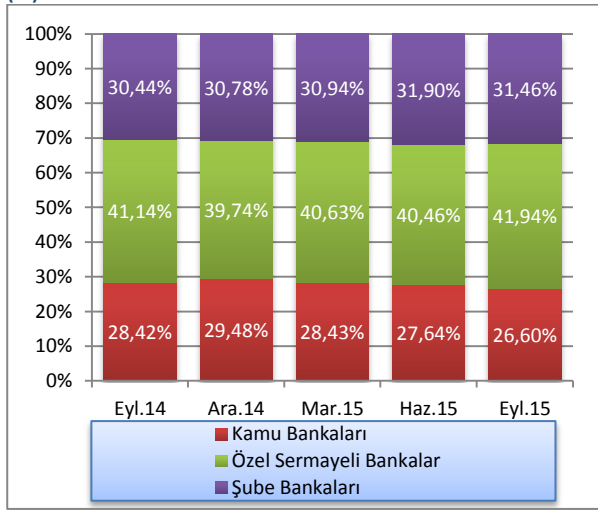
Grafik 5.11: Kredilerde (Net) Vade Yapısı (Milyon TL)

Kaynak: KKTCCMB

Sektörün brüt kredilerinin banka gruplarına göre dağılımının gösterildiği Grafik 5.12'ye göre; 2015 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe kıyasla özel sermayeli bankaların payı yüzde 40,46'dan yüzde 41,94'e yükselmiştir. Şube bankalarının kullandığı kredilerin toplam krediler içindeki payı ise yüzde 31,9'dan yüzde 31,46 düzeyine, kamu bankaları grubunun kullandığı krediler ise yüzde 27,64'den yüzde 26,6 seviyesine gerilemiştir. Eylül 2014 - Eylül 2015 döneminde kamu bankalarının kullandıkları kredilerin toplam krediler içindeki payında azalış, özel sermayeli bankalar ile şube bankalarının paylarında artış gerçekleşmiştir.

Grafik 5.12: Banka Gruplarına Göre Brüt Krediler Payları (%)

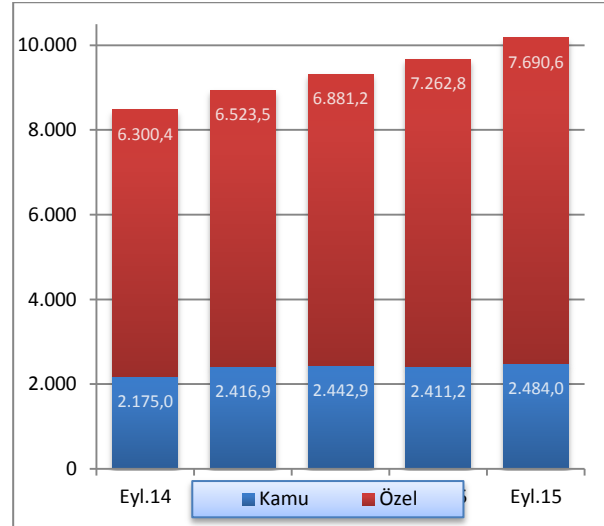

Kaynak: KKTCCMB

Kredilerin kamu ve özel sektör dağılımı Grafik 5.13'de gösterilmektedir. Eylül 2015 itibarıyla bankacılık sektörü toplam kredilerinin yüzde 75,6'sı özel sektöre, yüzde 24,4'ü ise kamuya kullanılmıştır. Söz konusu dönemde kamu kesimi kredileri bir önceki çeyreğe göre 2.411,2 milyon TL'den 2.484 milyon TL'ye, özel kesim kredileri ise 7.262,8 milyon TL'den 7.690,6 milyon TL'ye yükselmiştir.

Eylül 2014 - Eylül 2015 döneminde kamu tarafından kullanılan kredilerin artış oranı yüzde 14,21, özel kesime kullanılan kredilerin artış oranı ise yüzde 22,07'dir.

Grafik 5.13: Kredilerde Kamu ve Özel Sektör Dağılımı (Milyon TL)

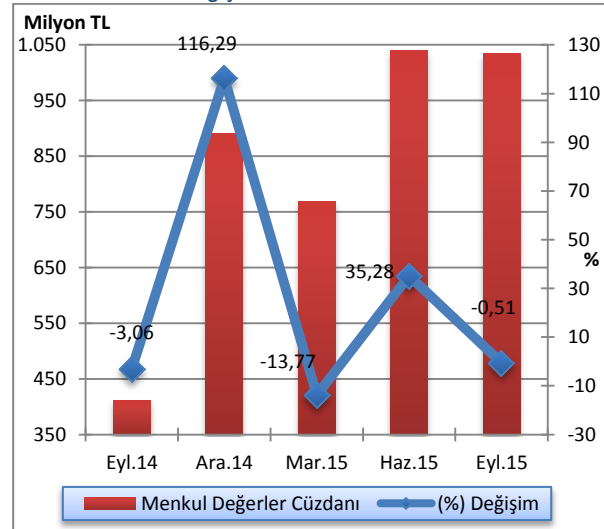

Kaynak: KKTCCMB

5.2.4: MENKUL DEĞERLER CÜZDANI

Bankacılık sektörü menkul değerler cüzdanı (MDC) çeyrek dönemlik yüzde değişimlerinin verildiği Grafik 5.14'e bakıldığında; MDC bir önceki çeyrek döneme göre 2014 Eylül ayı itibarıyla yüzde 3,06 oranında gerilemiş, 2014 yılsonu itibarıyla ise yüzde 116,29 oranında artış göstermiştir. 2015 yılı Mart ayı itibarıyla MDC yüzde 13,77 oranında azalmış, Haziran ayı itibarıyla yüzde 35,28 oranında artmıştır. Eylül ayı sonunda ise binde 5,1 oranında azalmıştır.

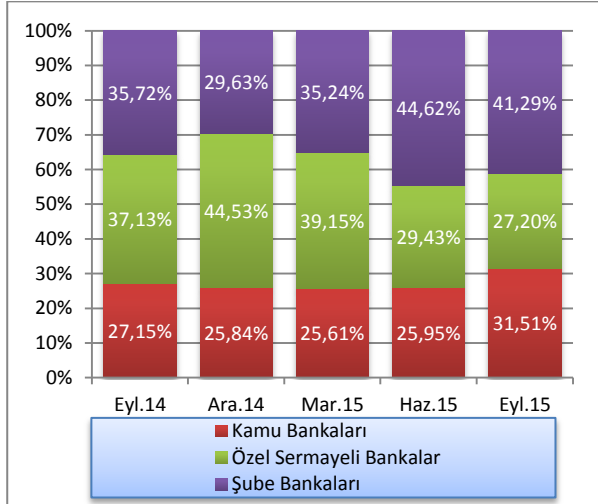
Grafik 5.14: Menkul Değerler Toplamları ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim

Kaynak: KKTCCMB

MDC'nin banka gruplarına göre dağılımının gösterildiği Grafik 5.15'e göre; 2015 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe kıyasla özel sermayeli bankaların toplam MDC'deki payı yüzde 29,43'den yüzde 27,2 düzeyine gerilemiş, kamu bankalarının payı ise yüzde 25,95'den yüzde 31,51 seviyesine yükselmiş, şube bankalarının payı ise yüzde 44,62'den yüzde 41,29'a gerilemiştir. Eylül 2014 - Eylül 2015 döneminde şube bankaları ve kamu bankaları gruplarında artış, özel sermayeli bankalar grubunda ise azalış gerçekleşmiştir.

Grafik 5.15: Banka Gruplarına Göre Menkul Değerler Payları (%)

Kaynak: KKTCMB

5.2.5: MEVDUAT

Mevduatın türlerine göre gelişiminin verildiği Tablo 5.11'den de görüleceği üzere; sektörün en önemli fon kaynağı olan mevduat, bir önceki çeyreğe göre yüzde 7,75 oranında artmıştır. Bir yıllık dönemde ise, yüzde 21,69 oranında artış göstermiş ve 2015 Eylül sonunda 14.007,8 milyon TL olmuştur.

Aynı tabloda 2015 Eylül sonu itibarıyla, geçmiş dönemlerde olduğu gibi, en büyük payın 10.576,3 milyon TL'lik meblağ ile tasarruf mevduatına ait olduğu gözlenmektedir. Bunu sırasıyla 2.408,1 milyon TL ile ticari mevduat, 787,1 milyon TL ile resmi mevduat izlemektedir. Eylül 2014 - Eylül 2015 döneminde; tasarruf mevduatında yüzde 19,5, ticari mevduatta yüzde 49,56 ve resmi mevduatta yüzde 2,63 oranlarında artış gerçekleşmiştir.

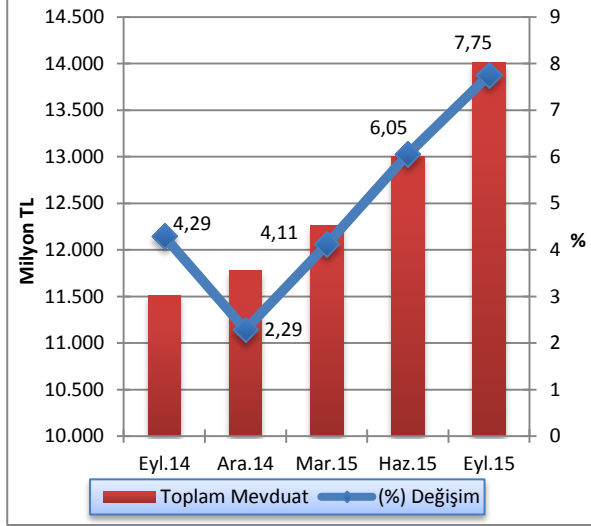
Tablo 5.11: Mevduatın Türlerine Göre Gelişimi (Milyon TL)

	2014		2015		
	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	Eylül
Tasarruf	8.850,1	9.016,1	9.366,3	9.858,1	10.576,3
Ticari	1.610,1	1.696,1	1.854,6	2.063,5	2.408,1
Resmi	766,9	760,5	746,3	792,2	787,1
Diğer	283,7	301,1	290,9	286,2	236,3
Toplam Mevduat	11.510,8	11.773,8	12.258,1	13.000,0	14.007,8
Bankalara Borçlar	705,2	799,4	750,8	805,0	867,4
Bankalara Borçlar dâhil Toplam Mevduat	12.216,0	12.573,2	13.008,9	13.805,0	14.875,2

Kaynak: KKTCMB

Sektördeki toplam mevduatın gelişiminin gösterildiği Grafik 5.16'ya göre; toplam mevduat 2014 yılının üçüncü çeyreğinde yüzde 4,29, dördüncü çeyreğinde yüzde 2,29 yükselmiş, 2015 Mart sonu itibarıyla yüzde 4,11, Haziran sonu itibarıyla yüzde 6,05 ve Eylül sonu itibarıyla yüzde 7,75 oranlarında artmıştır.

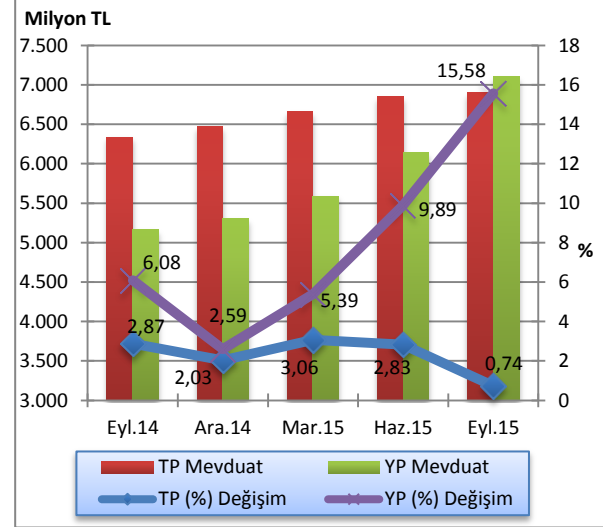
Grafik 5.16: Mevduatın Gelişimi ve Yüzde Değişimi

Kaynak: KKTCCMB

Sektör mevduatının TP - YP ayrımı ve bu ayrımın çeyrek dönemlik değişimi Grafik 5.17'de verilmektedir. 2015 yılının üçüncü çeyreğinde mevduatın 6.905,3 milyon TL'sinin TP cinsinden, 7.102,5 milyon TL'sinin ise YP cinsinden oluştuğu gözlemlenmektedir. Söz konusu dönemde, bir önceki çeyrek döneme göre TP cinsinden mevduatta binde 7,4, YP cinsinden mevduatta ise yüzde 15,58 oranlarında artış gerçekleşmiştir.

Grafik 5.17: Mevduatın TP-YP Ayrımı ile Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişimi

Kaynak: KKTCCMB

Sektör mevduatının banka grupları bazında TP-YP ayrımı ve bu ayrımın bir önceki çeyrek döneme göre değişimi Tablo 5.12'de gösterilmektedir. Eylül 2015 sonunda bir önceki çeyrek döneme göre kamu bankalarının TP mevduatı binde 5, YP mevduatı ise yüzde 12,98 artmıştır. Özel sermayeli bankaların TP mevduatı binde 3,6 azalırken, YP mevduatında yüzde 16,14 oranında artış gerçekleşmiştir. Aynı dönemde şube bankalarının TP mevduatında yüzde 2,61, YP mevduatında ise yüzde 16,55 oranında artış görülmüştür.

Tablo 5.12: Banka Grupları İtibarıyla Mevduatın Gelişimi (Milyon TL)

	Haziran 2015			Eylül 2015			Yüzde Değişim 06/2015-09/2015		
	TP	YP	Toplam	TP	YP	Toplam	TP	YP	Toplam
Kamu Bankalar	2.434,5	1.327,9	3.762,4	2.446,6	1.500,3	3.946,9	0,50	12,98	4,90
Özel Sermayeli Bankalar	2.586,9	3.075,3	5.662,2	2.577,6	3.571,8	6.149,4	-0,36	16,14	8,60
Şube Bankalar	1.833,3	1.742,1	3.575,4	1.881,1	2.030,4	3.911,5	2,61	16,55	9,40
Toplam Krediler	6.854,7	6.145,3	13.000,0	6.905,3	7.102,5	14.007,8	0,74	15,58	7,75

Kaynak: KKTCCMB

Sektör mevduatındaki vade yoğunluğu, önceki dönemlerde olduğu gibi, yüzde 55,49'luk oranla bir ay vadeli mevduattadır. Bir ay vadeli mevduatı yüzde 17,09 oranla üç ay vadeli, yüzde 13,31 oranla vadesiz, yüzde 9,84'lük oranla bir yıl ve yüzde 4,27'lik oranla 6 ay vadeli mevduat izlemektedir.

Mevduatın vade dağılımı bir önceki çeyrek dönemle kıyaslandığında, 1 yıl vadeli mevduatta 0,13 puan ve 1 ay vadeli mevduatta 0,84 puan azalış, vadesiz, 3 ay ve

6 ay vadeli mevduatlarda sırasıyla 0,6, 0,15 ve 0,22 puan artış görülmüştür.

Eylül 2014 - Eylül 2015 döneminde 1 yıl vadeli mevduatta 0,46 puan, 1 ay vadeli mevduatta 1,62 puan azalış, vadesiz, 3 ay ve 6 ay vadeli mevduatlarda sırasıyla 0,8, 1,04 ve 0,24 puan artış olmuştur.

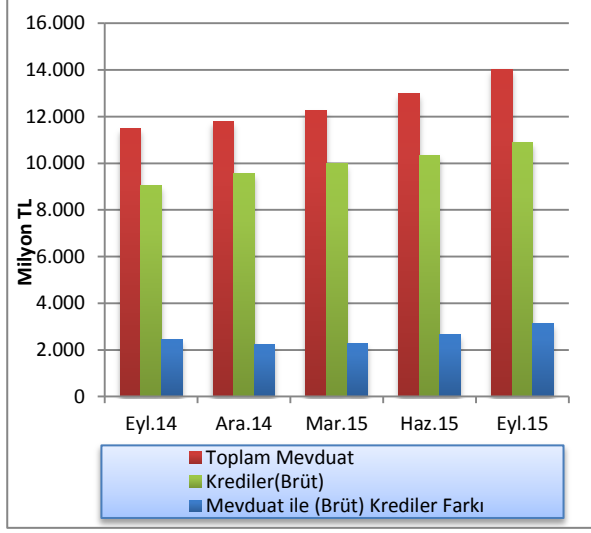
Tablo 5.13: Mevduatın Vade Dağılımı (%)

	2014		2015			Değişim (Puan)	
	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	Eylül	06/2015-09/2015	09/2014-09/2015
Vadesiz	12,51	12,48	12,08	12,71	13,31	0,60	0,80
1 Ay Vadeli	57,11	57,28	57,38	56,33	55,49	-0,84	-1,62
3 Ay Vadeli	16,05	16,22	16,67	16,94	17,09	0,15	1,04
6 Ay Vadeli	4,03	4,20	3,81	4,05	4,27	0,22	0,24
1 Yıl Vadeli	10,30	9,82	10,06	9,97	9,84	-0,13	-0,46
Toplam	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00		

Kaynak: KKTCMB

Toplam mevduat ile brüt krediler arasında Haziran 2015 sonunda 2.651 milyon TL olan fark, 2015 Eylül ayında 465,3 milyon TL artmış ve 3.116,3 milyon TL'ye yükselmiştir (Grafik 5.18).

Grafik 5.18: Mevduatlar, Brüt Krediler ve Fark

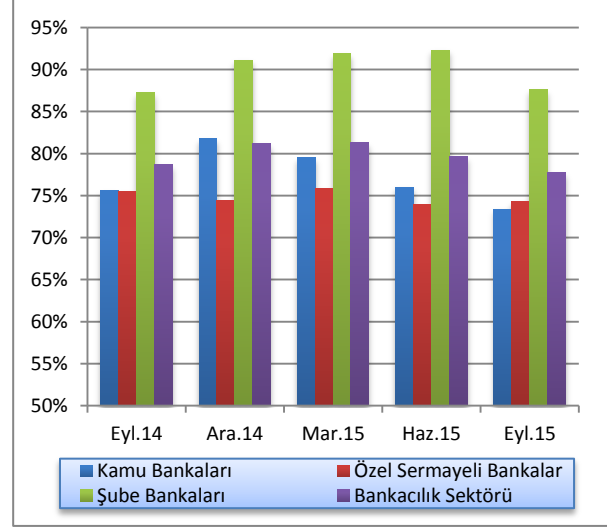

Kaynak: KKTCCMB

Bankacılık sektörünün derinliği ile aracılık fonksiyonunun göstergelerinden biri olan kredilerin toplam mevduata oranı, Haziran 2015 sonunda yüzde 79,61 oranında gerçekleşmiş ve Eylül 2015 sonunda yüzde 77,75 seviyesine gerilemiştir. Kredilerin toplam mevduata oranı bir yıllık dönemde 0,99 puan azalmıştır.

Mevduatın kredilere dönüşüm oranı bankalar bazında incelendiği zaman, şube bankaları yüzde 87,61 ile birinci sırada yer almaktadır. Şube bankalarını yüzde 74,27 oranla özel sermayeli bankalar takip etmektedir. Kamu bankaları ise yüzde 73,41 dönüşüm oranına sahiptir (Grafik 5.19).

Grafik 5.19: Banka Grupları Bazında Mevduatın Kredilere (Brüt) Dönüşüm Oranı

Kaynak: KKTCCMB

5.2.6: ÖZKAYNAKLAR

Sektörün istikrarı ve sağlıklı gelişmesi açısından büyük önem taşıyan özkaynaklar, bir önceki çeyreğe göre yüzde 3,81 oranında artarak 2015 yılının üçüncü çeyreği sonunda 1.590,6 milyon TL düzeyine yükselmiştir.

Özkaynaklar Eylül 2014 - Eylül 2015 döneminde ise yüzde 8,8 oranında artış göstermiştir. Bir yıllık dönemde sektörün ödenmiş sermayesi 17,5 milyon TL azalmış, yedek akçeler ise 94,6 milyon TL artmıştır.

Tablo 5.14: Özkaynakların Gelişimi (Milyon TL)

	2014		2015		
	Eyl.	Ara.	Mar.	Haz.	Eyl.
Ödenmiş Sermaye	796,5	800,7	802,4	772,0	779,0
Yedek Akçeler	260,4	261,6	307,6	353,8	355,0
Sabit Kıymet Yeniden Değerleme Fonu	1,4	1,5	1,6	1,3	1,4
Menkul Değerler Değer Artış Fonu	13,5	13,5	13,5	14,7	12,5
Dönem Kârı (Zararı)	177,4	214,7	79,9	128,4	185,4
Geçmiş Yıllar Kârı (Zararı)	212,8	211,7	359,0	262,0	257,3
Toplam	1.462,0	1.503,7	1.564,0	1.532,2	1.590,6

Kaynak: KKTCCMB

5.2.7: PARA ARZI

En dar tanımlı para arzı M1, Haziran 2015 dönemine göre Eylül 2015 sonunda yüzde 11,73 oranında artarak 2.532,7 milyon TL seviyesinden 2.829,6 milyon TL'ye yükselmiştir. M1 para arzında bir yıllık dönemde yüzde 30,82 oranında artış olmuştur.

Haziran 2015 sonunda 13.211,3 milyon TL düzeyinde olan M2 tanımlı para arzı, 2015 yılının üçüncü çeyreğinde yüzde 8,08 oranında artarak 14.279,2 milyon TL'ye yükselmiştir. M2 para arzı bir yıllık dönemde yüzde 23,32 oranında artış göstermiştir.

M2 para arzına resmi mevduat ve KKTC Merkez Bankası nezdindeki diğer mevduatın ilave edilmesiyle bulunan en geniş tanımlı para arzı M3, 2015 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre, yüzde 7,47 oranında artarak 14.056,5 milyon TL'den 15.106,4 milyon TL seviyesine yükselmiştir. M3'te bir önceki yılın aynı dönemine göre meydana gelen artış oranı yüzde 21,5'dir.

Tablo 5.15: Para Arzı Verileri (Milyon TL)

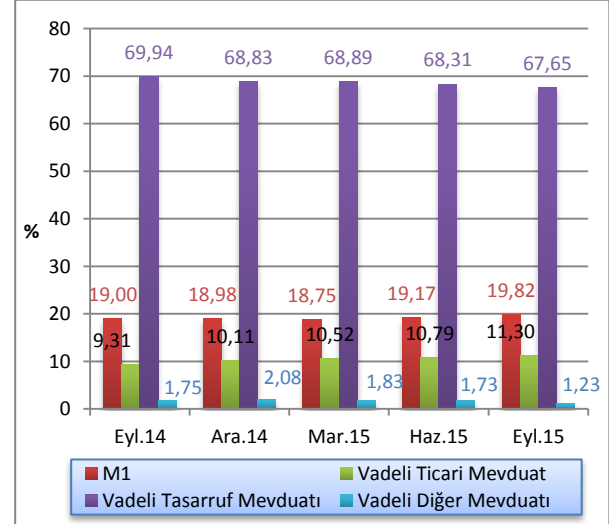
Yıllar	Devre	M1	Yüzde Değişim	M2	Yüzde Değişim	M3	Yüzde Değişim
2009		1.152,2		6.193,4		6.842,3	
2010		1.174,0	1,89	6.592,6	6,45	7.292,8	6,58
2011		1.560,7	10,06	8.021,7	3,13	8.623,7	2,93
2012		1.661,2	8,18	8.765,9	4,32	9.585,4	6,22
2013	I	1.690,9	1,79	8.958,1	2,19	9.608,9	0,25
	II	1.767,3	4,52	9.507,6	6,13	10.177,6	5,92
	III	1.853,2	4,86	9.994,6	5,12	10.787,2	5,99
	IV	1.963,4	5,95	10.562,0	5,68	11.345,1	5,17
2014	I	2.049,8	4,40	10.794,4	2,20	11.601,9	2,26
	II	2.152,4	5,01	11.130,9	3,12	11.957,3	3,06
	III	2.163,0	0,49	11.578,9	4,02	12.433,8	3,99
	IV	2.211,0	2,22	11.880,2	2,60	12.660,2	1,82
2015	I	2.338,5	5,77	12.470,8	4,97	13.249,2	4,65
	II	2.532,7	8,30	13.211,3	5,94	14.056,5	6,09
	III	2.829,6	11,73	14.279,2	8,08	15.106,4	7,47

Kaynak: KKTCCMB

M2 para arzının yapısına ilişkin bilgi verilen Grafik 5.20'ye bakıldığında, önceki dönemlerde olduğu gibi, Eylül 2015 itibarıyla en büyük payın yüzde 67,65 oranla vadeli tasarruf mevduatında olduğu görülmektedir. Bunu sırasıyla, yüzde 19,82'lik payla M1, yüzde 11,3 ile vadeli ticari mevduat ve yüzde 1,23'lük oranla vadeli diğer mevduat izlemektedir.

M2'nin yapısı içinde en büyük payı oluşturan vadeli tasarruf mevduatı, Eylül 2014 - Eylül 2015 döneminde oransal olarak 2,29 puan azalarak yüzde 67,65'e gerilemiştir. Söz konusu dönemde, M2'nin diğer alt bileşenlerinden vadeli ticari mevduat yüzde 9,31'den yüzde 11,3'e, M1 yüzde 19'dan yüzde 19,82'ye yükselmiş, vadeli diğer mevduat ise yüzde 1,75'den yüzde 1,23'e ise gerilemiştir.

Grafik 5.20: M2'nin Yapısı

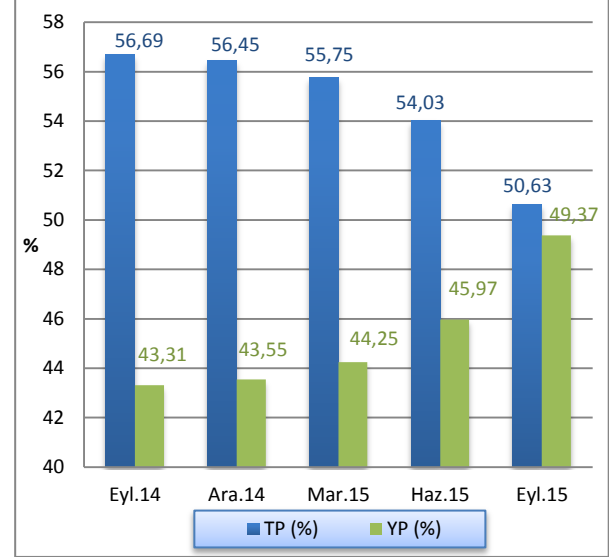
Kaynak: KKTCCMB

M3 tanımlı para arzının TP-YP yüzde dağılımı Eylül 2015 itibarıyla incelendiğinde, TP mevduatın M3 içindeki payının yüzde 50,63, YP mevduatın ise yüzde 49,37 oranında olduğu görülmektedir. Bu oranlar Eylül 2014 sonunda TP'de yüzde 56,69, YP'de ise yüzde 43,31 seviyesinde idi.

5.3: BANKALARARASI PARA PİYASASI GENEL GÖRÜNÜM

2014 ve 2015 yıllarında para cinslerine göre gerçekleşen işlemlerin hacmi ve adedi tablo 5.16'da detaylı olarak verilmektedir. 2015 yılı üçüncü çeyrek itibarıyla TL'de 388, ABD dolarında 200, avroda 170 ve sterlinde 373 adet gerçekleşen işlem bulunmaktadır. Söz konusu dönemde, TP cinsinden 4.497 milyon TL, YP cinsinden ABD dolarında 1.734,5 milyon \$, avroda 485,5 milyon € ve sterlinde 3.994 milyon £ tutarında işlem gerçekleşmiştir.

Grafik 5.21: M3'ün TP - YP Yüzde Dağılımı

Kaynak: KKTCCMB

Tablo 5.16: Gerçekleşen İşlem Hacmi ve Adedi

	TL		\$		€		£	
	Adet	Hacim	Adet	Hacim	Adet	Hacim	Adet	Hacim
2014	1.675	4.914.500	457	763.450	728	1.085.000	945	3.985.500
Q1	189	183.000	30	20.650	8	5.500		
Q2	597	843.000	200	135.100	283	220.000	394	512.000
Q3	453	1.672.000	86	146.200	214	267.000	277	1.452.000
Q4	436	2.216.500	141	461.500	223	592.500	274	2.021.500
2015								
Q1	435	3.160.000	190	522.750	173	667.500	285	2.096.500
Q2	399	3.965.500	159	782.400	155	504.000	272	2.913.150
Q3	388	4.497.000	200	1.734.503	170	485.502	373	3.994.005

Kaynak: KKTCCMB

2015 yılı üçüncü çeyrekte gerçekleşen işlemlerin hacim dağılımlarına baktığımızda, TL'de yüzde 95,37, ABD dolarında yüzde 99,74, avroda ve sterlinde yüzde 100 oranlarında gecelik vade ilgi görmüştür. Bir ay vadeli

işlemlerin hacim dağılımlarına baktığımızda, TL'de yüzde 4,36, ABD dolarında binde 2,6 oranlarında aylık vade tercih edilmiştir. TL'de binde 0,4 oran ile 1 haftalık, binde 2,2 oranla 3 ay vade ilgi görmüştür.

Tablo 5.17: Gerçekleşen İşlem Hacmi (x 1.000)

	TL		₺		€		£	
	Hacim	Pay (%)	Hacim	Pay (%)	Hacim	Pay (%)	Hacim	Pay (%)
2014 Q3	1.672.000	61,97	146.200	48,42	267.000	54,21	1.452.000	73,93
O/N	1.462.000	87,44	139.500	95,42	263.000	98,50	1.451.000	99,93
1W			1.000	0,68				
1M	210.000	12,56	5.700	3,90	4.000	1,50	1.000	0,07
2014 Q4	2.216.500	45,10%	461.500	60,45%	592.500	54,61%	2.021.500	50,72%
O/N	1.958.500	88,36%	456.000	98,81%	587.500	99,16%	2.021.500	100,00%
1W	2.000	0,09%						
2W	12.000	0,54%						
1M	244.000	11,01%	5.500	1,19%	5.000	0,84%		
2015 Q1	3.160.000	75,90%	522.750	65,28%	667.500	78,25%	2.096.500	71,21%
O/N	2.951.000	93,39%	508.000	97,18%	652.500	97,75%	2.096.500	100,00%
1W	3.000	0,09%						
1M	206.000	6,52%	14.750	2,82%	15.000	2,25%		
2015 Q2	3.965.500	45,80%	782.400	48,50%	504.000	38,36%	2.913.150	45,73%
O/N	3.779.500	95,31%	780.400	99,74%	496.000	98,41%	2.913.150	100,00%
1M	186.000	4,69%	2.000	0,26%	8.000	1,59%		
2015 Q3	4.497.000	38,69%	1.734.503	57,06%	485.502	29,30%	3.994.005	44,36%
O/N	4.289.000	95,37%	1.730.003	99,74%	485.502	100,00%	3.994.005	100,00%
1W	2.000	0,04%						
1M	196.000	4,36%	4.500	0,26%				
3M	10.000	0,22%						

Kaynak: KKTÇMB

2014 yılı ve 2015 yılı gerçekleşen işlemlerin vadelerine göre ağırlıklı ortalama faiz oranları Tablo 5.18'de yer almaktadır.

2015 yılı üçüncü çeyreğinde gerçekleşen gecelik vadeli işlemlerde ortalama faiz oranları TL'de yüzde 7,25,

ABD dolarında ve avroda yüzde 0,5, sterlinde yüzde 0,75'tir. 1 ay vadeli işlemlerin ortalama faiz oranları ise TL'de yüzde 9, ABD dolarında yüzde 1,64'dür. Bu dönemde avro ve sterlinde 1 ay vadeli işlem gerçekleşmemiştir.

Tablo 5.18: Ortalama Faiz Oranları (%)

	TL						₺				€			£		
	O/N	1W	1M	2W	3M	Top.	O/N	1W	1M	Top.	O/N	1M	Top.	O/N	1M	Top.
2014 Q1		6,75	7,90		7,89		0,53	0,53			1,86	1,86				
Q2	8,23		9,39		8,53	0,50	0,75	1,38	0,71	1,00	1,75	1,01	0,75		0,75	
Q3	7,76		8,74		7,88	0,50	0,75	1,62	0,55	0,98	1,69	0,99	0,75	2,00	0,75	
Q4	7,75	8,25	8,75	8,75	7,86	0,50		2,00	0,52	1,00	1,60	1,01	0,75		0,75	
2015 Q1	7,56	8,50	8,67			7,63	0,50		1,72	0,53	0,85	1,75	0,87	0,75		0,75
Q2	7,25		8,61			7,31	0,50		1,13	0,50	0,50	1,75	0,52	0,75		0,75
Q3	7,25	7,00	9,00		9,50	7,33	0,50		1,64	0,50	0,50		0,50	0,75		0,75
Toplam	7,33	7,90	8,76		9,50	7,41	0,50		1,64	0,51	0,64	1,75	0,65	0,75		0,75

Kaynak: KKTCMB

5.4: KREDİ KARTLARI AZAMI FAİZ ORANLARI

20 Kasım 2014 tarih, 232 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 58/2014 Sayılı "Banka Kartları ve Kredi Kartları Yasası", kredi kartları işlemlerinde uygulanacak azami aylık akdi ve gecikme faiz oranlarını belirleme görev ve yetkisini KKTC Merkez Bankası'na vermiştir.

Bankamız bu çerçevede kredi kartları azami aylık akdi ve gecikme faiz oranlarını ilk kez 2 Ocak 2015 tarihinde yayımlayarak yürürlüğe koymuştur.

KKTCMB tarafından belirlenerek yayımlanan kredi kartları azami aylık akdi ve gecikme faiz oranlarına ilişkin bilgi aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 5.19: Kredi Kartları Azami Faiz Oranları (%)

Yürürlük Tarihi	TP		YP	
	Azami Aylık Akdi	Azami Aylık Gecikme	Azami Aylık Akdi	Azami Aylık Gecikme
2/1/2015 (RG 1)	1,96	2,46	1,34	1,84
3/4/2015 (RG 53)	1,90	2,40	1,33	1,83
3/7/2015 (RG 108)	1,88	2,38	1,31	1,81
02/10/2015 (RG 144)	1,89	2,39	1,30	1,80

Kaynak: KKTCMB

5.5: BANKACILIK DIŞI FİNANS SEKTÖRÜ

5.5.1: ULULALARARASI BANKACILIK BİRİMLERİ

Sayıları 7 olan Uluslararası Bankacılık Birimleri'nin toplam aktif büyüklüğü 2014 yılsonuna göre yüzde 6,22 azalarak 592,8 milyon dolar seviyesine gerilemiştir. Bu dönemde likit aktifler önemli ölçüde artarak 280,1 milyon dolar seviyesine yükselmiştir. Brüt krediler (yüzde 33,68 azalışla) 307,2 milyon dolara, diğer aktifler (yüzde 53,78 azalışla) 5,5 milyon dolar düzeyine gerilemiştir.

Aralık 2014 - Eylül 2015 döneminde, mevduat yüzde 3,91 oranında artmış ve 512,4 milyon dolara yükselmiştir. Bankalara borçlar kalemi ise, söz konusu dönemde yüzde 72,61 oranında azalmış ve 21,5 milyon dolara gerilemiştir. Özkaynaklar yüzde 3,04 ve diğer pasifler yüzde 1,39 oranında azalarak sırasıyla 44,7 ve 14,2 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 5.20: Uluslararası Bankacılık Birimleri Konsolide Bilançosu (Milyon \$)

	Aralık 2014	Eylül 2015	Yüzde Değişim
Likit Aktifler	157,0	280,1	78,41
Krediler (Brüt)	463,2	307,2	-33,68
Diğer Aktifler	11,9	5,5	-53,78
Aktif/Pasif	632,1	592,8	-6,22
Mevduat	493,1	512,4	3,91
Bankalara Borçlar	78,5	21,5	-72,61
Özkaynaklar	46,1	44,7	-3,04
Diğer Pasifler	14,4	14,2	-1,39

Kaynak: KKTCMB

5.5.2: SİGORTA ŞİRKETLERİ

Sektörde hizmet vermekte olan toplam 32 adet sigorta şirketi verilerinden hazırlanan konsolide bilançonun, 2013 yılsonu itibarıyla 211,6 milyon TL olan aktif büyüklüğü 2014 sonu itibarıyla yüzde 14,6 artarak 242,5 milyon TL'ye yükselmiştir. 2014 yılsonu itibarıyla nakit değerler 113,9 milyon TL, alacaklar 87,8 milyon TL ve sabit değerler 11,8 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir.

Sigortacılık sektörü konsolide bilançosunun pasif kalemlerinden borçlar bir yıllık dönemde (Aralık 2013-Aralık 2014) yüzde 20,75 artarak 44,8 milyon TL'ye, karşılıklar yüzde 21,98 artarak 71,6 milyon TL'ye, özkaynaklar yüzde 9,54 artarak 103,3 milyon TL'ye ulaşmıştır. Aynı dönemde kâr ise yüzde 2,41 oranında artarak 17 milyon TL'ye yükselmiştir.

Tablo 5.21: Sigorta Şirketleri Konsolide Bilançosu (Milyon TL)

	2013	2014	Yüzde Değişim
Nakit Değerler	98,6	113,9	15,52
Alacaklar	77,0	87,8	14,03
Sabit Değerler	10,6	11,8	11,32
Diğer Aktifler	25,4	29,0	14,17
Aktif/Pasif	211,6	242,5	14,60
Borçlar	37,1	44,8	20,75
Karşılıklar	58,7	71,6	21,98
Özkaynaklar	94,3	103,3	9,54
Kâr/Zarar	16,6	17,0	2,41
Diğer Pasifler	4,9	5,8	18,37

Kaynak: KKTC Maliye Bakanlığı - Para Kambiyo ve İnkişaf Sandığı İşleri Dairesi.

5.5.3: KOOPERATİFLER

Aralık 2014 tarihli bilanço, aktif büyüklüğü açısından sektörün yaklaşık yüzde 99'unu kapsayan 100 şirketin verilerinden hazırlanmıştır.

Aralık 2013 sonu itibarıyla 560,8 milyon TL olan kooperatiflerin aktif büyüklüğü Aralık 2014 sonunda yüzde 61,66 oranında artmış ve 906,6 milyon TL'ye yükselmiştir.

Tablo 5.22'deki kooperatiflerin konsolide bilançosunun aktifi incelendiği zaman, Aralık 2014 sonu itibarıyla bir önceki yıla kıyasla likit aktifler yüzde 50,78 oranında artarak 278,8 milyon TL'ye, brüt krediler yüzde 71,37 oranında artarak 581,3 milyon TL'ye ve diğer aktifler yüzde 26,7 artış ile 46,5 milyon TL'ye ulaşmıştır.

Bilançonun pasifinde; mevduatın yüzde 72,44 artış ile 744,1 milyon TL'ye, özkaynakların yüzde 38,15 artış ile 110,8 milyon TL'ye yükseldiği görülmektedir. Diğer pasifler ise yüzde 5,3 oranında artarak 51,7 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 5.22: Kooperatifler Konsolide Bilançosu (Milyon TL)

	2013	2014	Yüzde Değişim
Likit Aktifler	184,9	278,8	50,78
Krediler (Brüt)	339,2	581,3	71,37
Diğer Aktifler	36,7	46,5	26,70
Aktif/Pasif	560,8	906,6	61,66
Mevduat	431,5	744,1	72,44
Özkaynaklar	80,2	110,8	38,15
Diğer Pasifler	49,1	51,7	5,30

Kaynak: KKTC Kooperatif Şirketler Mukayyitliği

5.5.4: DÖVİZ BÜROLARI

2014 yılsonu itibarıyla lisans sahibi 33 adet döviz bürosu bulunmaktadır. Tablo 5.23'deki döviz büroları konsolide bilançosu incelendiği zaman, hazır değerler ve alacaklarda artış, stoklar ve duran varlıklarda ise azalış olurken, diğer dönen varlıkların aynı seviyede olduğu görülmektedir. Buna göre, hazır değerler 10,4 milyon TL, alacaklar 1,1 milyon TL, stoklar 3,1 milyon TL, diğer dönen varlıklar 0,2 milyon TL ve duran varlıklar 0,1 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Döviz büroları konsolide aktif büyüklüğü 2013 yılsonuna göre yüzde 30,7 oranında artarak 14,9 milyon TL'ye ulaşmıştır. 2014 yılsonu itibarıyla, pasif yapısındaki kısa vadeli yabancı kaynaklar 3,3 milyon TL, uzun vadeli yabancı kaynaklar 0,6 milyon TL, özkaynaklar 10,7 milyon TL ve kâr ise 0,3 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 5.23: Döviz Büroları Konsolide Bilançosu (Milyon TL)

	2013	2014	Yüzde Değişim
Hazır Değerler	6,3	10,4	65,08
Alacaklar	0,07	1,1	1,471
Stoklar	4,6	3,1	-32,61
Diğer Dönen Varlıklar	0,2	0,2	-
Duran Varlıklar	0,2	0,1	-50,00
Aktif/Pasif	11,4	14,9	30,70
Yabancı Kaynaklar	2,2	3,9	77,27
- Kısa Vadeli	1,2	3,3	175,00
- Uzun Vadeli	1,0	0,6	-40,00
Özkaynaklar	8,8	10,7	21,59
Kâr/Zarar	0,4	0,3	100,0

Kaynak: KKTC Maliye Bakanlığı - Para Kambiyo ve İnkişaf Sandığı İşleri Dairesi.

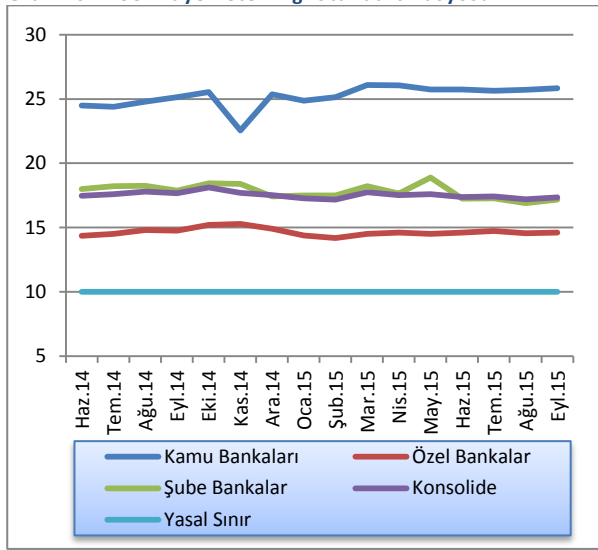
6: FİNANSAL İSTİKRAR ANALİZİ

6.1: SERMAYE YETERLİLİĞİ

2015 yılının üçüncü çeyreğinde sektörün sermaye yeterliliği standart rasyosu bir önceki çeyreğe göre 0,03 puan azalmakla birlikte yüzde 10 olan yasal sınırın oldukça üzerinde, yüzde 17,33 düzeyinde gerçekleşmiştir. SYSR, 2014 yılı üçüncü çeyreğinde yüzde 17,66 düzeyindedir.

Eylül 2015 itibarıyla banka grupları bazında SYSR, kamu bankalarında yüzde 25,83, özel sermayeli bankalarda yüzde 14,62 ve şube bankalarında yüzde 17,18 olarak gerçekleşmiştir. Bir önceki dönemde bu oranlar sırasıyla yüzde 25,74, 14,61 ve 17,24 seviyesinde idi. Önceki yılın aynı dönemi ile karşılaştırıldığında, SYSR kamu bankalarında 0,68 puan artmış, özel bankalarda ve şube bankalarında sırasıyla 0,15, 0,69 puan azalmıştır.

Grafik 6.1: Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu

Kaynak: KKTCCMB

Tablo 6.1'den de görüleceği üzere, sektörün risk ağırlıklı varlıkları, Eylül 2015 sonunda bir önceki dönemle kıyaslandığında, yüzde 0 risk ağırlığı taşıyan varlıklarda yüzde 6,69, yüzde 20 risk ağırlığı taşıyan varlıklarda yüzde 2,49, yüzde 50 risk ağırlığı taşıyan varlıklarda yüzde 9,37, yüzde 100 risk ağırlığı taşıyan varlıklarda yüzde 4,55 oranlarında artış olmuştur. İlgili dönemde piyasa riski ve operasyonel risk toplamı bir önceki döneme göre 7,2 milyon TL artarak 1.840,1 milyon TL'ye yükselmiştir.

Tablo 6.1 Risk Ağırlıklı Varlıklar

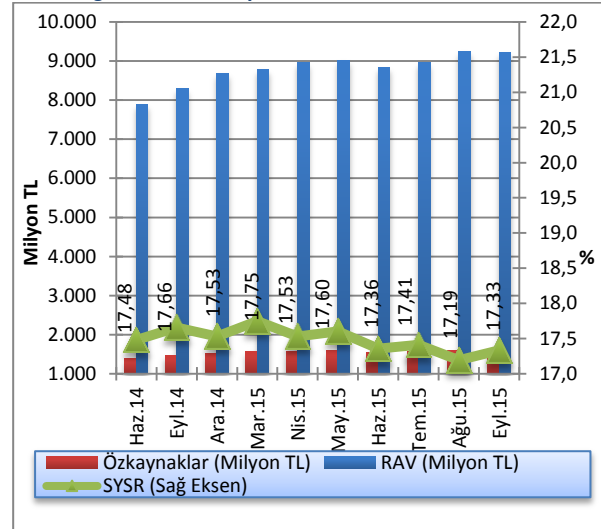
	Eyl. 2014	Ara. 2014	Mar. 2015	Haz. 2015	Eyl. 2015	Yüzde Değişim (6/15-9/15)
% 0	6.435,9	6.664,6	6.814,9	7.322,1	7.811,7	6,69
% 20	1.091,8	1.121,1	1.289,2	1.408,0	1.443,1	2,49
% 50	2.340,5	2.352,0	2.652,9	3.028,1	3.311,8	9,37
% 100	5.249,6	5.522,6	5.423,5	5.193,1	5.429,4	4,55
Piyasa Riski + Operasyonel Risk	1.643,7	1.743,3	1.767,0	1.832,9	1.840,1	0,39

Kaynak: KKTCCMB

Grafik 6.2'de risk ağırlıklı varlıkların ağırlıklandırılmış toplamları ile özkaynaklar üzerinden yapılan değerlendirme yer almaktadır. 2015 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre, risk ağırlıklı varlıklarda yüzde 4,45, özkaynaklarda ise yüzde 4,3 oranlarında artış olmuştur. Bir önceki çeyrek sonunda 8.821,6 milyon TL olan risk ağırlıklı varlıkların ağırlıklandırılmış toplamı, Eylül 2015 sonunda 9.214 milyon TL olmuş, ilgili dönemde özkaynaklar 1.531,1 milyon TL'den 1.597 milyon TL'ye yükselmiştir.

Sektörün özkaynakları ile risk ağırlıklı varlıkları önceki yılın aynı dönemine göre; sırasıyla yüzde 15,7 ve yüzde 16,7 oranlarında artmıştır.

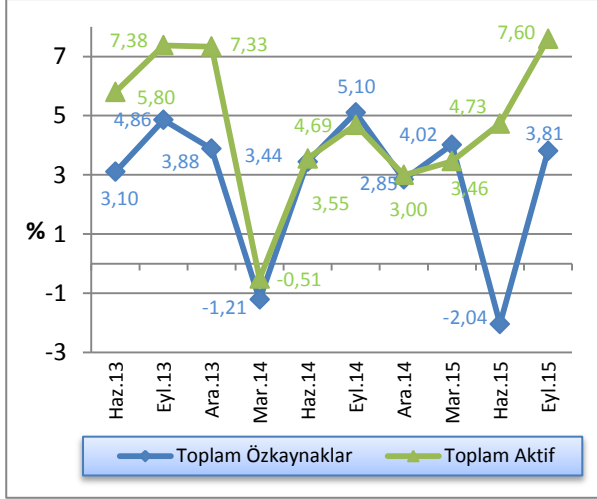
Grafik 6.2: Özkaynaklar, Risk Ağırlıklı Varlıklar ve Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu

Not: Özkaynaklar, KKTCC Bankalar Yasası, Madde 33 Altındaki Tebliğ'in 3. maddesine göre hesaplanmıştır.
Kaynak: KKTCCMB

Toplam özkaynaklar ve aktiflerin bir önceki çeyrek döneme göre yüzdelik değişimlerini gösteren Grafik 6.3'te de görüldüğü üzere, Eylül 2015 sonu itibarıyla toplam aktifler yüzde 7,6, toplam özkaynaklar yüzde 3,81 oranlarında artış göstermiştir. Toplam aktifler ve özkaynaklar önceki yılın aynı dönemine göre sırasıyla, yüzde 20,01 ve yüzde 8,79 oranlarında artmıştır.

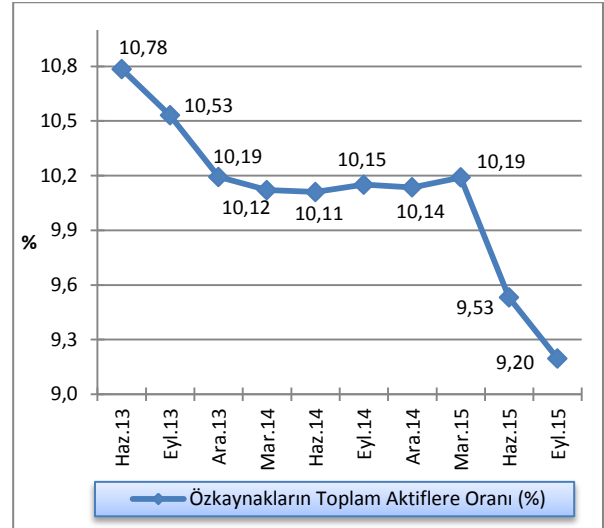
Grafik 6.3: Toplam Özkaynaklar ve Toplam Aktifler

Kaynak: KKTCMB

Bankacılık sektöründeki toplam özkaynakların toplam aktiflere oranı, Eylül 2014'de yüzde 10,15 seviyesinde gerçekleşmiştir. Mart 2015'de yüzde 10,19 seviyesine yükselen özkaynakların aktiflere oranı, 2015 yılının ikinci çeyreği itibarıyla yüzde 9,53'e, Eylül 2015 itibarıyla da yüzde 9,2 seviyesine gerilemiştir. (Grafik 6.4).

Grafik 6.4: Bankacılık Sektörü Özkaynaklarının Toplam Aktiflere Oranı

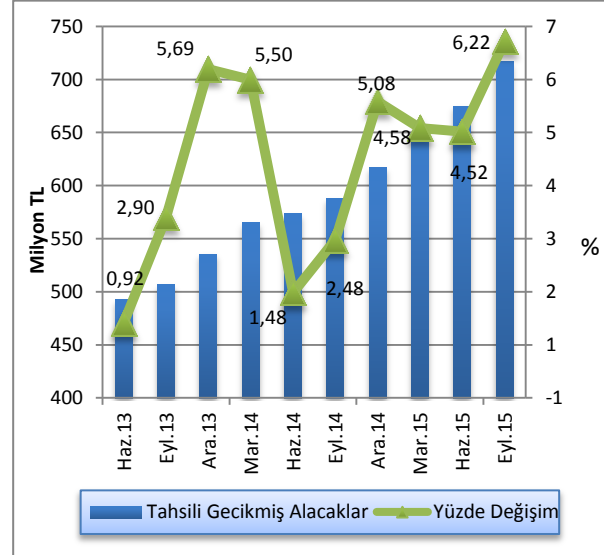

Kaynak: KKTCMB

6.2: TAHSİLİ GECİKMiŞ ALACAKLAR

Tahsili gecikmiş alacakların çeyrek dönemler bazında gelişimi Grafik 6.5'de gösterilmektedir. Haziran 2015 sonu itibarıyla 675 milyon TL olan sektörün toplam tahsili gecikmiş alacakları gerek oran ve gerekse tutar olarak ciddi bir artış göstermiş, Eylül 2015 sonunda yüzde 6,22 oranında artarak 716,9 milyon TL'ye ulaşmıştır. Bir önceki yılın aynı dönemine göre 129,3 milyon TL artmıştır.

Grafik 6.5: Tahsili Gecikmiş Alacakların Gelişimi

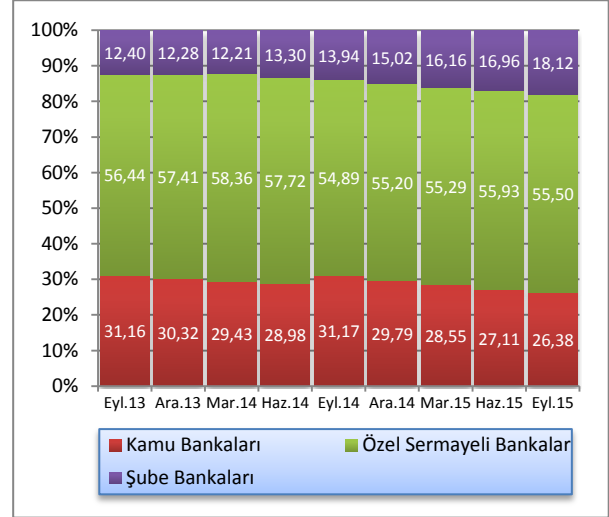

Kaynak: KKTCMB

TGA'nın banka gruplarına göre dağılımının verildiği Grafik 6.6'ya bakıldığında; 2015 yılı üçüncü çeyrek sonu itibarıyla özel bankalar ile kamu bankalarının toplam TGA içindeki paylarında bir önceki çeyreğe göre azalış, şube bankalarının payında artış olduğu görülmektedir. Buna göre, Haziran 2015 - Eylül 2015 döneminde özel bankaların toplam TGA içindeki payı yüzde 55,93'den yüzde 55,5'e, kamu bankalarının payı yüzde 27,11'den yüzde 26,38'e gerilerken, şube bankalarının toplam TGA içindeki payı yüzde 16,96'dan yüzde 18,12'ye, yükselmiştir. Eylül 2014 - Eylül 2015 döneminde kamu bankalarının toplam TGA içindeki payı yüzde 31,17'den yüzde 26,38'e gerilemiş, özel sermayeli bankaların payı yüzde 54,89'dan yüzde 55,5'e ve şube bankaların payı yüzde 13,94'den yüzde 18,12'ye yükselmiştir.

Tablo 6.2'den de görülebileceği üzere, 2015 yılı üçüncü çeyreğinde, toplam aktifler 17.297,9 milyon TL, toplam brüt krediler 10.891,5 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiş, tahsili gecikmiş alacaklar 716,9 milyon TL, özel karşılıklar 429,1 milyon TL olmuştur. Banka grupları bazında incelendiğinde, Eylül 2015 itibarıyla kamu bankalarında toplam aktifler 4.794,7 milyon TL, toplam brüt krediler 2.897,4 milyon TL, tahsili gecikmiş alacaklar 189,1 milyon TL, özel karşılıklar ise 117,8

Grafik 6.6: Banka Gruplarına Göre Takipteki Alacakların Dağılımı

Kaynak: KKTCMB

milyon TL seviyesindedir. Özel Sermayeli bankalarda toplam aktifler 7.260,4 milyon TL, toplam brüt krediler 4.567,4 milyon TL, tahsili gecikmiş alacaklar 397,9 milyon TL, özel karşılıklar 203,3 milyon TL düzeyindedir. Şube bankalarında ise toplam aktifler 5.242,8 milyon TL, toplam brüt krediler 3.426,7 milyon TL, tahsili gecikmiş alacaklar 129,9 milyon TL, özel karşılıklar 108 milyon TL seviyesindedir.

Tablo 6.2: Banka Gruplarına Göre TGA'lar, Özel Karşılıklar, Toplam Aktifler ve Brüt Krediler Gelişimi (Milyon TL)

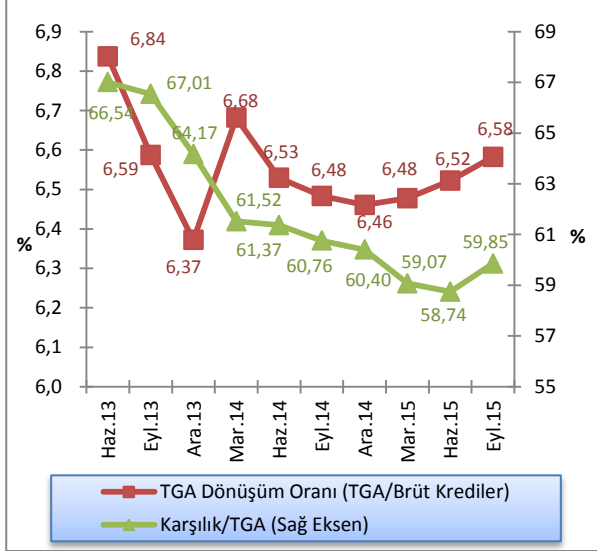
	Toplam Aktifler			Toplam Brüt Krediler			TGA			Özel Karşılıklar		
	Mar.15	Haz.15	Eyl.15	Mar.15	Haz.15	Eyl.15	Mar.15	Haz.15	Eyl.15	Mar.15	Haz.15	Eyl.15
Kamu Bankaları	4.350,9	4.552,9	4.794,7	2.834,6	2.860,8	2.897,4	184,4	183,0	189,1	104,5	103,5	117,8
Özel Sermayeli Bankalar	6.333,4	6.658,6	7.260,4	4.051,1	4.187,3	4.567,4	357,0	377,5	397,9	189,6	196,4	203,3
Şube Bankaları	4.665,5	4.864,4	5.242,8	3.084,2	3.300,9	3.426,7	104,4	114,5	129,9	87,4	96,6	108,0
Toplam	15.349,8	16.075,9	17.297,9	9.969,9	10.349,0	10.891,5	645,8	675,0	716,9	381,5	396,5	429,1

Kaynak: KKTCMB

Haziran 2015’de yüzde 6,52 olan TGA dönüşüm oranı, Eylül 2015 sonunda yüzde 6,58 seviyesine yükselmiştir.

TGA için ayrılan karşılıkların toplam TGA’ya oranı, Haziran 2015 itibarıyla yüzde 58,74 iken, Eylül 2015’de 1,11 puan artmış ve yüzde 59,85’e yükselmiştir. Eylül 2014 - Eylül 2015 döneminde TGA için ayrılan karşılıkların toplam TGA’ya oranı 0,91 puan azalmıştır.

Grafik 6.7: TGA Dönüşüm Oranı ve Karşılık/TGA

Kaynak: KKTCCMB

Haziran 2015 sonunda yüzde 1,51 olan sektör aktif kârlılığı, 2015 yılı üçüncü çeyrekte yüzde 1,76’ya, yüzde 14,92 olan özkaynak kârlılığı yüzde 17,56’ya, yüzde 3,33 olan net faiz marjı yüzde 3,89’a yükselmiştir.

Tablo 6.3 : Aktif ve Özkaynak Kârlılığı ile Net Faiz Geliri Rasyoları

Açıklama	2014			2015	
	Eyl.	Ara.	Mar.	Haz.	Eyl.
Aktif Kârlılığı¹	1,68	1,55	1,62	1,51	1,76
Özkaynak Kârlılığı²	16,28	15,14	15,84	14,92	17,56
Net Faiz Marjı³	3,63	3,47	3,37	3,33	3,89

¹ Aktif Kârlılığı: Net Kâr / Toplam Aktif

² Özkaynak Kârlılığı: Net Kâr / Toplam Özkaynak

³ (Provizyon Sonrası Net Faiz Marjı+TGA Özel Provizyonu) / Toplam Aktif

Kaynak: KKTCCMB

EK A. EKONOMİK KARARLAR

Tablo A.1: Ekonomik Kararlar - KKTC Merkez Bankası

Konu	Tebliğ, Genelge ve Resmi Gazete'de Yayımlanan Yönetim Kurulu Kararları		Resmi Gazete	
	Tarih	Numara	Tarih	Numara

Kredi kartları yeni dönem azami aylık akdi ve gecikme faiz oranlarının belirlenmesi.

2 Ekim 2015 144 (A.E. 644)

Tablo A.2: Ekonomik Kararlar - KKTC Cumhuriyet Meclisi

Konu	Yasa/Yasa Tasarısı		Resmi Gazete	
	Tarih	Numara	Tarih	Numara
Yasalar				
Yasa Tasarıları				
Cumhurbaşkanlığı'nca Onaylanacak Yasalar				
Tüzükler				
Banka Kartları ve Kredi Kartlarının Kullanımına İlişkin Usul ve Esaslar Tüzüğü	17.06.2015	Y(K-1) 1128-2015	02.07.2015	106

“

EK B. İSTATİSTİK TABLOLARI

Tablo B.1: KKTCMB Seçilmiş Bilanço Kalemleri (TL)

Tarih	Likit Varlıklar	Krediler	Diğer Aktifler	Aktif Toplamı	Özkaynaklar	Mevduatlar	Yasal Karşılıklar	Diğer Pasifler	Pasif Toplamı
30 Haz. 2011	1.713.776.587	128.556.362	1.762.373	1.844.095.322	166.918.505	880.984.358	618.854.443	177.338.016	1.844.095.322
30 Eyl. 2011	1.907.242.898	130.795.555	1.720.340	2.039.758.793	239.855.500	974.059.560	652.645.993	173.197.740	2.039.758.793
31 Ara. 2011	2.048.219.876	105.307.355	34.359.045	2.187.886.276	234.385.757	1.104.172.084	656.680.143	192.648.292	2.187.886.276
31 Mar. 2012	1.910.176.349	107.106.497	1.559.683	2.018.842.529	189.239.560	939.798.281	662.028.513	227.776.175	2.018.842.529
30 Haz. 2012	1.922.297.719	133.825.379	1.645.791	2.057.768.889	190.100.113	930.807.533	671.272.129	265.589.114	2.057.768.889
30 Eyl. 2012	2.024.266.363	153.308.695	1.725.758	2.179.300.816	191.283.228	982.830.467	691.217.788	313.969.333	2.179.300.816
31 Ara. 2012	2.454.557.334	91.651.874	40.831.510	2.587.040.718	260.911.511	1.357.819.974	700.000.506	268.308.727	2.587.040.718
31 Mar. 2013	2.529.386.602	99.080.149	2.320.907	2.630.787.658	217.047.397	1.366.592.597	746.030.636	301.117.028	2.630.787.658
30 Haz. 2013	2.622.682.346	105.015.585	1.830.484	2.729.528.415	217.783.359	1.352.697.549	805.019.967	354.027.540	2.729.528.415
30 Eyl. 2013	3.052.496.431	139.133.835	1.799.949	3.193.430.215	218.683.984	1.724.387.219	828.836.908	421.522.104	3.193.430.215
31 Ara. 2013	3.213.649.639	78.854.104	63.070.913	3.355.574.656	291.100.579	1.818.251.291	870.763.371	436.559.672	3.355.574.656
31 Mar. 2014	3.079.515.185	147.484.184	1.728.249	3.228.727.618	245.971.070	1.675.102.982	876.948.620	430.704.946	3.228.727.618
30 Haz. 2014	3.270.433.195	121.218.064	1.804.149	3.393.455.408	247.254.958	1.792.772.785	890.156.351	463.271.314	3.393.455.408
30 Eyl. 2014	3.511.228.059	119.312.114	1.752.480	3.632.292.653	248.132.449	1.917.060.863	938.524.944	528.574.397	3.632.292.653
31 Ara. 2014	3.645.697.257	171.220.524	25.331.106	3.842.248.887	258.929.182	1.493.119.701	954.982.558	1.135.217.446	3.842.248.887
31 Mar. 2015	3.739.517.315	115.254.133	2.248.301	3.857.019.749	276.152.356	1.408.442.288	1.006.554.132	1.165.870.973	3.857.019.749
30 Haz. 2015	4.297.312.709	132.031.767	18.942.188	4.448.286.664	276.996.548	1.482.713.730	1.062.691.010	1.625.885.376	4.448.286.664
30 Eyl. 2015	4.883.071.770	133.138.667	2.280.396	5.018.490.833	278.408.386	1.554.299.105	1.159.694.120	2.026.089.222	5.018.490.833

Not: Mevduat toplamına bankalara borçlar kalemi dahildir.

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.2: KKTTCMB Likit Varlıklar (TL)

Tarih	Nakit Değerler	Altın Deposu	Bankalar Nezdindeki Mevduat (TP)	Bankalar Nezdindeki Mevduat (YP)	Yurt Dışı Bankalar	MDC	Toplam
30 Haz. 2011	28.611.782	1.842.719	970.094.347	688.233.683	24.994.056	-	1.713.776.587
30 Eyl. 2011	64.835.489	1.842.719	1.044.627.429	771.463.393	24.473.868	-	1.907.242.898
31 Ara. 2011	52.452.796	2.510.610	1.104.161.634	802.876.430	62.943.406	23.275.000	2.048.219.876
31 Mar. 2012	51.628.782	2.510.610	931.735.115	845.174.892	46.371.650	32.755.300	1.910.176.349
30 Haz. 2012	32.888.691	2.510.610	897.704.643	915.582.330	27.756.201	45.855.244	1.922.297.719
30 Eyl. 2012	37.746.858	2.510.610	937.959.685	991.822.178	17.852.088	36.374.944	2.024.266.363
31 Ara. 2012	41.824.170	2.506.876	1.224.645.577	1.016.589.138	126.405.173	42.586.400	2.454.557.334
31 Mar. 2013	48.582.643	2.506.876	1.248.835.118	1.153.243.815	23.927.150	52.291.000	2.529.386.602
30 Haz. 2013	61.108.724	2.506.876	1.274.274.978	1.206.215.874	36.180.430	42.395.464	2.622.682.346
30 Eyl. 2013	88.890.514	2.506.876	1.359.032.554	1.456.467.434	26.347.485	119.251.568	3.052.496.431
31 Ara. 2013	62.270.427	2.146.362	1.403.280.967	1.522.482.954	78.923.761	144.545.168	3.213.649.639
31 Mar. 2014	57.681.769	2.146.362	1.068.596.270	1.717.402.462	35.043.690	198.644.632	3.079.515.185
30 Haz. 2014	37.813.934	2.146.362	1.173.711.609	1.837.164.805	51.540.117	168.056.368	3.270.433.195
30 Eyl. 2014	63.855.297	2.146.362	1.167.075.364	1.915.670.506	63.391.520	299.089.010	3.511.228.059
31 Ara. 2014	59.575.201	2.341.331	1.307.875.937	1.925.886.634	60.933.484	289.084.670	3.645.697.257
31 Mar. 2015	93.270.862	2.341.331	1.456.217.149	1.979.335.666	48.438.307	159.914.000	3.739.517.315
30 Haz. 2015	82.385.984	2.341.331	1.467.167.127	2.411.582.643	113.843.324	219.992.300	4.297.312.709
30 Eyl. 2015	140.974.336	2.341.331	1.467.337.337	2.899.368.703	114.480.913	258.569.150	4.883.071.770

Kaynak: KKTTCMB

Tablo B.3: KKTCCMB Tarafından Bankacılık Sektörüne Kullandırılan Krediler (TL)

Tarih	Tarım	Ticari	Sanayi	İhracat	Küçük Esnaf	Turizm	Eğitim	Toplam
30 Haz. 2011			2.871.605				4.129.096	7.000.701
30 Eyl. 2011		693.532	2.908.030				4.720.429	8.321.991
31 Ara. 2011			1.944.518					1.944.518
31 Mar. 2012		649.673	1.294.691				4.461.879	6.406.243
30 Haz. 2012		630.574	1.262.944				4.591.479	6.484.997
30 Eyl. 2012			1.629.494				4.581.056	6.210.550
31 Ara. 2012			453.024					453.024
31 Mar. 2013			464.117				2.369.863	2.833.980
30 Haz. 2013							2.546.937	2.546.937
30 Eyl. 2013							2.718.359	2.718.359
31 Ara. 2013								-
31 Mar. 2014							2.431.745	2.431.745
30 Haz. 2014							2.381.303	2.381.303
30 Eyl. 2014							2.580.963	2.580.963
31 Ara. 2014								-
31 Mar. 2015							4.466.517	4.466.517
30 Haz. 2015							4.642.279	4.642.279
30 Eyl. 2015							5.311.384	5.311.384

Not: Rakamlara faiz gelir reeskontları dâhil edilmiştir.

Kaynak: KKTCCMB

Tablo B.4: KKTOMB Nezdindeki Mevduat (TL)

Tarih	Kamu Mevduatı		Bankalar				Diğer		Toplam
	TP	YP	A-Serbest		B-Zorunlu Karşılıklar		TP	YP	
			TP	YP	TP	YP			
30 Haz. 2011	39.155.386	9.938.706	439.150.886	386.531.843	387.113.721	231.740.722	4.766.666	1.440.871	1.499.838.801
30 Eyl. 2011	58.693.790	11.223.063	413.007.975	489.658.420	403.547.033	249.098.960	353.745	1.122.567	1.626.705.553
31 Ara. 2011	27.731.396	10.675.726	536.918.341	527.722.327	402.779.176	253.900.967	630.168	494.126	1.760.852.227
31 Mar. 2012	31.379.984	20.450.950	346.170.321	540.025.452	411.506.192	250.522.321	422.942	1.348.632	1.601.826.794
30 Haz. 2012	30.289.431	7.340.149	316.499.424	555.341.233	417.689.731	253.582.398	444.930	20.892.366	1.602.079.662
30 Eyl. 2012	14.402.529	6.604.084	346.198.534	580.702.034	417.571.483	273.646.305	448.719	34.474.567	1.674.048.255
31 Ara. 2012	29.068.032	12.594.336	569.036.541	705.950.851	427.106.666	272.893.840	6.803.900	34.366.314	2.057.820.480
31 Mar. 2013	48.816.728	11.822.337	613.253.255	654.092.851	453.851.811	292.178.825	6.076.543	32.530.883	2.112.623.233
30 Haz. 2013	55.172.326	12.858.690	491.417.120	772.260.838	486.606.486	318.413.481	396.500	20.592.075	1.157.717.516
30 Eyl. 2013	86.265.299	18.449.179	620.407.179	975.835.456	482.994.224	345.842.684	426.258	23.003.848	2.553.224.127
31 Ara. 2013	18.846.398	20.578.975	735.826.294	1.013.142.338	487.900.228	382.863.143	609.831	29.247.455	2.689.014.662
31 Mar. 2014	38.950.361	43.565.188	472.182.955	1.094.180.494	491.575.544	385.373.076	438.945	25.785.039	2.552.051.602
30 Haz. 2014	53.919.830	11.982.605	466.591.523	1.122.184.360	499.327.153	390.829.198	17.474.716	120.619.751	2.682.929.136
30 Eyl. 2014	69.233.058	18.698.887	502.033.797	1.136.473.300	526.918.645	411.606.299	27.425.327	163.196.494	2.855.585.807
31 Ara. 2014	17.094.271	9.256.228	567.445.436	868.076.651	532.525.648	422.456.910	629.724	30.617.391	2.448.102.259
31 Mar. 2015	10.753.910	21.354.653	497.415.629	849.731.141	555.437.616	451.116.516	441.602	28.745.353	2.414.996.420
30 Haz. 2015	18.278.584	34.669.328	421.856.540	988.595.032	565.747.200	496.943.810	428.189	18.886.057	2.545.404.740
30 Eyl. 2015	14.819.534	30.301.580	346.773.076	1.141.287.770	578.364.670	581.329.450	396.168	20.720.977	2.713.993.225

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.5: KKTOMB D6vız Kurları

Yıllar	Aylar	USD		EURO		GBP	
		Alış	Satış	Alış	Satış	Alış	Satış
2010		1,5460	1,5535	2,0491	2,0590	2,3886	2,4011
2011		1,8889	1,8980	2,4438	2,4556	2,9170	2,9322
2012		1,7826	1,7912	2,3517	2,3630	2,8708	2,8858
2013		2,1343	2,1381	2,9365	2,9418	3,5114	3,5297
2014		2,3189	2,3230	2,8207	2,8258	3,5961	3,6149
2015	1	2,4176	2,4219	2,7397	2,7446	3,6374	3,6564
	2	2,5077	2,5123	2,8148	2,8198	3,8596	3,8797
	3	2,6102	2,6149	2,8309	2,8360	3,8611	3,8812
	4	2,6644	2,6692	2,9302	2,9355	4,0895	4,1108
	5	2,6587	2,6635	2,9146	2,9199	4,0562	4,0773
	6	2,6863	2,6911	2,9822	2,9875	4,2104	4,2324
	7	2,7745	2,7795	3,0423	3,0478	4,3252	4,3478
	8	2,9146	2,9199	4,4802	4,5036	3,2876	3,2936
	9	3,0433	3,4212	4,6109	4,6350	3,4212	3,4273
	10	2,9149	2,9202	4,4639	4,4871	3,2068	3,2125
	11						
	12						

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.6: Çapraz Kurlar

Yıllar	Aylar	Yabancı Para / ABD doları	
		£	€
2010		1,5456	1,3254
2011		1,5449	1,2938
2012		1,6111	1,3192
2013		1,6480	1,3759
2014		1,5535	1,2164
2015	1	1,5072	1,1332
	2	1,5417	1,1224
	3	1,4817	1,0846
	4	1,4821	1,0822
	5	1,5282	1,0963
	6	1,5701	1,1102
	7	1,5616	1,0965
	8	1,5398	1,1280
	9	1,5177	1,1242
	10	1,5340	1,1001
	11		
	12		

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.7: KKTCMB Tarafından Türk Lirası ve Döviz Mevduatına Uygulanan Faiz Oranları (%)

Yürürlük Tarihi	Para Cinsi				Yönetim Kurulu Kararı		Resmi Gazete	
	₺	\$	€	£	Tarih	Sayı	Tarih	Sayı
	Vadesiz	Vadesiz	Vadesiz	Vadesiz				
05.02.2008	15,00	3,00	2,25	4,25	05.02.2008	635	19.02.2008	32
29.02.2008	14,75	2,10	2,25	4,00	29.02.2008	640	13.03.2008	50
25.03.2008	14,75	1,50	2,25	4,00	25.03.2008	646	03.04.2008	59
22.05.2008	15,25	1,25	2,25	3,75	22.05.2008	652	16.06.2008	113
26.06.2008	15,75	1,25	2,25	3,75	26.06.2008	662	02.07.2008	124
30.07.2008	16,25	1,25	2,25	3,75	30.07.2008	666	15.08.2008	153
17.10.2008	16,25	0,75	2,00	3,25	16.10.2008	673	22.10.2008	187
14.11.2008	16,25	0,25	1,75	2,25	13.11.2008	676	26.11.2008	207
28.11.2008	15,75	0,25	1,75	2,25	27.11.2008	679	16.12.2008	217
22.12.2008	14,50	0,05	1,25	1,00	19.12.2008	682	25.12.2008	223
19.01.2009	12,60	0,05	1,25	0,75	16.01.2009	691	23.01.2009	18
20.02.2009	11,25	0,05	1,25	0,50	20.02.2009	698	04.03.2009	47
20.03.2009	10,25	0,05	1,25	0,50	20.03.2009	708	27.03.2009	58
17.04.2009	9,50	0,05	1,00	0,50	17.04.2009	712	27.04.2009	78
08.05.2009	9,50	0,05	0,75	0,50	08.05.2009	718	18.05.2009	85
15.05.2009	9,00	0,05	0,75	0,50	15.05.2009	720	28.05.2009	92
17.06.2009	8,50	0,05	0,75	0,50	17.06.2009	725	22.06.2009	107
17.07.2009	8,00	0,05	0,75	0,50	17.07.2009	729	03.08.2009	133
19.08.2009	7,50	0,05	0,75	0,50	19.08.2009	734	03.09.2009	152
18.09.2009	7,00	0,05	0,75	0,50	18.09.2009	738	06.10.2009	170
16.10.2009	6,50	0,05	0,75	0,50	16.10.2009	741	22.10.2009	182
07.12.2009	6,25	0,05	0,75	0,50	04.12.2009	749	15.12.2009	211
17.09.2010	6,00	0,05	0,75	0,50	17.09.2010	786	29.09.2010	167
15.10.2010	5,50	0,05	0,75	0,50	15.10.2010	788	25.10.2010	183
27.12.2010	5,00	0,05	0,75	0,50	24.12.2010	796	31.12.2010	220
01.01.2013	4,00	0,05	0,75	0,50	20.12.2012	835	21.12.2012	212
01.06.2013	3,50	0,05	0,75	0,50	09.05.2013	847	16.05.2013	85
01.09.2013	4,00	0,05	0,75	0,50	22.08.2013	853	29.08.2013	138
03.02.2014	5,00	0,25	0,75	0,50	30.01.2014	869	04.02.2014	26
01.04.2014	7,00	0,25	0,75	0,50	20.03.2014	876	27.03.2014	70
01.03.2015	6,50	0,25	0,25	0,50	10.02.2015	900	17.02.2015	25

Not: Vadesiz Türk Lirası ve döviz mevduatına uygulanan faiz oranları, vadeli mevduat için de geçerlidir.

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.8: KKTOMB Tarafından Yasal Karşılıklara Uygulanan Faiz Oranları (%)

Yürürlük Tarihi	Para Cinsi				Yönetim Kurulu Kararı		Resmi Gazete	
	₺	\$	€	£	Tarih	Sayı	Tarih	Sayı
07.05.2002	12,00	0,50	0,50	1,50	30.04.2002	474	07.05.2002	50
12.12.2002	12,00	0,35	0,50	1,25	29.11.2002	483	12.12.2002	121
09.07.2003	12,00	0,25	0,50	1,25	02.07.2003	498	09.07.2003	79
01.09.2004	12,00	0,50	0,50	1,75	25.08.2004	531	01.09.2004	127
01.04.2005	10,00	0,75	0,50	1,75	29.03.2005	549	31.03.2005	47
01.11.2005	10,00	1,25	0,75	2,00	27.10.2005	567	08.11.2005	197
01.02.2006	10,00	2,00	1,00	2,00	31.01.2006	577	10.02.2006	27
03.07.2006	12,00	2,00	1,00	2,00	29.06.2006	587	14.07.2006	119
26.10.2007	11,75	2,00	1,00	2,00	26.10.2007	620	06.11.2007	197
22.11.2007	11,25	2,00	1,00	2,00	22.11.2007	622	04.12.2007	214
14.12.2007	10,75	2,00	1,00	2,00	14.12.2007	627	19.12.2007	224
18.01.2008	10,50	1,50	1,00	2,00	18.01.2008	632	24.01.2008	17
05.02.2008	10,50	1,00	1,00	2,00	05.02.2008	636	19.02.2008	32
29.02.2008	10,25	1,00	1,00	2,00	29.02.2008	638	13.03.2008	50
25.03.2008	10,25	0,50	1,00	2,00	25.03.2008	647	03.04.2008	59
22.05.2008	10,75	0,50	1,00	2,00	22.05.2008	653	16.06.2008	113
30.07.2008	11,00	0,50	1,00	2,00	30.07.2008	665	15.08.2008	153
17.10.2008	11,00	0,25	1,00	1,75	16.10.2008	674	22.10.2008	187
14.11.2008	11,00	0,10	1,00	1,25	13.11.2008	675	26.11.2008	207
28.11.2008	10,75	0,10	1,00	1,25	27.11.2008	680	16.12.2008	217
22.12.2008	9,75	0,00	0,75	0,50	19.12.2008	683	25.12.2008	223
19.01.2009	8,00	0,00	0,75	0,25	16.01.2009	692	23.01.2009	18
20.02.2009	6,50	0,00	0,75	0,25	20.02.2009	699	04.03.2009	47
08.05.2009	6,50	0,00	0,50	0,25	08.05.2009	719	18.05.2009	85
17.07.2009	6,00	0,00	0,50	0,25	17.07.2009	730	03.08.2009	133
19.08.2009	5,50	0,00	0,50	0,25	19.08.2009	735	15.09.2009	157
16.10.2009	5,25	0,00	0,50	0,25	16.10.2009	742	22.10.2009	182
07.12.2009	5,00	0,00	0,50	0,25	04.12.2009	750	15.12.2009	211
01.01.2013	4,00	0,00	0,50	0,25	20.12.2012	836	21.12.2012	212
01.06.2013	3,50	0,00	0,50	0,25	09.05.2013	849	16.05.2013	85
01.03.2015	3,50	0,00	0,00	0,00	10.02.2015	899	17.02.2015	25

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.9: Reeskont Faiz Oranları (%)

Yürürlük Tarihi	Para Cinsi																
	TL					₺				€				£			
	Tic.	San. Tur. Tar. Eğt.	İhr.	Esn.	Döv. Muk. Avs	Tic.	San. Tur. Eğt.	İhr.	Döv. Muk. Avs	Tic.	San. Tur. Eğt.	İhr.	Döv. Muk. Avs	Tic.	San. Tur. Eğt.	İhr.	Döv. Muk. Avs
06.02.04	55	42	40	35	35	10	6	6	8	10	6	6	8	11	7	7	9
10.12.04	42	32	30	28	28	10	6	6	8	10	6	6	8	11	7	7	9
04.02.05	35	30	28	26	26	10	6	6	6	10	6	6	6	11	7	7	7
01.04.05	33	28	26	24	24	10	6	6	6	10	6	6	6	11	7	7	7
03.06.05	30	26	24	22	22	10	6	6	6	10	6	6	6	11	7	7	7
01.11.05	26	24	22	20	20	10	6	6	6	10	6	6	6	11	7	7	7
01.06.06	26	24	22	20	20	12	8	8	8	10	6	6	6	11	7	7	7
03.07.06	33	28	26	24	24	12	8	8	8	10	6	6	6	11	7	7	7
21.09.07	30	26	24	22	22	12	8	8	8	10	6	6	6	11	7	7	7
26.10.07	30	26	24	22	22	10,5	6,5	6,5	6,5	10	6	6	6	11	7	7	7
29.02.08	28	24	22	20	20	9	6	6	6	9	6	6	6	11	7	7	7
25.03.08	28	24	22	20	20	9	6	6	6	9	6	6	6	11	7	7	7
29.12.08	22	19	19	18	19	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
02.03.09	20	17	17	16	16	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
25.06.09	17	15	15	14	14	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
27.12.10	14	12	12	11	11	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
01.01.13	11	8	8	8	8	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
01.06.13	11	7	7	7	7	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.10: Yasal Karşılık Oranları (%)

Yürürlüğe Giriş Tarihi	Açıklama	Türk Parası Yükümlülüklerde	Yabancı Para Yükümlülüklerde
30.06.2002		15	16
30.11.2002		14	15
30.04.2003		13	14
30.10.2003		12	13
31.01.2004		11	12
31.07.2004		10	11
31.12.2005		10	11
30.06.2006		9	10
30.09.2007		9	9
31.12.2008		8	8
31.07.2012	Üç aya kadar vadeli mevduatlarda (üç ay dâhil)	8	8
	Üç aydan uzun altı aya kadar vadeli mevduatlarda (altı ay dâhil)	7	8
	Altı aydan uzun bir yıla kadar vadeli mevduatlarda (bir yıl dâhil)	6	8
	Bir yıldan uzun vadeli mevduatlarda	5	8
	Mevduat hariç Türk Parası diğer yükümlülüklerde	8	8
	Kıymetli Maden Yükümlülüklerde	0	0
28.02.2014	Üç aya kadar vadeli mevduatlarda (üç ay dâhil)	8	8
	Üç aydan uzun altı aya kadar vadeli mevduatlarda (altı ay dâhil)	7	7
	Altı aydan uzun bir yıla kadar vadeli mevduatlarda (bir yıl dâhil)	6	6
	Bir yıldan uzun vadeli mevduatlarda	5	5
	Mevduat hariç Türk Parası diğer yükümlülüklerde	8	8
	Kıymetli Maden Yükümlülüklerde	0	0

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.11: Karşılıksız Çekler

Yıllar	Aylar	Çek Kullanmaktan Men Edilenler (Şahıs Adedi)	
		Aylık Toplam	Kümülatif Toplam
2010			3.329
2011			3.244
2012			3.842
2013			2.910
2014	1	208	208
	2	216	424
	3	257	681
	4	249	930
	5	225	1.155
	6	254	1.409
	7	260	1.669
	8	287	1.956
	9	309	2.265
	10	318	2.583
	11	385	2.968
	12	398	3.366
2015	1	454	454
	2	275	729
	3	325	1.054
	4	346	1.400
	5	225	1.625
	6	258	1.883
	7	260	2.143
	8	337	2.480
	9	318	2.798
	10	335	3.133
	11		
	12		

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.12: Bankacılık Sektörü Aktif / Pasif Özetleri (Milyon TL)

Tarih	Likit Aktifler	Menkul Değerler Cüzdanı	Mevduat Munzam Karşılıkları	Brüt Krediler	Ayrılan Karşılıklar	Diğer	Aktif Toplam	Mevduat	Diğer	Özkaynak	Pasif Toplam
30 Haz. 2012	2.387,0	830,0	670,9	5.523,1	-302,5	953,6	10.062,1	8.450,4	488,3	1.123,4	10.062,1
30 Eyl. 2012	2.507,5	723,4	691,5	6.168,8	-301,7	589,9	10.379,4	8.696,2	508,1	1.175,1	10.379,4
31 Ara. 2012	2.957,3	560,1	700,0	6.778,1	-332,5	362,5	11.025,5	9.284,1	538,2	1.203,2	11.025,5
31 Mar. 2013	2.823,5	528,9	744,8	6.716,9	-331,7	469,9	10.952,3	9.201,6	538,6	1.212,1	10.952,3
30 Haz. 2013	2.830,6	423,5	802,7	7.203,6	-330,0	657,3	11.587,7	9.821,1	516,9	1.249,7	11.587,7
30 Eyl. 2013	3.130,5	381,8	826,8	7.693,6	-337,2	747,3	12.442,8	10.517,1	615,3	1.310,4	12.442,8
31 Ara. 2013	3.463,2	416,6	869,3	8.405,8	-343,6	544,0	13.355,3	11.323,6	670,4	1.361,3	13.355,3
31 Mar. 2014	3.126,5	525,7	868,5	8.456,2	-347,5	657,9	13.287,3	10.708,9	1.233,6	1.344,8	13.287,3
30 Haz. 2014	3.285,9	424,9	888,4	8.782,3	-352,2	730,2	13.759,5	11.037,3	1.331,1	1.391,1	13.759,5
30 Eyl. 2014	3.537,4	411,9	935,7	9.063,1	-357,0	813,2	14.404,3	11.510,8	1.431,4	1.462,1	14.404,3
31 Ara. 2014	3.310,5	890,9	958,4	9.557,8	-373,0	491,5	14.836,1	11.773,8	1.558,7	1.503,6	14.836,1
31 Mar. 2015	3.380,1	768,2	1.002,9	9.969,9	-381,5	610,2	15.349,8	12.258,1	1.527,7	1.564,0	15.349,8
30 Haz. 2015	3.364,5	1.039,2	1.059,3	9.674,0	-396,4	1.335,3	16.075,9	13.000,0	1.543,7	1.532,2	16.075,9
30 Eyl. 2015	3.879,7	1.033,9	1.151,8	10.891,5	-429,1	770,1	17.297,9	14.007,8	1.699,5	1.590,6	17.297,9

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.13: Krediler (Toplam) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	İskonto ve İştirak Senetleri	İhracat Kredileri	İthalat Kredileri	İhracat Garantili Yatırım Kredileri	Diğer Yatırım Kredileri	İşletme Kredileri	İhtisas Kredileri	Fon Kaynaklı Krediler	Tüketici Kredileri	Kredi Kartları	Müşteri Adına Menkul Değer Alım Kredileri	KKTCMB Kaynaklı Krediler	KKTCMB Aracılığıyla Kullanılan Krediler	Diğer Krediler	Toplam
30 Haz. 2012	68,8	14,7	30,1	0,0	31,8	2.956,0	12,1	12,0	1.836,7	184,0	0,5	5,2	1,1	369,9	5.523,1
30 Eyl. 2012	70,9	13,8	16,9	0,0	31,2	2.945,5	7,8	11,0	1.998,8	188,2	0,3	4,9	1,2	412,6	5.703,1
31 Ara. 2012	71,2	9,9	18,2	0,0	40,6	3.465,3	13,6	10,5	2.020,7	199,8	0,3	0,4	0,0	437,3	6.287,8
31 Mar. 2013	68,6	9,3	16,9	0,0	48,3	3.229,6	18,1	10,1	2.085,7	184,3	0,5	2,8	0,0	554,7	6.228,9
30 Haz. 2013	70,1	9,8	43,5	0,0	55,2	3.290,8	11,7	10,5	2.254,8	208,1	1,8	2,5	0,0	752,3	6.711,1
30 Eyl. 2013	81,4	8,6	32,4	0,0	61,2	3.501,6	8,0	10,8	2.436,4	210,2	2,9	2,6	0,0	830,8	7.186,9
31 Ara. 2013	90,4	8,2	15,0	0,0	77,2	3.964,7	16,7	11,2	2.563,3	217,1	4,0	0,0	0,0	902,4	7.870,2
31 Mar. 2014	99,6	6,8	6,6	0,0	65,4	4.192,7	20,2	12,2	2.601,0	208,3	2,1	2,4	0,0	673,9	7.891,2
30 Haz. 2014	110,3	2,6	16,0	0,0	59,8	4.317,3	18,5	13,1	2.686,1	219,1	0,6	2,3	0,0	763,2	8.208,9
30 Eyl. 2014	102,8	12,8	3,3	0,0	64,0	4.425,5	11,5	13,5	2.780,3	225,8	2,3	2,5	0,0	831,1	8.475,4
31 Ara. 2014	95,9	9,3	3,2	0,0	77,0	4.802,6	27,0	13,7	2.869,0	229,1	0,1	0,0	0,0	813,5	8.940,4
31 Mar. 2015	98,5	7,4	3,1	0,0	83,1	4.990,4	30,5	14,7	2.936,2	251,4	0,1	4,4	0,0	904,3	9.324,1
30 Haz. 2015	117,1	10,1	3,4	0,0	92,1	5.195,8	15,0	14,5	3.033,7	257,8	0,1	4,6	0,0	929,8	9.674,0
30 Eyl. 2015	133,1	11,8	3,8	0,0	86,1	5.532,5	10,4	15,8	3.152,2	259,9	0,1	5,2	0,0	963,7	10.174,6

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.14: Krediler (TP) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	İskonto ve İştirak Senetleri	İhracat Kredileri	İthalat Kredileri	İhracat Garantili Yatırım Kredileri	Diğer Yatırım Kredileri	İşletme Kredileri	İhtisas Kredileri	Fon Kaynaklı Krediler	Tüketici Kredileri	Kredi Kartları	Müşteri Adına Menkul Değer Alım Kredileri	KKTCMB Kaynaklı Krediler	KKTCMB Aracılığıyla Kullanılan Krediler	Diğer Krediler	Toplam
30 Haz. 2012	53,8	0,4	14,0	0	26,7	2.022,2	12,1	4,3	1.221,4	181,7	0,5	0	0	222,2	3.759,6
30 Eyl. 2012	55,5	0,5	0,5	0	26,8	2.045,9	7,8	3,6	1.293,9	185,7	0,3	0	0	255,7	3.877,2
31 Ara. 2012	54,7	0,0	0,5	0	31,6	2.288,1	13,6	3,5	1.309,7	198,2	0,3	0	0	253,3	4.153,5
31 Mar. 2013	52,9	0,3	0,7	0	40,0	2.246,0	18,1	3,0	1.414,4	183,6	0,4	0	0	339,2	4.298,6
30 Haz. 2013	50,2	0,5	26,6	0	51,1	2.242,0	11,7	3,2	1.544,4	207,3	1,8	0	0	400,4	4.539,2
30 Eyl. 2013	61,5	0,3	18,8	0	58,1	2.276,1	8,0	3,4	1.670,8	209,3	2,9	0	0	444,1	4.753,3
31 Ara. 2013	69,1	0,3	0,4	0	58,0	2.550,4	16,7	3,6	1.762,5	216,3	3,9	0	0	482,0	5.163,2
31 Mar. 2014	74,6	0,2	0,1	0	55,9	2.537,7	20,2	4,6	1.823,3	207,6	2,1	0	0	456,9	5.183,2
30 Haz. 2014	82,9	0,2	9,7	0	52,6	2.616,4	18,5	5,6	1.883,5	218,1	0,6	0	0	516,3	5.404,4
30 Eyl. 2014	75,4	0	0,1	0	56,8	2.679,4	11,5	5,4	1.958,4	224,7	2,3	0	0	564,2	5.578,2
31 Ara. 2014	66,3	0	0,1	0	60,9	2.898,0	27,0	5,8	2.038,4	228,2	0,1	0	0	566,7	5.891,5
31 Mar. 2015	72,0	0	0,1	0	63,7	2.898,1	30,5	5,8	2.036,9	250,6	0,1	0	0	592,5	5.950,3
30 Haz. 2015	90,2	0	0,1	0	68,0	2.897,1	15,0	5,4	2.084,3	257,0	0,1	0	0	613,4	6.030,6
30 Eyl. 2015	101,5	0	0,1	0	59,1	2.926,8	10,4	5,4	2.135,7	257,9	0,1	0	0	6.11,7	6.108,7

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.15: Krediler (YP) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	İskonto ve İştirak Senetleri	İhracat Kredileri	İthalat Kredileri	İhracat Garantili Yatırım Kredileri	Diğer Yatırım Kredileri	İşletme Kredileri	İhtisas Kredileri	Fon Kaynaklı Krediler	Tüketici Kredileri	Kredi Kartları	Müşteri Adına Menkul Değer Alım Kredileri	KKTCMB Kaynaklı Krediler	KKTCMB Aracılığıyla Kullanılan Krediler	Diğer Krediler	Toplam
30 Haz. 2012	14,9	14,3	16,1	0	5,1	933,7	0	7,6	651,2	2,3	0	5,2	1,1	147,7	1.763,5
30 Eyl. 2012	15,4	13,3	16,4	0	4,4	898,6	0	7,4	705,0	2,5	0	4,9	1,1	156,9	1.825,9
31 Ara. 2012	16,5	9,9	17,7	0	9,0	1.177,2	0	7,0	711,0	1,6	0	0,4	0	184,0	2.134,3
31 Mar. 2013	15,7	9,0	16,2	0	8,3	983,5	0	7,1	671,3	0,8	0	2,8	0	215,6	1.930,3
30 Haz. 2013	19,9	9,3	16,8	0	4,0	1.048,8	0	7,3	710,4	0,8	0	2,5	0	352,1	2.171,9
30 Eyl. 2013	19,8	8,2	13,6	0	3,0	1.225,6	0	7,5	765,7	0,9	0	2,6	0	386,7	2.433,6
31 Ara. 2013	21,3	7,9	14,7	0	19,2	1.414,4	0	7,6	800,8	0,8	0	0	0	420,3	2.707,0
31 Mar. 2014	24,9	6,6	6,5	0	9,5	1.655,1	0	7,6	777,7	0,7	0	2,4	0	217,0	2.708,0
30 Haz. 2014	27,5	2,4	6,3	0	7,2	1.700,9	0	7,6	802,4	1,0	0	2,4	0	246,9	2.804,6
30 Eyl. 2014	27,4	12,7	3,2	0	7,1	1.746,2	0	8,1	821,9	1,1	0	2,5	0	267,0	2.897,2
31 Ara. 2014	29,6	9,3	3,1	0	16,0	1.904,6	0	7,8	830,6	1,0	0	0	0	246,9	3.048,9
31 Mar. 2015	26,6	7,5	3,1	0	19,4	2.092,3	0	9,0	899,5	0,1	0	4,5	0	311,8	3.373,8
30 Haz. 2015	26,9	10,1	3,4	0	24,2	2.298,8	0	9,0	949,4	0,7	0	4,5	0	316,4	3.643,4
30 Eyl. 2015	31,7	11,7	3,5	0	27,1	2.605,7	0	10,3	1.016,7	2,0	0	5,1	0	352,1	4.065,9

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.16: Krediler - Vadelere Göre (Milyon TL)

Tarih	Kısa Vadeli Krediler	Yüzde Değişim	Orta ve Uzun Vadeli Krediler	Yüzde Değişim	Toplam	Yüzde Değişim
30 Haz. 2012	2.833,0	1,07	2.690,1	5,15	5.523,1	3,02
30 Eyl. 2012	2.823,1	-0,35	2.880,0	7,04	5.703,1	3,26
31 Ara. 2012	3.255,7	15,32	3.032,1	5,28	6.287,8	10,25
31 Mar. 2013	3.027,2	-7,02	3.201,7	5,59	6.228,9	-0,94
30 Haz. 2013	3.150,7	4,08	3.560,4	11,20	6.711,1	7,74
30 Eyl. 2013	3.309,4	5,04	3.877,4	8,90	7.186,9	7,09
31 Ara. 2013	3.709,6	12,10	4.160,6	7,31	7.870,2	9,51
31 Mar. 2014	3.624,4	-2,30	4.266,8	2,56	7.891,2	0,27
30 Haz. 2014	3.726,4	2,81	4.482,5	5,01	8.208,9	4,03
30 Eyl. 2014	3.795,6	1,86	4.679,8	4,40	8.475,4	3,25
31 Ara. 2014	4.076,9	7,41	4.863,5	3,92	8.940,4	5,49
31 Mar. 2015	4.163,4	2,12	5.160,7	6,11	9.324,1	4,29
30 Haz. 2015	4.240,8	1,86	5.433,2	5,28	9.674,0	3,75
30 Eyl. 2015	4.384,3	3,38	5.790,3	6,6	10.174,6	5,17

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.17: Krediler - Kamu Özel Ayırımı (Milyon TL)

Tarih	Kamu Kredileri	Yüzde Değişim	Özel Krediler	Yüzde Değişim	Toplam	Yüzde Değişim
30 Haz. 2012	1.662,4	-0,10	3.860,7	4,42	5.523,1	3,02
30 Eyl. 2012	1.721,7	3,57	3.981,4	3,13	5.703,1	3,26
31 Ara. 2012	2.003,1	16,34	4.284,7	7,61	6.287,8	10,25
31 Mar. 2013	1.811,1	-9,58	4.417,8	3,11	6.228,9	-9,94
30 Haz. 2013	1.855,2	2,43	4.855,9	9,92	6.711,1	7,74
30 Eyl. 2013	1.898,5	2,33	5.288,4	8,91	7.186,9	7,09
31 Ara. 2013	2.115,0	11,41	5.755,3	8,83	7.870,2	9,51
31 Mar. 2014	2.093,7	-1,01	5.797,5	0,74	7.891,2	0,27
30 Haz. 2014	2.177,8	4,02	6.031,1	4,03	8.208,9	4,03
30 Eyl. 2014	2.174,9	-0,13	6.300,5	4,47	8.475,4	3,25
31 Ara. 2014	2.416,9	11,13	6.523,5	3,54	8.940,4	5,49
31 Mar. 2015	2.442,9	1,07	6.881,2	5,48	9.324,1	4,29
30 Haz. 2015	2.411,2	-1,29	7.262,8	5,55	9.674,0	3,75
30 Eyl. 2015	2.484,0	3,02	7.690,6	5,89	10.174,6	5,17

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.18: Kredi Büyüklükleri (Milyon TL)

Tarih	100 Bin TL'den Büyük Krediler	51-100 Bin TL Arasındaki Krediler	11-50 Bin TL Arasındaki Krediler	1 - 10 Bin TL Arasındaki Krediler	Bin TL'den Küçük Krediler	Genel Toplam
30 Haz. 2012	3.716,3	514,6	824,3	318,0	149,9	5.523,1
30 Eyl. 2012	3.834,6	524,9	852,3	333,4	157,9	5.703,1
31 Ara. 2012	4.340,4	587,7	865,7	332,7	161,3	6.287,8
31 Mar. 2013	4.197,4	636,3	872,5	365,9	156,8	6.228,9
30 Haz. 2013	4.737,3	713,5	891,0	348,3	21,0	6.711,1
30 Eyl. 2013	5.136,7	712,9	943,3	352,6	41,4	7.186,9
31 Ara. 2013	5.801,7	712,8	960,8	358,1	36,8	7.870,2
31 Mar. 2014	5.771,9	707,7	984,9	396,9	29,8	7.891,2
30 Haz. 2014	6.063,1	729,1	988,8	399,1	28,8	8.208,9
30 Eyl. 2014	6.278,3	759,4	991,4	419,3	27,0	8.475,4
31 Ara. 2014	6.706,8	784,8	1.008,3	424,9	15,6	8.940,4
31 Mar. 2015	7.074,3	787,4	1.017,0	429,6	15,8	9.324,1
30 Haz. 2015	7.428,9	768,4	1.023,5	437,4	15,8	9.674,0
30 Eyl. 2015	7.912,1	780,3	1.024,0	443,8	14,4	10.174,6

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.19: Özkaynakların Gelişimi (Milyon TL)

Tarih	Ödenmiş Sermaye	Yedek Akçeler	Sabit Kıymet Yeniden Değ. Fonu	Menkul Değerler Değer Artış Fonu	Dönem Kârı (Zarar)	Geçmiş yıl Kârı (Zararı)	Toplam
30 Haz. 2012	667,3	162,5	3,5	6,3	103,7	180,1	1.123,4
30 Eyl. 2012	680,5	168,5	3,5	6,4	148,6	167,6	1.175,1
31 Ara. 2012	683,0	166,8	3,5	6,3	178,0	165,6	1.203,2
31 Mar. 2013	684,4	180,8	3,5	10,5	55,6	277,3	1.212,1
30 Haz. 2013	731,4	210,2	3,5	9,6	108,2	186,9	1.249,7
30 Eyl. 2013	735,0	210,2	3,5	9,6	167,6	184,5	1.310,4
31 Ara. 2013	738,1	210,8	3,6	9,6	215,3	183,9	1.361,3
31 Mar. 2014	741,1	222,5	1,4	11,8	63,1	304,9	1.344,8
30 Haz. 2014	785,1	260,0	1,4	13,5	117,8	213,3	1.391,1
30 Eyl. 2014	796,6	260,4	1,4	13,5	177,4	212,8	1.462,1
31 Ara. 2014	800,8	261,6	1,4	13,5	214,7	211,6	1.503,6
31 Mar. 2015	802,4	307,6	1,6	13,5	79,9	359,1	1.564,1
30 Haz. 2015	771,9	353,8	1,4	14,7	128,4	262,0	1.532,2
30 Eyl. 2015	778,9	355,0	1,4	12,6	185,4	257,3	1.590,6

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.20: Sermaye Yeterliliği Rasyosu (%)

Tarih	Kamu Bankaları	Özel Sermayeli Bankalar	Şube Bankaları	Bankacılık Sektörü	Yasal Sınır
30 Haz. 2012	22,57	15,74	25,44	20,49	10,00
30 Eyl. 2012	23,76	15,98	26,35	21,11	10,00
31 Ara. 2012	23,02	15,26	26,29	20,61	10,00
31 Mar. 2013	24,76	15,41	24,26	20,28	10,00
30 Haz. 2013	25,07	14,82	21,94	19,25	10,00
30 Eyl. 2013	26,11	14,53	22,28	19,42	10,00
31 Ara. 2013	24,02	13,81	21,07	18,28	10,00
31 Mar. 2014	24,39	14,09	18,04	17,38	10,00
30 Haz. 2014	24,49	14,36	18,00	17,47	10,00
30 Eyl. 2014	25,15	14,77	17,87	17,66	10,00
31 Ara. 2014	25,35	14,90	17,43	17,53	10,00
31 Mar. 2015	26,08	14,51	18,23	17,75	10,00
30 Haz. 2014	25,74	14,61	17,24	17,36	10,00
30 Eyl. 2015	25,83	14,62	17,18	17,33	10,00

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.21: Kâr / Zarar Tablosu (Milyon TL)

Tarih	Faiz Gelirleri	Faiz Giderleri	Faiz Dışı Gelirler	Faiz Dışı Giderler	Dönem Net Kâr / Zararı
30 Haz. 2012	504,7	184,3	99,9	160,9	103,7
30 Eyl. 2012	761,0	274,8	145,3	242,9	148,6
31 Ara. 2012	1.027,0	347,6	187,7	327,6	178,0
31 Mar. 2013	253,2	94,7	54,4	89,296	55,6
30 Haz. 2013	504,4	187,1	106,3	178,4	108,2
30 Eyl. 2013	771,1	285,9	163,8	275,8	167,6
31 Ara. 2013	1.054,2	382,4	227,7	390,5	215,3
31 Mar. 2014	300,8	114,0	60,0	106,6	63,0
30 Haz. 2014	603,5	214,2	125,2	210,1	117,8
30 Eyl. 2014	914,7	315,9	184,8	320,0	177,4
31 Ara. 2014	1.230,1	409,3	246,6	438,5	214,7
31 Mar. 2015	330,9	109,3	68,5	110,6	79,9
30 Haz. 2015	672,2	215,3	132,6	228,3	128,4
30 Eyl. 2015	1.028,1	308,5	191,3	354,2	185,4

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.22: Mevduat (Toplam) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)

Tarih	Vadesiz	1 Ay Vadeli	3 Ay Vadeli	6 Ay Vadeli	1 Yıl Vadeli	Toplam
30 Haz. 2012	1.300,5	5.095,5	1.109,7	290,4	654,4	8.450,5
30 Eyl. 2012	1.297,6	5.236,5	1.194,9	266,3	700,9	8.696,2
31 Ara. 2012	1.466,7	5.599,1	1.187,8	304,3	726,2	9.284,1
31 Mar. 2013	1.438,0	5.495,9	1.204,2	287,7	775,8	9.201,6
30 Haz. 2013	1.572,0	5.605,9	1.370,2	263,2	1.009,8	9.821,1
30 Eyl. 2013	1.704,1	5.793,6	1.589,9	317,4	1.112,0	10.517,0
31 Ara. 2013	1.996,7	6.136,3	1.629,7	360,6	1.200,3	11.323,6
31 Mar. 2014	1.901,6	6.162,5	1.701,8	391,4	1.156,3	11.313,6
30 Haz. 2014	1.386,0	6.392,3	1.719,3	386,0	1.153,7	11.037,3
30 Eyl. 2014	1.440,2	6.573,9	1.847,5	463,2	1.186,0	11.510,8
31 Ara. 2014	1.469,5	6.744,4	1.910,0	493,0	1.156,9	11.773,8
31 Mar. 2015	1.480,3	7.034,4	2.043,0	466,5	1.233,8	12.258,0
30 Haz. 2015	1.651,8	7.323,3	2.202,8	526,6	1.295,5	13.000,0
30 Eyl. 2015	1.864,3	7.773,2	2.394,4	598,2	1.377,7	14.007,8

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.23: Mevduat (TP) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)

Tarih	Vadesiz	1 Ay Vadeli	3 Ay Vadeli	6 Ay Vadeli	1 Yıl Vadeli	Toplam
30 Haz. 2012	652,6	3.476,0	718,4	168,4	132,7	5.148,3
30 Eyl. 2012	668,4	3.563,4	777,9	134,4	163,1	5.307,2
31 Ara. 2012	774,2	3.667,8	752,7	151,9	175,9	5.522,5
31 Mar. 2012	747,5	3.778,6	764,5	139,9	225,4	5.656,0
30 Haz. 2013	783,6	3.826,2	870,2	142,6	335,2	5.957,8
30 Eyl. 2013	808,1	3.822,4	952,8	159,8	344,6	6.087,7
31 Ara. 2013	1.008,5	3.901,3	927,3	174,2	348,1	6.359,4
31 Mar. 2014	955,5	3.811,3	938,5	169,6	316,3	6.191,2
30 Haz. 2014	749,7	3.968,1	968,8	178,9	296,7	6.162,2
30 Eyl. 2014	749,1	4.052,1	1.005,7	221,2	311,0	6.339,1
31 Ara. 2014	798,0	4.122,7	1.013,8	234,3	299,1	6.467,9
31 Mar. 2015	769,5	4.328,5	1.068,6	213,9	285,6	6.666,1
30 Haz. 2015	821,1	4.403,3	1.137,2	207,8	285,3	6.854,7
30 Eyl. 2015	837,2	4.427,9	1.171,5	202,1	266,5	6.905,2

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.24: Mevduat (YP) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)

Tarih	Vadesiz	1 Ay Vadeli	3 Ay Vadeli	6 Ay Vadeli	1 Yıl Vadeli	Toplam
30 Haz. 2012	647,8	1.619,5	391,3	122,0	521,6	3.302,2
30 Eyl. 2012	629,2	1.673,1	416,9	131,9	537,9	3.389,0
31 Ara. 2012	692,5	1.931,4	435,1	152,3	550,3	3.761,6
31 Mar. 2013	690,4	1.717,3	439,7	147,7	550,5	3.545,6
30 Haz. 2013	788,4	1.779,7	500,0	120,6	674,6	3.863,3
30 Eyl. 2013	896,0	1.971,2	637,1	157,5	767,5	4.429,3
31 Ara. 2013	988,1	2.235,1	702,4	186,4	852,2	4.964,2
31 Mar. 2014	600,0	2.351,2	763,3	221,8	840,0	4.776,4
30 Haz. 2014	636,2	2.424,3	750,5	207,1	857,0	4.875,1
30 Eyl. 2014	691,0	2.521,8	841,8	242,1	875,0	5.171,7
31 Ara. 2014	671,5	2.621,7	896,3	258,7	857,7	5.305,9
31 Mar. 2015	710,8	2.705,9	974,5	252,5	948,2	5.591,9
30 Haz. 2015	830,8	2.919,9	1.065,5	318,8	1.010,3	6.145,3
30 Eyl. 2015	1.027,1	3.345,3	1.222,9	396,1	1.111,2	7.102,6

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.25: Mevduat (Toplam) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	Resmi	Ticari	Tasarruf	Diğer	Bankalar	Toplam
30 Haz. 2012	598,2	871,4	6.432,8	294,6	253,5	8.450,5
30 Eyl. 2012	600,8	905,0	6.652,3	292,3	245,8	8.696,2
31 Ara. 2012	782,9	976,8	6.952,3	261,8	310,3	9.284,1
31 Mar. 2013	590,2	1.015,7	7.022,6	274,8	298,3	9.201,6
30 Haz. 2013	602,0	1.258,1	7.304,9	271,5	384,6	9.821,1
30 Eyl. 2013	688,0	1.358,6	7.633,3	387,1	450,1	10.517,1
31 Ara. 2013	749,1	1.457,6	8.056,6	421,7	638,5	11.323,6
31 Mar. 2014	750,0	1.399,4	8.225,9	333,7	604,6	11.313,6
30 Haz. 2014	760,6	1.461,2	8.544,2	271,3	596,5	11.633,8
30 Eyl. 2014	767,0	1.610,1	8.850,1	283,6	705,2	12.216,0
31 Ara. 2014	760,4	1.696,1	9.016,1	301,2	799,4	12.573,2
31 Mar. 2015	746,3	1.854,6	9.366,2	291,0	750,8	13.008,9
30 Haz. 2015	792,2	2.063,5	9.858,0	286,3	805,0	13.805,0
30 Eyl. 2015	787,1	2.408,0	10.576,4	236,3	867,4	14.875,2

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.26: Mevduat (TP) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	Resmi	Ticari	Tasarruf	Diğer	Bankalar	Toplam
30 Haz. 2012	515,1	501,9	3.847,6	211,9	71,8	5.148,3
30 Eyl. 2012	520,0	522,3	3.976,3	203,7	84,9	5.307,2
31 Ara. 2012	455,7	609,6	4.215,1	174,8	67,3	5.522,5
31 Mar. 2013	500,8	615,8	4.262,7	189,3	87,4	5.656,0
30 Haz. 2013	502,5	769,7	4.407,5	174,8	103,3	5.957,8
30 Eyl. 2013	524,1	815,8	4.450,5	172,2	125,1	6.087,7
31 Ara. 2013	559,5	862,2	4.567,2	163,7	206,7	6.359,4
31 Mar. 2014	569,2	785,9	4.471,4	106,1	258,6	6.191,2
30 Haz. 2014	612,0	791,2	4.632,2	126,8	266,6	6.428,8
30 Eyl. 2014	594,3	868,7	4.737,8	138,3	357,8	6.696,9
31 Ara. 2014	577,2	879,8	4.875,8	135,1	399,0	6.866,9
31 Mar. 2015	552,5	965,0	5.006,1	142,5	331,0	6.997,1
30 Haz. 2015	588,9	1.015,5	5.120,9	129,4	276,2	7.130,9
30 Eyl. 2015	571,4	1.076,5	5.130,1	127,3	237,6	7.142,9

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.27: Mevduat (YP) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	Resmi	Ticari	Tasarruf	Diğer	Bankalar	Toplam
30 Haz. 2012	83,1	369,5	2.585,3	82,7	181,6	3.302,2
30 Eyl. 2012	80,8	382,7	2.676,0	88,6	160,9	3.389,0
31 Ara. 2012	327,2	367,1	2.737,2	87,0	243,1	3.761,6
31 Mar. 2013	89,4	399,9	2.759,9	85,5	210,9	3.545,6
30 Haz. 2013	99,5	488,5	2.897,4	96,7	281,2	3.863,3
30 Eyl. 2013	163,8	542,8	3.182,8	214,9	325,1	4.429,4
31 Ara. 2013	189,7	595,4	3.489,4	257,9	431,8	4.964,2
31 Mar. 2014	180,8	613,4	3.754,6	227,6	346,0	5.122,4
30 Haz. 2014	148,5	670,0	3.912,1	144,5	329,8	5.204,9
30 Eyl. 2014	172,6	741,5	4.112,3	145,3	347,4	5.519,1
31 Ara. 2014	183,2	816,3	4.140,3	166,1	400,4	5.706,3
31 Mar. 2015	193,8	889,5	4.360,2	148,5	419,8	6.011,8
30 Haz. 2015	203,3	1.048,0	4.737,1	156,9	528,8	6.674,1
30 Eyl. 2015	215,8	1.331,5	5.446,3	108,9	629,8	7.732,3

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.28: Para Arzı (Milyon TL)

Yıl	Devre	M1	Yüzde Değişim	M2	Yüzde Değişim	M3	Yüzde Değişim
2008		898,4		5.294,0		5.901,7	
2009		1.152,2	28,25	6.193,4	16,99	6.842,3	15,94
2010		1.174,0	1,89	6.592,6	6,45	7.292,8	6,58
2011		1.560,7	10,06	8.021,7	3,13	8.623,7	2,93
2012	I	1.445,9	-7,35	7.967,1	-0,68	8.587,4	-0,42
	II	1.490,4	3,07	8.133,7	2,09	8.769,5	2,12
	III	1.535,6	3,03	8.402,6	3,31	9.024,4	2,91
	IV	1.661,2	8,18	8.765,9	4,32	9.585,4	6,22
2013	I	1.690,9	1,79	8.958,1	2,19	9.608,9	0,25
	II	1.767,3	4,52	9.507,6	6,13	10.177,6	5,92
	III	1.853,2	7,90	9.994,6	5,67	10.787,2	6,51
	IV	1.963,4	5,95	10.562,0	5,68	11.345,1	5,17
2014	I	2.049,8	4,40	10.794,4	2,20	11.601,9	2,26
	II	2.152,4	5,01	11.130,9	3,12	11.957,3	3,06
	III	2.163,0	0,49	11.578,9	4,02	12.433,8	3,99
	IV	2.211,0	2,22	11.880,2	2,60	12.660,2	1,82
2015	I	2.338,5	5,77	12.470,8	4,97	13.249,2	4,65
	II	2.532,7	8,30	13.211,3	5,94	14.056,5	6,09
	III	2.829,9	11,73	14.279,5	8,08	15.106,7	7,47
	IV						

Kaynak: KKTCCMB

Tablo B.29: Bankalar Yasası Altında Faaliyet Gösteren Lisanslı Bankalar

1	KIBRIS VAKIFLAR BANKASI LTD.
2	AKFİNANS BANK LTD.
3	CREDİTWEST BANK LTD.
4	NOVA BANK LTD.
5	ASBANK LTD.
6	KIBRIS İKTİSAT BANKASI LTD.
7	KIBRIS TÜRK KOOPERATİF MERKEZ BANKASI LTD.
8	LİMASOL TÜRK KOOPERATİF BANKASI LTD.
9	ŞEKERBANK (KIBRIS) LTD.
10	TÜRK BANKASI LTD.
11	UNİVERSAL BANK LTD.
12	VİYA BANK LTD.
13	YAKINDOĞU BANK LTD.
14	KIBRIS KAPİTAL BANK LTD.
15	KIBRIS FAİSAL İSLAM BANKASI LTD.
16	HSBC BANK A.Ş.
17	T. GARANTİ BANKASI A.Ş.
18	T. HALK BANKASI A.Ş.
19	T. İŞ BANKASI A.Ş.
20	TC ZİRAAT BANKASI A.Ş.
21	ING BANK A.Ş.
22	TÜRK EKONOMİ BANKASI A.Ş.

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.30: Temel Ekonomik ve Sosyal Göstergeler

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
GSMH (Cari Fiyatlarla Milyon ₺)	2.520,8	3.143,7	4.101,4	4.671,3	5.128,3	5.415,3	5.649,5	6.559,2	6.915,8	7.579,4	8.840,4	9.238,9 ^(T)
GSMH (Milyon ABD doları)	1.765,2	2.327,8	2.845,2	3.598,8	3.995,6	3.502,5	3.750,6	3.908,5	3.840,8	3.969,5	4.031,9 ^(T)	3.598,8 ^(T)
Fert Başına GSMH (Cari Fiyatlarla TL)	11.560	14.271	17.063	19.165	20.739	21.538	22.147	25.850	27.077	29.217	n.a	n.a
Fert Başına GSMH (ABD)	8.095	10.567	11.837	14.765	16.158	13.930	14.703	15.404	15.038	15.302	n.a	n.a
Enflasyon Oranı (%)	11,6	2,7	19,2	9,4	14,5	5,7	3,3	14,7	3,6	10,2	6,5	n.a
Bütçe Açığı (Milyon ABD doları) (1)	104,2	185,3	287,3	221,2	369,6	491,0	375,8	299,1	128,2	285,0	n.a	n.a
Mevduatlar. (Milyon ABD doları) (2)	2.372,1	2.659,3	3.294,9	4.166,1	3.645,7	4.277,0	4.426,1	4.281,8	5.034,1	5.006,4	5.077,3	4.696,2
Döviz Rezervi (Milyon ABD doları)	1.544,6	1.597,6	2.030,9	2.072,1	1.802,6	1.974,7	2.069,1	2.116,4	1.775,6	1.556,6	n.a	n.a
İhracat (Milyon ABD doları) (3)	61,5	66,6	64,9	79,0	74,5	71,1	96,4	152,9	122,4	120,7	134,0 ^(T)	1.41,5 ^(T)
İthalat (Milyon ABD) (4)	853,1	1.186,3	1.376,2	1.539,2	1.680,7	1.326,2	1.604,2	1.699,9	1.705,3	1.699,4	1.784,3	1.861,0 ^(T)
Dış Ticaret Dengesi (Milyon ABD doları)	-791,6	-1.119,7	-1.311,3	-1.460,2	-1.606,2	-1.255,1	-1.507,8	-1.547,0	-1.582,9	-1.578,7	-1.650,3 ^(T)	1.719,5 ^(T)
İhracat / İthalat (%)	7,2	5,6	4,7	5,1	4,4	5,4	6,0	9,0	7,2	7,1	7,5 ^(T)	7,6 ^(T)
Gelen Turist Sayısı	599.012	652.779	715.749	791.036	808.682	800.376	902.390	1.022.089	1.166.186	1.232.753	n.a	n.a
a) Türkiye	434.744	488.023	572.633	634.580	650.405	638.700	741.925	801.326	904.505	923.308	n.a	n.a
b) Diğer	164.268	164.756	143.116	156.456	158.277	161.676	160.465	220.763	261.681	309.445	n.a	n.a
Net Turizm Geliri (Milyon ABD doları)	288,3	328,8	303,2	381,0	383,7	390,7	405,8	459,4	571,9	613,4	691,6	746,7 ^(T)
İstihdam	86.914	85.583	91.815	89.787	91.223	91.550	93.498	93.470	96.539	97.867	99.876 ^(T)	101.936 ^(T)
İşsiz Sayısı	9.678	7.665	9.552	9.361	9.881	12.941	12.619	9.864	9.174	8.929	n.a	n.a
İşsizlik Oranı (%)	10,0	8,2	9,4	9,4	9,8	12,4	11,9	9,5	8,7	8,4	8,3 ^(T)	8,2 ^(T)
Nüfus (5)	218.066	220.289	257.513	268.011	274.436	283.736	277.680	283.281	292.129	301.988	n.a	n.a
Yıllık Nüfus Artışı (%)	1,1	1,0	16,9	4,1	2,4	3,4	1,1	1,7	1,5	1,5	n.a	n.a
Nüfus Yoğunluğu	67,3	68,0	79,4	82,7	84,7	87,5	85,7	87,4	90,1	93,1	n.a	n.a
Sağlık Giderleri / GSMH (%)	3,0	2,0	3,4	3,9	3,5	3,5	3,4	3,1	3,1	3,2	n.a	n.a
Sağlık Giderleri / Bütçe (%)	6,0	6,0	7,2	8,6	7,6	7,4	7,3	7,2	7,3	7,4	n.a	n.a
Yıllık Ortalama 1 ABD=₺	1.428.058	1.3505	1.4415	1.2980	1.2835	1.5461	1.5063	1.6782	1.8006	1.9094	2.1926 ^(T)	2.5672 ^(T)

1) Dış yardımlar dâhil değildir.

2) Türk Lirası mevduatlar ile döviz mevduatları içermektedir.

3) Güney Kıbrıs'a yapılan ihracat dâhil değildir.

4) Hidrokarbon İthalatı dâhil değildir.

5) De-jure

(T) Tahmin

(n.a.) Not available (Bilgi mevcut değildir.)

Kaynak: DPÖ, KKTOMB, Ticaret Dairesi, Turizm Planlama Dairesi.

Tablo B.31: Gayri Safi Milli Hasıladaki Sektörel Gelişmeler (Cari Fiyatlarla TL)

Sektörler	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1. Tarım	222.993.161	214.199.034	249.446.249	288.151.830	259.154.101	300.616.431	330.292.725	366.385.942	386.521.999	404.964.639	489.292.258
2. Sanayi	231.046.611	281.023.837	377.504.439	430.808.660	542.766.477	516.727.436	552.836.167	558.480.244	587.060.603	636.625.616	779.705.019
3. İnşaat	106.808.649	164.910.648	314.785.286	364.429.418	362.216.035	346.383.112	312.118.707	408.495.971	335.779.569	370.660.075	370.162.027
4. Ticaret - Turizm	391.227.279	541.407.692	617.508.618	630.286.930	721.709.047	766.293.098	900.033.652	1.216.786.131	1.385.288.667	1.527.899.266	1.829.097.335
5. Ulaştırma - Haberleşme	257.580.209	328.773.502	437.242.766	533.409.559	614.527.377	597.262.859	525.213.182	553.109.189	642.862.533	711.369.494	787.953.318
6. Mali Müesseseler	187.245.582	195.523.141	259.316.016	309.354.672	357.835.273	388.421.732	404.370.969	472.603.396	506.016.654	579.666.453	637.360.140
7. Konut Gelirleri	61.591.937	70.261.205	117.722.526	144.191.223	175.938.465	202.491.464	220.581.154	274.371.577	305.768.610	358.244.276	398.926.982
8. Serbest Meslek ve Hizmetler	225.376.845	307.873.501	441.919.623	493.519.363	525.208.661	609.293.196	652.317.269	727.498.986	801.773.079	891.643.479	1.026.098.609
9. Kamu Hizmetleri	510.392.550	628.119.922	808.000.153	1.003.489.893	1.103.967.143	1.201.228.086	1.180.064.552	1.294.282.252	1.294.895.633	1.349.944.886	1.603.620.782
10. İthalat Vergileri	262.481.261	338.288.483	364.654.029	406.650.517	416.585.101	447.601.464	536.308.506	636.982.662	709.117.363	775.880.451	936.370.117
11. GSYH (Milyon TL)	2.456,7	3.070,4	3.988,1	4.604,3	5.079,9	5.376,3	5.614,1	6.509,0	6.955,1	7.606,9	8.858,6
12. Net Dış Alem Faktör Gelirleri (Milyon TL)	64,1	73,3	113,3	66,9	48,4	38,9	35,4	50,2	-39,3	-27,5	-18,2
GSMH (Milyon TL)	2.520,8	3.143,7	4.101,4	4.671,2	5.128,3	5.415,3	5.649,5	6.559,2	6.915,8	7.579,4	8.840,4

Kaynak: DPÖ

Tablo B.32: Gayri Safi Yurt İçi Hasılanın Yüzde Dağılımı

Sektörler	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014 ^(T)
1. Tarım	7,0	6,3	6,3	5,1	5,6	5,9	5,6	5,6	5,3	4,4
2. Sanayi	9,2	9,5	9,4	10,7	9,6	9,8	8,6	8,4	8,4	7,8
2.1. Taş Ocakçılığı	0,6	1,0	1,1	0,8	0,7	0,6	0,7	0,6	0,6	0,7
2.2. İmalat Sanayi	4,8	4,5	4,4	4,0	3,2	2,3	2,5	2,8	2,9	2,7
2.3. Elektrik-Su	3,8	3,9	3,9	5,9	5,8	6,9	5,3	5,1	4,8	4,4
3. İnşaat	5,4	7,9	7,9	7,1	6,5	5,6	6,3	4,8	4,9	5,3
4. Ticaret - Turizm	17,6	15,5	13,7	14,2	14,3	16,0	18,7	19,9	20,1	20,5
4.1. Toptan ve Perakende Ticaret	12,1	12,1	9,5	9,7	9,0	10,7	11,1	11,4	11,2	11,6
4.2. Otelcilik ve Lokantacılık	5,6	5,6	4,2	4,5	5,2	5,4	7,6	8,5	8,9	8,8
5. Ulaştırma - Haberleşme	10,7	10,7	11,6	12,1	11,1	9,4	8,5	9,3	9,4	9,2
6. Mali Müesseseler	6,4	6,5	6,7	7,1	7,2	7,2	7,2	7,3	7,6	7,2
7. Konut Sahipliği	2,3	3,0	3,1	3,5	3,8	3,9	4,2	4,4	4,7	4,5
8. Serbest Meslek ve Hizmetler	10,0	11,1	10,7	10,3	11,3	11,6	11,2	11,5	11,7	11,7
9. Kamu Hizmetleri	20,4	20,3	21,8	21,7	22,3	21,0	19,9	18,6	17,7	18,3
10. İthalat Vergileri	11,0	9,2	8,8	8,2	8,3	9,6	9,8	10,2	10,2	11,1
GSYH	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

(T) Tahmin
Kaynak: DPÖ

Tablo B.33: Ekonominin Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1. Toplam Kaynaklar	2.540.942.363	3.516.842.761	4.394.876.590	4.996.275.085	5.629.284.184	5.516.650.698	6.064.972.476	6.849.670.949	7.141.086.689	7.664.753.456
2. Toplam Yatırımlar	509.834.737	686.011.306	1.018.044.241	1.089.189.810	1.049.142.187	946.606.139	1.049.584.498	1.266.526.161	1.175.511.687	147.835.548
3. Toplam Tüketim	2.031.107.625	2.830.831.454	3.376.832.349	3.907.085.275	4.580.141.996	4.570.044.559	5.015.387.977	5.583.108.788	5.965.575.003	6.516.917.908
4. Kamu Harcanabilir Geliri	428.522.480	561.687.554	755.998.286	904.709.892	1.105.639.508	751.938.260	962.203.917	1.059.244.716	1.491.823.326	1.341.301.972
5. Özel Harcanabilir Gelir	2.092.284.267	2.582.012.057	3.345.388.904	3.766.545.993	4.022.694.626	4.663.342.438	4.687.331.019	5.449.926.813	5.424.008.303	6.238.101.305
6. Özel Tasarruf Oranı (%)	31,5	19,4	28,6	29,0	20,1	33,9	26,0	28,0	20,8	25,0
7. Toplam Yurt İçi Tasarruflar	489.699.121	312.868.156	724.554.841	764.170.610	548.192.137	845.236.139	634.146.958	976.065.741	950.256.627	1.062.485.368

(T) Tahmin

Kaynak: DPÖ

Tablo B.34: Sektörel Katma Değerlerin Reel Büyüme Hızları (%)

Sektörler	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1. Tarım	8,5	2,8	-3,2	0,4	-18,2	8,2	10,0	10,8	3,7	-1,6
2. Sanayi	10,6	6,4	20,0	-0,9	-10,3	-9,1	-0,2	3,4	-0,7	1,7
3. İnşaat	5,3	18,9	68,1	4,2	-8,0	-18,5	3,8	3,3	-16,0	-0,3
4. Ticaret-Turizm	25,5	20,8	9,5	-2,7	-2,1	-8,7	18,3	6,0	6,1	1,4
5. Ulaştırma-Haberleşme	8,8	14,2	-0,7	-3,6	2,2	-2,8	-20,0	-4,3	5,7	2,0
6. Mali Müesseseler	-0,3	4,2	8,9	6,3	9,6	1,7	0,3	1,4	8,1	7,5
7. Konut Gelirleri	2,4	3,4	20,1	4,6	2,7	3,8	4,0	3,9	3,7	3,2
8. Serbest Meslek ve Hizmetler	26,0	19,1	12,5	6,6	4,3	3,4	-5,3	4,3	1,5	2,3
9. Kamu Hizmetleri	5,2	6,8	2,4	8,2	1,2	-5,0	0,4	2,8	1,9	1,4
10. İthalat Vergileri	46,8	29,7	-0,6	12,3	-0,8	-7,1	18,6	3,9	8,9	-2,1
11. GSYH	14,2	13,8	12,7	2,8	-2,9	-5,5	3,7	3,9	1,8	1,1
12. Net Dış Alem Faktör Gelirleri	88,5	7,4	34,1	-47,3	-36,4	-28,2	-9,8	27,1	-174,5	35,3
GSMH	15,4	13,5	13,2	1,5	-3,4	-5,7	3,6	4,0	0,5	1,3

Kaynak: DPÖ

Tablo B.35: Sabit Sermaye Yatırımlarının Sektörel Dağılımı (Cari Fiyatlarla TL)

Sektörler	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1. Tarım	25.067.329,5	30.288.995,7	37.031.696,5	25.096.397,8	33.118.594,9	27.058.393,7	49.136.362,5	51.058.138,0	54.190.288,2	71.537.594,6
2. Sanayi	70.693.090,7	84.573.998,0	154.480.514,6	188.370.607,1	199.708.263,8	103.835.938,2	142.669.112,1	196.282.358,0	182.282.511,4	134.113.143,5
3. İnşaat	21.259.857	43.258.675,4	34.687.310,1	20.913.624,0	14.016.685,2	14.168.717,1	18.049.456,8	23.777.795,6	20.184.643,4	18.218.607,7
4. Ticaret-Turizm	55.650.643,9	68.847.433,3	90.649.789,0	101.226.532,6	82.215.951,7	55.600.413,0	71.044.040,8	204.894.425,1	99.378.955,6	97.417.516,7
5. Ulaştırma-Haberleşme	63.636.784,3	86.087.316,9	125.687.146,5	71.995.694,2	97.322.396,4	92.568.156,3	143.832.803,7	94.706.890,3	125.649.623,3	124.633.379,9
6. Mali Müesseseler	7.523.937	9.103.826,6	10.069.587,4	11.418.664,9	14.893.304,4	24.946.590,4	12.573.295,1	10.385.135,1	14.068.264,1	12.817.823,9
7. Konut Sahipliği	121.390.563,7	204.215.564,9	353.405.768,1	466.969.956,7	480.192.774,8	427.358.059,0	403.403.564,2	506.363.162,1	450.364.349,3	543.245.804,8
8. Serbest Meslek ve Hizmetler	22.014.944,9	25.959.956,5	49.092.282,6	88.371.762,0	78.727.130,8	122.716.573,1	143.639.163,1	68.177.274,4	71.148.838,9	57.283.971,0
9. Kamu Hizmetleri	79.363.510,0	93.124.289,1	37.031.696,5	89.918.968,8	62.507.292,3	62.094.630,6	32.150.546,4	54.257.302,8	77.170.851,6	88.418.427,5
Toplam	466.600.661,0	645.460.056,4	966.659.314,9	1.064.282.208,1	1.062.702.394,2	930.347.471,4	1.016.498.344,7	1.209.955.946,4	1.094.397.325,7	1.147.686.269,5

Kaynak: DPÖ

Tablo B.36: Kamu Kesimi Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1. Kamu Gelirleri	1.023.173.117,8	1.253.787.499,2	1.524.019.743,1	1.739.498.572,7	1.986.206.692,7	1.862.053.831,4	2.089.052.564,2	2.303.325.976,6	2.773.761.861,1	2.796.812.940,2
2. Transferler	594.650.637,6	692.099.945,0	768.021.456,6	834.788.680,2	944.710.702,4	1.110.115.570,6	1.126.848.647,3	1.244.081.261,1	1.281.938.535,1	1.455.510.968,5
3. Kamu Harcanabilir Geliri	428.522.480,2	561.687.554,2	755.998.286,5	904.709.892,4	1.041.495.990,3	751.938.260,8	962.203.916,8	1.059.244.715,5	1.491.823.326,0	1.341.301.971,7
4. Kamu Cari Giderleri	597.959.676,7	749.134.768,6	988.884.634,8	1.231.306.843,6	1.366.456.132,8	1.487.589.785,8	1.547.895.080,9	1.621.100.773,5	1.667.829.509,0	1.836.123.617,8
5. Kamu Tasarrufu	-169.437.196,5	-187.447.214,4	-232.886.348,3	-326.596.951,2	-324.960.142,5	-735.651.525,0	-585.691.164,1	-561.856.058,0	-176.006.183,0	-494.821.646,1
6. Kamu Yatırımı	147.760.223,3	181.099.777,0	315.787.586,7	255.504.843,5	281.025.335,4	185.112.669,3	181.161.264,3	196.745.696,8	237.422.206,9	183.704.785,6
7. Kamu Finansman Gereği	317.197.419,8	368.546.991,4	548.673.935,0	582.101.794,7	605.985.477,9	920.764.194,3	766.852.428,4	758.601.754,8	413.428.389,9	678.526.431,7

Kaynak: DPÖ

Tablo B.37: Özel Kesim Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1. Özel Harcanabilir Gelir	2.092.284.267,2	2.582.012.057,4	3.345.388.904,0	3.766.545.993,5	4.086.838.144,1	4.663.342.438,0	4.687.331.019,2	5.499.929.813,2	5.424.008.303,3	6.238.101.304,5
2. Özel Tüketim	1.433.147.949,1	2.081.696.686,2	2.387.947.714,7	2.675.778.431,4	3.213.685.863,7	3.082.454.773,9	3.467.492.896,7	3.962.008.014,7	4.297.745.493,7	4.680.794.290,1
3. Özel Tasarruf	659.136.318,1	500.315.371,2	957.441.189,3	1.090.767.562,1	873.152.280,4	1.580.887.664,1	1.219.838.122,5	1.537.921.798,5	1.126.262.809,6	1.557.307.014,4
4. Özel Yatırım	362.074.514,0	504.911.529,8	702.256.654,3	833.684.967,4	768.116.852,5	761.493.469,8	868.423.234,0	1.069.816.463,7	938.089.479,7	964.130.762,7
5. Kamu Kesimine İkras	297.061.804,1	-4.596.158,6	255.184.535,0	257.082.594,7	105.035.427,9	819.394.194,3	351.414.888,5	468.105.334,8	188.173.329,9	593.176.251,7

Kaynak: DPÖ

Tablo B.38: Devlet Bütçe Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
I. Bütçe Gelirleri	1.113.058.470,5	1.249.910.179,1	1.509.540.794,2	1.912.021.359,7	1.928.800.834,9	1.850.579.976,4	2.094.884.139,9	2.342.746.054,0	2.733.508.126,6	2.717.380.643,9
1. Yerel Gelirler	937.103.669,8	1.042.305.418,6	1.215.615.338,9	1.628.462.492,5	1.634.990.825,2	1.577.760.033,6	1.791.246.833,6	1.952.147.952,7	2.338.729.397,3	2.286.524.201,4
2. Dış Yardımlar	175.954.800,7	207.604.760,5	293.925.455,2	283.558.867,2	293.810.009,7	272.819.942,9	303.637.306,3	390.598.101,3	394.778.729,3	430.856.442,4
II. Bütçe Giderleri	1.261.834.304,7	1.500.220.978,1	1.923.710.074,6	2.125.063.562,9	2.364.729.328,4	2.575.108.349,3	2.660.956.990,0	2.844.717.192,2	2.964.278.216,8	3.261.442.097,7
1. Cari Giderler	436.157.692,2	571.203.866,0	742.526.703,9	932.560.258,6	1.024.958.715,7	1.103.415.414,9	1.140.049.984,5	1.159.028.230,4	1.199.857.540,4	1.295.770.450,0
2. Transferler	617.197.819,0	700.234.763,2	784.546.989,9	844.881.606,6	974.597.265,7	1.154.300.902,4	1.169.441.199,0	1.254.351.944,3	1.319.785.540,6	1.458.418.886,8
3. Savunma	78.000.000,0	80.145.649,0	118.843.456,0	120.047.875,5	146.813.407,4	167.395.579,2	163.327.202,5	199.979.873,2	194.687.299,6	201.795.988,0
4. Yatırımlar	130.478.793,4	148.636.700,0	277.792.924,8	227.573.822,2	218.359.939,6	149.996.452,8	188.138.604,0	231.357.144,3	249.947.836,2	305.456.773,0
III. Finansman Dengesi	-148.775.834,2	-250.310.799,0	-414.169.280,4	-287.087.316,2	-474.386.821,0	-759.185.805,2	-566.072.850,1	-501.971.138,2	-230.770.090,2	-544.061.453,9
GSMH	2.520.806.747,4	3.143.699.611,6	4.101.387.190,5	4.671.255.885,9	5.128.334.134,4	5.415.280.698,8	5.649.534.936,0	6.559.174.528,7	6.915.831.629,3	7.579.403.276,2

Kaynak: DPÖ

Tablo B.39: Devlet Bütçe Dengesi (GSMH Yüzdesi)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
I. Bütçe Gelirleri	40,1	44,7	39,8	36,8	40,9	37,6	34,2	37,1	35,7	39,5	35,9
1. Yerel Gelirleri	31,5	37,7	33,2	29,6	34,9	31,9	29,1	31,7	29,8	33,8	30,2
2. Dış Yardımlar ve Krediler	8,6	7,1	6,6	7,2	6,1	5,7	5,0	5,4	6,0	5,7	5,7
II. Bütçe Giderleri	53,9	50,7	47,7	46,9	45,5	46,1	47,6	47,1	43,4	42,9	43,0
1. Cari Giderler	17,5	17,5	18,2	18,1	20,0	20,0	20,4	20,2	17,7	17,3	17,1
2. Transferler	26,6	24,8	22,3	19,1	18,1	19,0	21,3	20,7	19,1	19,1	19,2
3. Savunma	3,6	3,1	2,5	2,9	2,6	2,9	3,1	2,9	3,0	2,8	2,7
4. Yatırımlar	6,1	5,2	4,7	6,8	4,9	4,3	2,8	3,3	3,5	3,6	4,0
III. Bütçe Dengesi	-13,7	-6,0	-7,9	-10,1	-4,6	-8,5	-13,4	-10,0	-7,7	-3,3	-7,2

Kaynak: DPÖ

Tablo B.40: Ödemeler Dengesi (Milyon ABD doları)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1. Cari İşlemler Dengesi	19,4	-14,1	-276,3	-203,6	-250,4	-390,3	-65,4	-275,8	-173,1	-125,1	-44,7
2. Sermaye Hareketleri Dengesi	225,5	254,7	283,2	390,9	335,0	410,5	495,0	438,5	326,5	346,2	259,7
3. Rezerv Hareketleri (- Artış, + Azalış)	-281	-322	-53	-433,3	-41,2	269,5	-172,1	-94,4	-47,3	-340,8	-219,9
4. Net Hata ve Noksan	36,1	81,4	46,1	246,0	-43,4	-289,7	-257,5	-68,3	-106,1	119,7	4,9

Kaynak: DPÖ

Tablo B.41: Bir Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Tüketici Fiyatları Endeksi Yüzde Değişim Oranları

Aylar	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ocak	4,6	4,9	4,3	2,6	1,8	3,4	0,7	-0,9	1,0	1,3	1,6	-0,1	-0,27	1,39	-0,70	1,00	2,09	-0,88
Şubat	13,1	9,5	10,7	5,9	3,9	6,0	0,3	-0,9	0,7	2,0	2,2	0,1	-0,31	2,10	-0,95	0,46	4,43	-2,14
Mart	19,0	15,5	16,6	13,3	6,2	7,9	1,8	-0,9	2,5	3,5	3,8	1,1	0,00	3,88	-0,03	0,66	5,02	-0,41
Nisan	24,4	18,9	19,8	30,7	7,3	9,8	2,4	0,5	4,2	4,2	6,3	1,2	0,71	4,85	1,83	1,51	5,38	1,09
Mayıs	29,2	21,0	21,0	34,5	7,3	12,9	4,6	-0,2	6,4	4,3	7,9	2,5	0,29	6,46	1,69	1,80	4,56	2,73
Haziran	32,8	23,8	25,3	39,2	8,2	9,0	4,2	-0,4	8,5	3,4	9,8	3,2	0,31	5,95	0,73	3,30	4,89	3,18
Temmuz	36,7	26,3	32,2	43,3	11,4	6,9	4,2	-0,2	10,2	3,6	11,5	0,8	0,92	7,02	-0,28	3,21	5,15	1,90
Ağustos	43,9	34,1	38,9	50,8	15,2	7,1	6,5	0,5	12,6	5,9	11,3	2,6	1,92	9,49	0,84	4,17	5,77	2,72
Eylül	53,0	42,9	42,9	59,7	16,9	9,1	8,4	2,0	15,9	7,7	14,3	3,3	2,58	10,39	2,57	6,30	5,84	5,78
Ekim	56,1	47,5	46,4	69,1	20,7	10,9	10,3	2,5	18,6	9,3	15,6	4,9	3,61	11,90	3,52	7,89	7,69	7,39
Kasım	61,1	50,2	49,2	71,9	21,9	11,7	10,9	2,3	19,0	9,0	16,4	6,0	3,54	13,91	3,61	8,29	6,97	
Aralık	66,5	55,3	53,2	76,8	24,5	12,6	11,6	2,7	19,2	9,4	14,5	5,7	3,27	14,72	3,60	10,22	6,49	

Kaynak: DPÖ

Tablo B.42: KKTC ve T.C. Enflasyon Oranları

Yıllar	KKTC	TC	Yıllar	KKTC	TC	Yıllar	KKTC	TC
1984	70,7	49,7	1998	66,5	69,7	2012	3,60	6,16
1985	43,0	44,2	1999	55,3	68,8	2013	10,22	7,40
1986	48,1	30,7	2000	53,2	39,0	2014	8,17	6,49
1987	43,0	55,1	2001	76,8	68,5			
1988	62,6	77,1	2002	24,5	29,8			
1989	51,8	64,3	2003	12,6	18,4			
1990	69,4	60,4	2004	11,6	9,3			
1991	46,3	71,1	2005	2,7	7,7			
1992	63,4	66,0	2006	19,2	9,7			
1993	61,2	71,1	2007	9,4	8,4			
1994	215,0	125,5	2008	14,5	10,1			
1995	72,2	76,1	2009	5,7	6,5			
1996	87,5	79,8	2010	3,2	6,4			
1997	81,7	99,1	2011	14,7	10,4			

Kaynak: DPÖ, TCMB

Tablo B.43: Tüketici Fiyatları Endeksi (2008 = 100 Temel Yılı)

Ana Gruplar	Ana Harcama Gruplarının Bir Önceki Aya Göre Değişime Etkileri											
	2015											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. Gıda ve Alkolsüz İçecekler	0,35	0,22	0,49	0,33	-0,35	-0,33	-1,07	0,52	0,93	0,85		
2. Alkollü İçecekler ve Tütün	0,00	0,03	0,17	-0,01	0,00	0,01	0,01	0,02	0,02	0,01		
3. Giyim ve Ayakkabı	-0,17	-0,47	0,18	0,57	0,30	0,17	-0,14	-0,53	-0,11	0,55		
4. Konut, Su, Elek., Gaz ve Diğer Yakıtlar	-0,09	-1,03	0,12	0,05	0,14	0,05	-0,07	0,15	0,19	0,13		
5. Mobilya, Ev Aletleri ve Ev Bakım Hizmetleri	0,01	0,06	0,08	0,02	0,13	0,11	0,05	0,08	0,07	0,06		
6. Sağlık	0,04	0,04	0,00	0,00	0,01	0,00	0,02	0,04	0,04	0,05		
7. Ulaştırma	-0,88	-0,28	0,56	0,36	1,23	0,31	-0,01	0,23	1,24	-0,13		
8. Haberleşme	0,00	0,00	0,01	0,02	0,00	0,00	0,00	0,02	0,04	0,01		
9. Eğlence ve Kültür	-0,09	0,04	0,04	0,03	0,02	0,04	0,00	0,05	0,08	-0,02		
10. Eğitim	-0,06	0,05	0,04	0,02	0,11	0,04	-0,04	0,14	0,29	-0,03		
11. Lokanta ve Oteller	-0,05	0,01	0,02	0,09	0,03	0,03	0,03	0,02	0,09	0,01		
12. Çeşitli Mal ve Hizmetler	0,06	0,05	0,06	0,03	0,00	0,01	-0,02	0,06	0,10	0,03		
Genel	-0,88	-1,28	1,77	1,51	1,62	0,44	-1,24	0,80	2,98	1,52		

Kaynak: DPÖ

Tablo B.44: Asgari Ücret Gelişmeleri

Yıllar	Asgari Ücret (TL / YTL)	Uygulama Tarihi
1982	22.000	10.06.1982
1983	24.270	08.07.1983
1984	30.300	21.02.1984
1985	46.000	01.01.1985
1986	75.000	01.01.1986
1987	90.000	01.01.1987
1988	121.000	01.01.1988
1989	205.001	01.01.1989
1990	340.500	01.01.1990
1991	520.000	01.01.1991
1992	806.000	01.01.1992
1993	1.373.000	01.01.1993
1994	3.000.000	01.01.1994
1995	5.000.000	01.08.1994
	9.420.000	01.01.1995
1996	11.590.000	01.09.1995
	14.800.000	01.01.1996
1997	23.000.000	01.01.1997
1998	33.800.000	01.09.1997
	50.250.000	01.01.1998
1999	67.000.000	01.09.1998
	85.000.000	01.01.1999
2000	103.000.000	01.01.1999
	137.000.000	01.01.2000
2001	160.000.000	01.07.2000
	200.000.000	01.01.2001
2002	240.000.000	01.08.2001
	320.000.000	01.01.2002
2003	380.000.000	01.10.2002
	440.000.000	01.01.2003
2004	500.000.000	01.08.2003
	550.000.000	01.03.2004
2005	627.000.000	01.07.2004
	720 (YTL)	01.06.2005
2006	780 (YTL)	01.01.2006
2007	860 (YTL)	01.08.2006
	950 (YTL)	01.02.2007
2008	1.060 (YTL)	01.01.2008
2009	1.190 (YTL)	01.09.2008
	1.237	01.10.2009
2011	1.300	01.01.2011
2013	1.415	01.01.2013
2014	1.560	01.01.2014
	1.675	01.11.2014
2015	1.730	01.09.2015

Kaynak: DPÖ

Tablo B.45: Akaryakıt Satışı (Ton)

Ürünler	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
1. Benzin (Süper + Kurşunsuz)	42.122	43.490	44.499	49.338	51.742	51.995	48.492	45.385	44.214	46.537	51.187	55.714	59.877	67.049	71.538	75.920	107.542	106.348
2. Gazyağı	1.541	1.372	1.153	1.166	1.162	1.136	1.600	778	789	861	946	814	1.025	1.717	1.093	882	909	1.096
3. Motorin (Euro dizel dâhil)	50.792	54.737	55.642	62.392	75.868	92.478	81.460	78.536	84.247	94.032	118.224	155.573	148.023	130.225	125.921	119.426	233.912	148.704
4. Jet A -1	12.131	13.658	15.749	12.995	7.958	13.445	16.788	13.266	11.598	11.291	12.371	15.196	21.409	23.923	22.656	22.172	27.863	30.235
5. LPG	8.913	10.553	11.293	13.060	13.618	14.405	15.196	12.989	12.843	13.716	16.475	16.541	17.784	19.064	18.607	20.219	19.606	23.267
6. Madeni Yağ	440	204	271	324	488	476	286	370	562	693	916	1.068	1.269	895	599	466	-	-
Toplam	119.004	126.668	130.607	140.668	152.638	174.001	163.822	151.324	154.253	167.130	200.119	244.906	249.387	242.873	240.414	239.085	389.832	309.650

Kaynak: Ekonomi ve Enerji Bakanlığı

Tablo B.46: Akaryakıt Perakende Satış Fiyatları

Tarih	Kurşunsuz Benzin		Euro Dizel	Motorin	Gazyağı
	95 Oktan	97 Oktan			
03.01.2013	2,98	3,10	3,16	2,90	2,90
17.01.2013	3,03	3,15	3,18	2,93	2,93
31.01.2013	3,10	3,22	3,22	2,97	2,97
14.02.2013	3,16	3,28	3,26	3,01	3,01
28.02.2013	3,20	3,32	3,27	3,01	3,01
14.03.2013	3,15	3,27	3,24	2,98	2,98
27.04.2013	3,11	3,23	3,19	2,93	2,93
14.05.2013	3,13	3,25	3,22	2,96	2,96
26.06.2013	3,15	3,27	3,27	3,00	3,00
10.07.2013	3,17	3,29	3,32	3,07	3,07
24.07.2013	3,29	3,45	3,44	3,07	3,07
07.08.2013	3,26	3,43	3,43	3,06	3,06
05.09.2013	3,42	3,59	3,58	3,21	3,21
19.09.2013	3,39	3,56	3,58	3,21	3,21
03.10.2013	3,34	3,51	3,51	3,15	3,15
22.10.2013	3,35	3,52	3,52	3,16	3,16
05.11.2013	3,31	3,48	3,50	3,14	3,14
17.12.2013	3,41	3,58	3,59	3,22	3,22
10.01.2014	3,50	3,67	3,66	3,29	3,29
31.01.2014	3,58	3,75	3,73	3,36	3,36
21.02.2014	3,62	3,79	3,73	3,36	3,36
14.03.2014	3,67	3,85	3,77	3,37	3,37
04.04.2014	3,67	3,85	3,72	3,32	3,32
29.04.2014	3,67	3,85	3,68	3,28	3,28
21.05.2014	3,63	3,81	3,66	3,26	3,26
12.06.2014	3,63	3,81	3,64	3,25	3,25
03.07.2014	3,76	3,94	3,75	3,35	3,35
24.07.2014	3,74	3,92	3,71	3,31	3,31
14.08.2014	3,70	3,89	3,71	3,31	3,31
26.09.2014	3,69	3,88	3,70	3,29	3,29
17.10.2014	3,64	3,83	3,65	3,24	3,24
07.11.2014	3,49	3,68	3,53	3,12	3,12
28.11.2014	3,42	3,61	3,48	3,07	3,07
19.12.2014	3,18	3,37	3,26	2,86	2,86
14.01.2015	2,99	3,18	3,06	2,67	2,67
04.02.2015	2,95	3,14	2,97	2,58	2,58
25.02.2015	3,04	3,23	3,06	2,67	2,67
18.03.2015	3,13	3,32	3,15	2,76	2,76
01.05.2015	3,31	3,50	3,32	2,93	2,93
23.05.2015	3,40	3,59	3,41	3,02	3,02
07.07.2015	3,40	3,59	3,39	2,99	2,99
28.07.2015	3,30	3,49	3,22	2,82	2,82
18.08.2015	3,27	3,46	3,22	2,82	2,82
09.09.2015	3,27	3,46	3,22	2,85	2,85
30.09.2015	3,29	3,48	3,26	2,92	2,92
21.10.2015	3,27	3,46	3,23	2,92	2,92

Kaynak: Ekonomi ve Enerji Bakanlığı

Tablo B.47: İstihdam Edilen Nüfusun Sektörel Dağılımı (Hanehalkı İşgücü Anketlerine göre)

Sektörler	2005		2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%
1. Tarım, Ormançılık, Avcılık ve Balıkçılık	4.681	5,5	4.378	4,8	3.170	3,5	3.171	3,5	4.432	4,8	5.300	5,7	3.377	3,61	3.892	4,03	4.901	5,01
2. Madencilik ve Taşocakçılığı	144	0,2	113	0,1	115	0,1	113	0,1	106	0,1	73	0,1	39	0,04	179	0,19	157	0,16
3. İmalat Sanayi	8.440	9,9	8.006	8,7	7.679	8,5	7.171	7,9	7.312	8,0	8.393	9,0	6.636	7,1	6.632	6,87	5.961	6,09
4. Elektrik, Gaz, Su	641	0,7	644	0,7	1.103	1,2	860	0,9	952	1,0	1.051	1,1	1.286	1,38	1.356	1,4	1.421	1,45
5. İnşaat ve Bayındırlık İşleri	8.375	9,8	9.590	10,4	9.664	10,8	10.491	11,5	9.204	10,1	7.746	8,3	6.496	6,95	7.224	7,48	7.139	7,29
6. Toptan ve Perakende Ticaret	14.563	17,0	16.757	18,3	17.340	19,3	16.123	17,7	15.609	17,0	16.547	17,7	17.256	18,46	16.141	16,72	16.689	17,05
7. Lokanta ve Oteller	4.942	5,8	5.755	6,3	5.493	6,1	5.941	6,5	7.316	8,0	7.470	8,0	7.553	8,08	9.518	9,86	8.007	8,18
8. Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	5.378	6,3	5.250	5,7	5.017	5,6	6.082	6,7	4.872	5,3	5.026	5,4	5.282	5,65	5.156	5,34	6.133	6,27
9. Mali Aracı Kuruluşlar	3.044	3,5	3.541	3,9	3.142	3,5	3.638	4,0	3.777	4,1	3.498	3,7	3.560	3,81	3.312	4,43	3.404	3,48
10. Gayrimenkul Kiralama	4.261	5,0	3.319	3,6	4.120	4,6	3.004	3,3	4.180	4,6	4.686	5,0	5.481	5,86	6.714	6,95	5.931	6,06
11. Kamu Yönetimi	14.346	16,8	14.969	16,3	14.344	16,0	14.854	16,3	15.417	16,8	15.669	16,8	17.428	18,65	15.775	16,34	18.559	18,96
12. Eğitim Hizmetleri	9.120	10,6	9.743	10,6	9.479	10,6	9.715	10,6	10.182	11,1	9.149	9,8	9.967	10,66	10.028	10,39	10.040	10,26
13. Sağlık İşleri	2.470	2,9	2.931	3,2	3.013	3,4	2.907	3,2	2.533	2,8	2.481	2,7	3.020	3,23	3.487	3,61	2.838	2,9
14. Diğer Toplumsal Hizmetler	5.178	6,0	6.821	7,4	6.108	6,8	7.151	7,8	5.658	6,2	6.408	6,9	6.086	6,51	7.125	7,38	6.688	6,83
Toplam	85.583	100	91.815	100	89.787	100	91.223	100	91.550	100	93.498	100	93.470	100	96.539	100	97.868	100

Kaynak: DPÖ

Tablo B.48: Hane halkı İşgücü Anketi Temel Göstergeleri

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
15 ve Daha Yukarı Yaştaki Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus	178.117	185.455	190.423	197.660	201.796	209.310	213.795	215.721
İşgücü	96.592	93.248	101.366	99.149	101.104	104.490	106.117	107.514
İstihdam	86.914	85.583	91.815	89.787	91.223	91.550	93.498	97.103
İşsiz	9.678	7.665	9.552	9.361	9.881	12.941	12.619	10.411
İşgücüne Katılma Oranı (%)	54,2	50,3	53,2	50,2	50,1	49,9	49,6	49,8
İstihdam Oranı (%)	48,8	46,1	48,2	45,4	45,2	43,7	43,7	45,0
İşsizlik Oranı (%)	10,0	8,2	9,4	9,4	9,8	12,4	11,9	9,7
Genç Nüfusta İşsizlik Oranı (%)⁽¹⁾	22,3	20,3	23,8	22,8	24,7	31,4	24,8	23,1

Not: (1) 15-24 yaş grubunda olanlar.

Kaynak: DPÖ

Tablo B.49: 2011 Genel Nüfus ve Konut Sayımı, De-Facto Nüfus Sonuçlarının 2006 Genel Nüfus Sayımı Kesin Sonuçları İle Karşılaştırılması

İlçeler	1996 Nüfus Sayımı Kesin Sonuçları		2006 Nüfus ve Konut Sayımı Kesin Sonuçları		2011 Nüfus ve Konut Sayımı İlk Kesin Sonuçları		2006-2011 Yüzde Değişim
	Kişi Sayısı	İlçelere Göre Yüzde Dağılım	Kişi Sayısı	İlçelere Göre Yüzde Dağılım	Kişi Sayısı	İlçelere Göre Yüzde Dağılım	
Lefkoşa	62.295	31,1	85.579	32,3	97.293	33,1	13,69
Gazimağusa	52.875	26,4	64.269	24,2	69.838	23,7	8,7
Girne	38.715	19,3	62.158	23,5	73.577	25,0	18,4
Güzelyurt	27.523	13,7	31.116	11,7	30.590	10,4	-1,7
İskele	19.179	9,6	21.978	8,3	23.098	7,8	5,1
KKTC Toplam	200.587	100	265.100	100	294.396	100	11,1

Kaynak: DPÖ

Tablo B.50: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İhracatı (\$)

Yıllar	Türkiye	Avrupa Birliği Ülkeleri	Diğer Avrupa Ülkeleri	Orta Doğu Ülkeleri	Diğer Ülkeler	Toplam İhracat
2005	34.144.209	17.126.856	6.917.539	6.852.957	1.574.261	66.615.822
2006	30.875.362	9.708.799	9.805.754	11.543.938	2.933.694	64.867.547
2007	48.907.443	13.225.555	7.369.006	9.702.231	4.480.578	83.684.813
2008	41.770.636	17.147.124	4.953.414	14.220.270	5.572.694	83.664.138
2009	38.482.808	13.156.210	1.206.347	13.833.521	4.384.880	71.063.766
2010	44.741.216	11.816.654	3.475.821	31.104.188	5.282.030	96.419.909
2011	61.333.755	9.515.772	1.514.866	36.886.525	10.645.168	119.896.086
2012	58.878.076	8.678.585	1.014.857	39.821.898	9.873.712	116.267.128
2013	62.969.817	9.145.514	2.733.484	38.472.891	7.359.533	120.681.239
2014	78.446.382	8.304.840	835.323	40.583.800	5.814.745	133.985.090
2015 (Ocak – Ağustos)	52.209.727	2.514.339	3.694.481	27.553.490	4.414.870	90.386.907

Kaynak: Ekonomi ve Enerji Bakanlığı

Tablo B.51: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İthalatı (\$)

Yıllar	Türkiye	Avrupa Birliği Ülkeleri	Uzak Doğu Ülkeleri	Diğer Avrupa Ülkeleri	Orta Doğu ve Arap Ülkeleri	Diğer Ülkeler	Toplam İthalat
2005	817.348.068	264.336.128	85.160.122	23.586.046	50.148.935	14.900.227	1.255.479.526
2006	946.978.969	247.072.030	82.977.243	16.460.425	65.267.005	17.464.606	1.376.220.278
2007	1.044.965.855	248.220.981	111.304.222	40.423.905	66.253.726	28.022.604	1.539.191.293
2008	1.172.502.792	236.344.802	109.156.742	78.503.072	56.482.297	27.673.475	1.680.657.180
2009	923.438.219	205.604.209	87.720.997	30.311.431	52.507.371	26.582.965	1.326.165.192
2010	1.137.378.970	251.285.189	90.266.660	29.873.873	69.000.395	26.375.578	1.604.180.665
2011	1.165.712.306	286.204.302	82.493.886	42.982.735	87.880.256	34.654.478	1.699.927.963
2012	1.234.214.030	247.749.409	81.109.808	28.245.460	81.484.144	31.111.112	1.703.913.963
2013	1.155.334.547	257.018.820	113.400.316	59.110.065	86.239.017	28.323.666	1.699.426.431
2014	1.185.695.338	270.241.575	137.593.091	72.493.794	82.212.592	36.031.853	1.784.268.243
2015 (Ocak – Temmuz)	513.612.313	157.753.963	69.852.731	31.804.473	45.769.224	21.227.074	840.019.778

Kaynak: Ekonomi ve Enerji Bakanlığı

Tablo B.52: KKTC'nin Önemli İhraç Malları (\$)

Sıra No	Mal Adı	2011	2012	2013	2014	2013 – 2014 Değişim
1	Süt Ürünleri	26.915.239	29.723.244	40.895.163	49.695.473	21,52%
2	Narenciye	31.422.038	26.291.067	23.944.775	15.337.865	-35,94%
3	Rakı	10.404.480	10.564.444	13.320.769	12.822.572	-3,74%
4	Hurdalar	14.303.827	9.599.719	6.858.919	9.056.653	32,04%
5	Narenciye Kons.	2.906.639	4.438.135	4.334.761	6.795.409	56,77%
6	Piliç Eti	5.019.970	5.961.989	6.306.817	6.181.610	-1,99%
7	Patates	3.238.776	1.983.851	1.266.030	5.154.262	307,12%
8	Alçı Taşı	2.803.425	2.993.207	2.965.467	3.505.422	18,21%
9	Konfeksiyon	3.724.569	3.234.043	3.590.022	3.409.529	-5,03%
10	Deriler	1.022.688	1.173.687	1.092.319	1.364.382	24,91%
	Mal Ara Toplamı	101.761.651	95.963.386	104.575.042	113.323.177	8,37%
11	Diğerleri	13.375.029	15.399.968	11.913.677	22.386.027	87,90%
12	Güney Kıbrıs'a Yapılan İhracat	4.759.406	4.903.774	4.192.520	3.377.275	-19,45%
	Toplam İhracat	119.896.086	116.267.128	120.681.239	133.985.090	11,02%

Kaynak: Ekonomi ve Enerji Bakanlığı

Tablo B.53: KKTC'nin Önemli İthal Malları (\$)

	Mal Adı	2011	2012	2013	2014	2013 - 2014 Değişim
1	Yakıt	190.017.965	192.702.470	182.670.783	177.421.179	-2,87%
2	Taşıt Araçları	100.290.457	107.170.485	106.844.350	111.499.803	4,36%
3	Arpa	9.754.086	6.987.910	23.307.865	56.823.882	143,80%
4	Konfeksiyon	40.279.751	40.398.103	43.440.191	45.039.835	3,68%
5	Hayvan Yemleri	28.554.864	30.212.372	33.384.975	39.780.269	19,16%
6	Boru ve Aks	11.225.554	9.466.776	29.187.992	38.851.577	33,11%
7	İnşaat Demiri	34.758.721	29.702.345	32.004.102	35.678.741	11,48%
8	İlaçlar	30.447.919	32.251.121	33.344.313	31.476.119	-5,60%
9	Alkollü İçkiler	21.580.201	20.314.403	25.054.220	27.953.891	11,57%
10	Sanayi Makineleri	28.151.083	22.396.377	18.682.109	26.957.839	44,30%
11	Mobilya ve Aks	29.569.763	23.010.755	28.380.336	25.356.854	-10,65%
12	LPG Gazı	23.643.394	25.927.134	22.927.872	22.521.278	-1,77%
13	Süt Ürünleri	19.057.792	18.964.250	20.887.808	20.356.682	-2,54%
14	Mısır	14.996.377	18.718.969	18.039.764	20.179.706	11,86%
15	Oto Aksamaları	21.182.494	18.983.920	19.895.504	19.458.859	-2,19%
16	Sigara	19.792.213	17.119.512	17.206.942	19.434.037	12,94%
17	Bilgi İşl.Mak.ve Aks.	21.643.203	18.213.214	18.968.209	17.962.304	-5,30%
18	Plastik Mamülleri	16.137.540	15.078.784	16.764.101	16.702.108	-0,37%
19	Meşrubat+Mey Su	16.159.621	16.735.085	17.726.544	16.104.413	-9,15%
20	Elektrik Malzemeleri	21.237.367	16.209.467	16.315.208	14.054.154	-13,86%
21	Temizlik Müsthz	13.711.144	12.154.392	13.294.591	13.330.168	0,27%
22	Kozmetik Ürünleri	11.864.391	11.667.310	13.441.090	12.853.039	-4,38%
23	Aleminyum Profil	13.764.595	10.880.544	11.897.829	12.666.795	6,46%
24	Buğday	10.750.626	11.422.010	9.875.758	11.472.316	16,17%
25	Elektrikli Ev Eşyaları	10.621.002	9.951.656	10.513.273	10.651.361	1,31%
	Mal Ara Toplamı	759.192.123	736.639.364	784.055.729	844.587.209	7,72%
26	Diğerleri	940.735.840	968.621.100	915.370.702	946.781.033	3,43%
	Toplam İthalat	1.699.927.963	1.705.260.464	1.699.426.431	1.791.368.242	5,41%

Kaynak: Ekonomi ve Enerji Bakanlığı

Tablo B.54: Turizmin KKTC Ekonomisindeki Yeri

Yıllar	Net Turizm Geliri (Milyon \$)	Dış Ticaret Açığı (Milyon \$)	Dış Ticaret Açığını Karşılama Oranı (%)
2001	93,7	-237,4	39,47
2002	114,1	-264,2	43,19
2003	178,8	-427,0	41,87
2004	288,3	-791,6	36,42
2005	328,8	-1.119,7	29,37
2006	303,2	-1.311,3	23,12
2007	381,0	-1.460,1	26,09
2008	383,7	-1.606,2	23,89
2009	390,7	-1.261,6	30,97
2010	405,8	-1.513,5	26,81
2011	459,4	-1.481,5	31,01
2012	571,9	-1.454,5	39,32
2013	616,1	-1.578,7	39,03
2014	691,6	-1.650,3	41,91

Kaynak: DPÖ

Tablo B.55: KKTC'ye Hava ve Deniz Limanlarından Gelen Yolcuların Ulaşım Tercihlerine Göre Dağılımı

Yıllar	T.C. Vatandaşı			Yabancı			KKTC Vatandaşı			Toplam		
	Hava	Deniz	Toplam	Hava	Deniz	Toplam	Hava	Deniz	Toplam	Hava	Deniz	Toplam
2003	195.009	145.074	340.083	122.505	7.279	129.784	92.628	27.054	119.682	410.142	179.407	589.549
2004	242.778	191.966	434.744	157.097	7.171	164.268	109.626	25.260	134.886	509.501	224.397	733.898
2005	295.632	192.391	488.023	158.411	6.345	164.756	131.604	21.200	152.804	585.647	219.936	805.583
2006	414.247	158.386	572.633	137.497	5.619	143.116	161.392	16.843	178.235	713.136	180.848	893.984
2007	508.598	125.982	634.580	149.733	6.723	156.456	182.931	13.886	196.717	841.162	146.591	987.753
2008	543.370	107.035	650.405	149.265	9.012	158.277	186.862	13.212	200.074	879.497	129.259	1.008.756
2009	558.046	80.654	638.700	153.290	8.386	161.676	193.481	11.738	205.219	904.817	100.778	1.005.595
2010	664.257	77.668	741.925	152.290	8.175	160.465	203.835	13.015	216.850	1.020.382	98.858	1.119.240
2011	739.337	61.989	801.326	212.590	8.173	220.763	219.272	10.903	230.175	1.171.199	81.065	1.252.264
2012	848.622	55.883	904.505	254.696	6.985	261.681	237.052	9.783	246.835	1.340.370	72.651	1.413.021
2013	865.896	15.412	923.308	303.946	5.499	309.445	247.741	10.160	257.901	1.417.583	73.071	1.490.654
2014	966.749	53.828	1.020.577	339.387	6.113	345.500	271.211	8.925	280.136	1.577.347	68.866	1.646.213

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi.

Tablo B.56: Turistik Konaklama Tesis Sayısı ve Yatak Kapasitesinin Yıllara ve Sınıflara Göre Dağılımı

Yıllar	Otel																II. Sınıf Tatil Köyü	Turistik Bangalov	Yöresel Ev	Turistik Pansiyon	Sınıf Belirlenmeyen/ Kapalı		Toplam					
	5 Yıldızlı		4 Yıldızlı		3 Yıldızlı		2 Yıldızlı		1 Yıldızlı		Özel Belgeli		Butik		Apart						Tesis Sayısı	Yatak Sayısı	Tesis Sayısı	Yatak Sayısı	Tesis Sayısı	Yatak Sayısı	Tesis Sayısı	Yatak Sayısı
2004	5	2.212	9	2.272	28	3.782	32	2.084	42	1.576	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	116	11.926
2005	7	3.644	7	1.850	28	3.162	31	1.986	44	1.747	1	34	-	-	1	162	1	198	1	56	-	-	-	-	-	-	121	12.839
2006	7	3.644	6	1.584	18	2.227	10	538	24	866	1	34	1	42	9	548	6	1.005	33	1.868	1	24	-	-	11	1.073	127	13.453
2007	11	6.274	6	1.536	17	2.183	15	979	23	785	1	34	1	42	7	416	6	1.005	31	1.706	1	24	-	-	11	848	130	15.832
2008	12	6.530	6	1.536	17	2.225	17	1.183	19	573	1	34	1	42	6	396	6	1.005	33	1.892	1	24	-	-	-	-	119	15.440
2009	12	6.712	6	1.644	16	2.045	19	1.361	19	581	1	34	1	42	6	396	6	1.005	32	1.851	1	34	-	-	-	-	119	15.705
2010	13	7.712	6	1.644	15	1.959	20	1.435	19	581	1	34	2	138	6	396	6	1.045	32	1.885	1	34	6	84	-	-	127	16.947
2011	14	9.302	6	1.704	15	2.211	22	1.588	19	583	1	34	2	214	7	456	6	1.045	32	1.881	1	34	9	110	-	-	134	19.162
2012	15	9.580	6	1.704	15	2.211	22	1.588	22	718	1	34	3	418	7	456	6	1.045	32	1.891	1	34	15	188	-	-	145	19.867
2013	15	9.580	4	1.346	10	1.893	14	992	16	636	1	34	4	450	1	60	5	928	26	1.461	3	96	16	196	2	168	130	18.766
2014	17	10.318	4	1.346	10	1.798	18	1.368	18	663	1	34	5	486	2	96	5	862	30	1.661	3	96	17	218	2	228	133	19.276

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

Tablo B.57: Turistik Konaklama Tesislerinde Konaklayan Kişi Sayısı

Ülkeler	Kişi Sayısı						
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015 (Eylül)
Yabancı	114.218	108.343	156.381	183.651	209.379	224.426	174.515
KKTC	55.440	52.653	45.243	45.175	40.125	49.598	38.154
Türkiye	304.942	336.240	393.238	459.529	464.397	529.909	455.404
Genel Toplam	474.600	497.236	594.862	688.355	713.901	803.933	668.073

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

EK C. NOTLAR

Para Arzı

En geniş anlamıyla 'Para Arzı'; bir ekonomide belirli bir anda dolanımda bulunan ve para olarak kullanılan araçların toplamını ifade etmektedir. Ülkeden ülkeye

veya zaman içerisinde farklılık gösterse de 'para arzı' likidite derecelerine göre; M1 (Dar Para Arzı), M2 (Ara Para Arzı) ve M3 (Geniş Para Arzı) şeklinde tanımlanmakta ve aşağıdaki şekilde hesaplanmaktadır.

M1= Dolaşımdaki Para + Bankalardaki Vadesiz Mevduat + KKTCCMB'deki Mevduat

M2= M1 + Bankalardaki Vadeli Mevduat

M3= M2 + Bankalardaki Resmi Mevduat + KKTCCMB'deki Diğer Mevduat

Mevduat ve Kredi

Bülten'de yer alan mevduat ve kredi kalemi toplamları 'KKTCC Bankalar Tek Düzen Hesap Planı'ndaki tanımlara göre hazırlanmıştır.

Banka

Şirketler Yasası ve 39/2001 sayılı 'KKTCC Bankalar Yasası' altında kurulan bankalar ile yabancı bankaların Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde açılan şubelerini anlatır. Halen KKTCC'de faaliyet gösteren toplam 22 mevduat bankası bulunmaktadır.

Bankacılık Sektörü

Yukarıda tanımlanan bankalardan oluşan sektörü ifade etmektedir. Tanıma uygun 22 bankanın haricindeki her türlü finansal kuruluş sektörün dışında tutulmuştur.

Bankacılık Sektörü Parasal Verileri

Sektöre ait parasal büyüklükler, bankaların KKTCC Merkez Bankası'na göndermiş oldukları geçici bilançolardan derlenmiştir. Söz konusu bilançolar her takvim ayının son günü itibarıyla hazırlanmakta ve bankaların o gün itibarıyla bilanço durumlarını göstermektedir. Ancak, Merkez Bankası yapacağı incelemeler neticesinde, bu bilançoların bazı kalemlerinde düzeltmeler talep edebileceğinden dolayı bu bilançolar 'Geçici' olarak kabul edilmektedir.

Dönüşüm Metodu

Bülten'de yabancı para miktarının Türk Lirası karşılıkları hesaplanırken Bankamızın gösterge niteliğinde belirlediği günlük döviz kurları kullanılmaktadır. Söz konusu dönüştürme, ilgili yabancı para birimine ait 'Döviz Alış Kuru' kullanılmak suretiyle yapılmaktadır.

Bültenle İlgili Diğer Hususlar

Bülten'de bankacılıkla ilgili veriler, genellikle aylık, üç aylık ve yıllık bazda düzenlenmiştir. Bankacılık sektörü ile ilgili söz konusu aylık veriler, aynı zamanda Bankamızın resmi internet sitesinde (www.mb.gov.ct.tr) yayınlanmaktadır.

Bankacılık verileri geçici bilançolardan derlendiğinden dolayı, Bankamız söz konusu mali verilerin doğruluğunu garanti etmemekte ve tamamen bilgi amaçlı yayınlanan bu verilerle ilgili hiçbir sorumluluk üstlenmemektedir. Ayrıca Bankamız, söz konusu verilerde önceden haber vermeden kısmen veya tamamen değişiklik/düzeltilme yapma hakkını saklı tutmaktadır. Bu nedenle, Bülten'de yer alan dönemsel bir bilgi, önceki veya sonraki bültenlerde çeşitli sebeplerle meydana gelecek güncellemeler sonucunda değişikliğe uğrayabilir.

